

ЮВІЛЕЙНИЙ

КАЛЕНДАР

(ALMANAC)

★

КНИГАРНІ

СУРМА

★

НА **1945** РІК

★

Cover design by Michael Zazulchik

SURMA

Book and Music Co.
diasporiana.org.ua

11 East 7th Street

New York 3, N. Y.

Ukrainian Books in English

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ В АМЕРИЦІ ПОВИННІ БУТИ
ОБОВ'ЯЗКОВО ТАКІ КНИЖКИ, ВИДАНІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ,
ДЛЯ ПІЗНАННЯ І ПОШИРЕННЯ ПРАВДИ ПРО УКРАЇНУ
ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД:

1. A History of Ukraine, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press	\$4.00
2. Ukrainian Literature, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning	1.50
3. Bohdan, Hetman of Ukraine, by George Vernadsky, published by the Yale University Press	2.50
4. Spirit of Ukraine, Ukrainian Contributions to World's Culture, by D. Snowyd	1.00
5. Ukraine, an Atlas of Its History and Geography, by Prof. G. W. Simpson	0.50
6. Ukrainians in the United States, by Wasyl Halich	2.50
7. Marusia, a romantic story of the love of a rich Ukrainian girl, with a bright young man, by Hryhory Kvitka	2.00
8. Zakhar Berkut, heroic love story by Ivan Franko	2.75
9. The Ukrainian Quarterly No. 1. Edited by Prof. N. Chubaty	1.00
10. Ukrainian Grammar in Ukrainian and English, by E. Shklanka	1.25
11. Ukrainian English and English Ukrainian Dictionary	1.50
12. Ukrainian English and English Ukrainian Dictionary, (small)	.75
13. Ukrainian Grammar, by Honore Ewach, B.A.	.20
14. Ukrainian Self Taught, by Honore Ewach (in print)	.50
15. Catherina, poem by Taras Shevchenko, illustrated	.50
16. The Witch (Widma), opera by Paul Pecheniha Ouglitzky	1.00
17. History of Ukraine, by Prof. D. Doroshenko	3.50
18. Ukrainian Primer (Bukvar), by Elias Shklanka M., illustr. ..	.75
19. Album of Ukrainian Folk Songs for piano and voice, by W. Barwinsky	1.00
20. 201 Ukrainian Folk Songs with index, by Sichynsky-Ludkewich	2.00
21. Ukrainian National Republic. Postage Stamps, Complete set (19)	.50
22. Ukrainian National Republic. Ukrainian Money. (10 karbovantsi)	.50
23. Kozak Beyond the Danube, libretto	.25
24. Kozak Beyond the Danube, music for piano and voices	2.50
25. The Ukrainian National Movement, by Prof. N. Chubaty.....	.50
26. The Ukraine, a submerged nation, by William H. Chamberlin	1.75

P. S.—If amount is over \$10.00 you can take 10% off.

For the above books, music, etc. write to:

Surma Book and Music Co.

11 East 7th Street

New York 3, N. Y.

ЮВІЛЕЙНИЙ

КАЛЕНДАР АЛЬМАНАХ

КНИГАРНІ
СУРМА

НА **1945** РІК

Канадсько-Український Бібліотечний Центр

Канадське Товариство Промислів України

Виданий з нагоди 25-літнього існування Книгарні (1918)

й

17-ліття першої Української Радіо Програми (1928)

Альманах присвячується пам'яті
ПРОФЕСОРА ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ

Накладом Фірми

SURMA BOOK AND MUSIC CO.

11 East 7th Street

New York 3, N. Y.

[PRINTED
IN U.S.A.]

ОЛЕКСАНДЕР АНТОНОВИЧ КОШИЦЬ
1875—1944

I.

Січень – January

має 31 днів

Стиль			С В Я Т А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі
1	19	П	Груд. 1944. Боніфатія
2	20	В	Ігнатія Богонос. сщм.
3	21	С	Юліяни мч.
4	22	Ч	Анастазії вмч.
5	23	П	10 муч. на Криті
6	24	С	Нав. Різдва. Євген.
7	25	Н	Різдво Христове
8	26	П	Соб. Пр. Богор. Йос.
9	27	В	Стефана првмч.
10	28	С	20 тис. мч. в Нікодимії
11	29	Ч	14 тис. убит. у Вефл.
12	30	П	Анізії мч.
13	31	С	Меланії прп.
14	1	Н	Січ. 1945. Обр. Г., В.В.
15	2	П	Силвестра папи
16	3	В	Малахії пр.
17	4	С	Соб. 70 Апостолів
18	5	Ч	Навеч. Бог. Теоп.
19	6	П	Богоявлення Гос.
20	7	С	Івана Хрест.
21	8	Н	Нед. поПр. Юрія й Емел
22	9	П	Полівкта мч.
23	10	В	Григ. прп. і Дом.
24	11	С	†Теодозія Велик.
25	12	Ч	Татіяни мч.
26	13	П	Єрм. і Страт. мч.
27	14	С	Св. Отців в Сінаї
28	15	Н	29 по С. Павла з Тив.
29	16	П	Поклін оков. Ап. Петра
30	17	В	†Антонія Вел. прп.
31	18	С	Атан. і Кирила пр.

Відміни місяця

Остання чверть
6-гоН і в
14-гоПерша чверть
20-гоП о в н я
28-го

В січні прибуває дня
на 1 год. Пересічна
довгота дня 9 год.

Православні свята в
міс. січню ті самі, що
гр. кат. свята.

ЗАПИСКИ

II.

Люте́нь – February

має 28 днів

С т и л ь			С В Я Т А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі
1	19	Ч	Січ. Макарія пр.
2	20	П	†Евтимія Вел. прп.
3	21	С	Максима прп.
4	22	Н	30 по С. Тимотея ап.
5	23	П	Климентія свщм.
6	24	В	Ксенії прп.
7	25	С	†Григорія Богосл.
8	26	Ч	Ксенофонта прп.
9	27	П	†Пер. м. Івана Зол.
10	28	С	Єфрема прп.
11	29	Н	31 по С. Пер. м. Ігнатії
12	30	П	Трьох Святителів
13	31	В	Кира і Івана безср.
14	1	С	Люте́нь. Трифона мч.
15	2	Ч	Стрі́тєння Господне
16	3	П	Симеона й Анни пр.
17	4	С	Ізидора прп
18	5	Н	32 по С. Агафії мч.
19	6	П	Вукола прп.
20	7	В	Партен. і Луки прп.
21	8	С	Теодора Ср
22	9	Ч	Никифора мч
23	10	П	Харлампія мч.
24	11	С	Власія свщм.
25	12	Н	Мит. і Фар. Мелетія св.
26	13	П	Мартиніяна прп.
27	14	В	Авксентія прп.
28	15	С	Онисима ап., Пафн.

Відміни місяця

Остання чверть
5-го

Н і в
12-го

Перша чверть
19-го

П о в н я
26-го

* * *

В люті́м зростає день
о 1 г. 27 м. Пересічна
довгота дня 10 г.

* * *

Православні свята в
міс. люті́м ті самі, що
і гр.-кат. свята.

ЗАПИСКИ

III.

Березень – March

має 31 днів

Стиль			С В Я Т А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі
1	16	Ч	Лют. Памфила, В.
2	17	П	Теодора Тирон. вмч.
3	18	С	Льва Папи
4	19	Н	Блуд. Сина. (Архіпа ап.
5	20	П	Льва еп. Кат.
6	21	В	Тимотея прп.
7	22	С	Найд. мощ. мч. в Евг.
8	23	Ч	Поликарпа смч.
9	24	П	† 1 і 2 н. гол. Ів. Хр.
10	25	С	Тарасія св.
11	26	Н	Мясопу. Порфірія св.
12	27	П	Прокопія прп.
13	28	В	Василія ісп.
14	1	С	Березень. Евдокії прп.
15	2	Ч	Теодата сш
16	3	П	Евтропія і ин. мч.
17	4	С	Гарасима прп.
18	5	Н	Сиропустна Конона мч.
19	6	П	42 муч. в А. (Поч. Пост.)
20	7	В	Василія сщм.
21	8	С	Теофіліякта
22	9	Ч	†40 Муч. в Севаст.
23	10	П	Кондрата і ин. мч.
24	11	С	Софронія пат.
25	12	Н	І В. Посту. Теофана ісп.
26	13	П	Пер. мощ. св. Никиф.
27	14	В	Венедикта прп.
28	15	С	Агапія мч.
29	16	Ч	Савина п. і Юлі.
30	17	П	Алексія прп.
31	18	С	Кир. Єрусал.

Відміни місяця.

Остання чверть
6-го

Н і в
13-го

Перша чверть
20-го

П о в н я
28-го

* * *

В марті прибуває дня
о 1 г. 48 м. Пересічна
довг. дня 11 годин.

* * *

Православні свята в
міс. березні ті самі, що
і греко-кат. свята.

ЗАПИСКИ

IV.

Квітень – April

має 30 днів

Стиль			С В Я Т А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі
1	19	Н	Бер. 2 В. Посту. Хриз.
2	20	П	ОО. убит. в м. Сави
3	21	В	Якова ісп.
4	22	С	Василія сщм.
5	23	Ч	Нікона мч.
6	24	П	Захарії і Я
7	25	С	Благовіщення Пр. Бог.
8	26	Н	3 В. Посту. Крестпокл.
9	27	П	Матрони
10	28	В	Іляріона
11	29	С	Марка і Кир. прп.
12	30	Ч	Івана Ліств.
13	31	П	Іпатія прп.
14	1	С	Квітень. Мар. Єгип.
15	2	Н	4 В. Посту. Тита прп.,
16	3	П	Никити прп.
17	4	В	Йосифа, Георгія і Плат.
18	5	С	Теодула мч. Поклони
19	6	Ч	Евтихія св.
20	7	П	Георгія св.
21	8	С	Іродіона і ин. ап.
22	9	Н	5 В. Посту. Евпсихія мч.
23	10	П	Терентія мч.
24	11	В	Антипи сщм.
25	12	С	Василія прп.
26	13	Ч	Артемона сщм.
27	14	П	Мартина папи
28	15	С	Арист. і П. ап.
29	16	Н	6 Н. Квітня. Агафії мч.
30	17	П	Симеона прп.

Відміни місяця

Остання чверть
5-го

Н і в
12-го

Перша чверть
19-го

П о в н я
27-го

* * *

В квітні прибуває дня
о 1 год. 36 м. Пересіч-
на довгота дня 13 г.

* * *

Православні свята в
міс. квітні ті самі, що
і гр.-кат. свята.

ЗАПИСКИ

v.

Травень – May

має 31 днів

Стиль		С В Я Т А	
нов	ст.	д.	українсько-католицькі
1	18	В	Кві. Івана Декапол. прп.
2	19	С	Івана Старопеч. прп.
3	20	Ч	Вел. Четв. Теодора Трі.
4	21	П	Вел. Пят. Януарія сщм.
5	22	С	Вел. Суб. Теод. і Віт. !
6	23	Н	Воскресення Хр.
7	24	П	Світл. Понеділок
8	25	В	Світл. Вівторок
9	26	С	Василія смч.
10	27	Ч	Симеона сщм.
11	28	П	Ясона і Сосипатра ап.
12	29	С	9 Муч. в Кизиці
13	30	Н	1. Томина. †Якова ап.
14	1	П	Травень. Єремії пр.
15	2	В	Атаназія Вел. прп.
16	3	С	†Теодозія Печ. прп.
17	4	Ч	Пелягії прпм.
18	5	П	Ірини мч.
19	6	С	Йова Мног.
20	7	Н	2. Мирон. Явлення Ч.Х.
21	8	П	†Івана Бог. (на нед.
22	9	В	†Перен. мощ. св. Ник.
23	10	С	†Симеона Зил. ап.
24	11	Ч	Мокія сщм.
25	12	П	Епіфатія еп. і Германа
26	13	С	Гликерії мч.
27	14	Н	3. Розсл. Ізидор.
28	15	П	Пахомія
29	16	В	Теодора свящм.
30	17	С	Андроніка ап. і Юнії
31	18	Ч	Теодота мч.

Відміни місяця

Остання чверть

5-го

Н і в

11-го

Перша чверть

18-го

П о в н я

26-го

* * *

В маю зростає день о
1 г. 15 м. Пересічна
довгота дня 15 годин.

* * *

Православні свята в
міс. маю ті самі, що
гр.-кат. свята, а опріч
тих 22 (9 ст. ст.) мая:

Перенесення Мошій
св. Миколи

ЗАПИСКИ

VI.

Червень – June

має 30 днів

Стиль			С	В	Я	Т	А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі				
1	19	П	Тра. Патрикія сщм.				
2	20	С	Талалея мч.				
3	21	Н	4. Самар. †Кол. і Лени				
4	22	П	Прсв. Евхар. (на нед.)				
5	23	В	Михайла прп.				
6	24	С	Симона прп.				
7	25	Ч	Зн. Гол. І. Хрес				
8	26	П	Карпа ап.				
9	27	С	Терап. сщм.				
10	28	Н	5. Сліпор. Никити еп.				
11	29	П	Теодозії прмч.				
12	30	В	Ісаакія прп.				
13	31	С	Єрмія ап. і Єрмея м.				
14	1	Ч	Червень. Вознесення Гос.				
15	2	П	Никифора				
16	3	С	Лукіяна мч.				
17	4	Н	Св. Отців.				
18	5	П	Доротей сщм.				
19	6	В	Висаріона і Іляр.				
20	7	С	Теодота сщм.				
21	8	Ч	Теодора Страт.				
22	9	П	Кирила св.				
23	10	С	Тимотея сщм.				
24	11	Н	Сошествіє Св. Духа				
25	12	П	Прсв. Трійці.				
26	13	В	Акилини мч. Триф.				
27	14	С	Євсевія смч.				
28	15	Ч	Амоса пр., Єрс				
29	16	П	Тихона еп.				
30	17	С	Мануїла і С. мч.				

Відміни місяця

Остання чверть
3-го

Н і в
9-го

Перша чверть
17-го

П о в н я
25-го

* * *

В червні зростає день
до 22-го о 19 мин., пі-
сля 22-го меншає о 5
мін. Пересічна довгота
дня 16 годин.

* * *

Православні свята в
міс. червні ті самі, що
гр.-кат. свята.

ЗАПИСКИ

VII.

Липень – July

має 31 днів

Стиль			С	В	Я	Т	А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі				
1	18	Н	Чер. 1. п. С. Всіх Св.				
2	19	П	†Юди Тад. ап.				
3	20	В	Методія сщм.				
4	21	С	Юліяна Тарс. мч.				
5	22	Ч	Євсевія смч.				
6	23	П	Агрипіни мч.				
7	24	С	Різдво св. Ів. Хрестителя				
8	25	Н	2. по С. Февронії прпм.				
9	26	П	Давида прп.				
10	27	В	Самсона прп.				
11	28	С	Пер. м. Кира і Ів.				
12	29	Ч	Петра і Павла ап.				
13	30	П	Собор 12 Апост.				
14	1	С	Липень. Косми і Дамян				
15	2	Н	3. по С. Полож. риз п.д.м				
16	3	П	Якита і Анат. св.				
17	4	В	Андрея Кр. Марти				
18	5	С	†Кирила і Мет. ап.				
19	6	Ч	†Атаназія Ат.				
20	7	П	Томи і Акакія прп.				
21	8	С	Прокопія мч.				
22	9	Н	4. по С. Панкратія сщм.				
23	10	П	†Антонія Печ. прп.				
24	11	В	Евфимії, Ольги кн. укр.				
25	12	С	Прокла й Іляр. мч.				
26	13	Ч	Собор. Арх. Г.				
27	14	П	Акили ап., Кир. мч.				
28	15	С	†Вол. Вел. князя України				
29	16	Н	5. по С. Атиногена				
30	17	П	Маріяни вмч.				
31	18	В	Якinta й Еміл. мч.				

Відміни місяця

☾
Остання чверть
2-го і 31-го

☉
Н і в
9-го

☾
Перша чверть
17-го

☼
П о в н я
24-го

* * *

В липні меншає день
на 56 мін. Пересічна
довгота дня 15 год.

* * *

Православні свята в
липпі ті самі, що гр.-
кат. свята, лише Рожд.
Івана Хрест. у правосл.
свято церковне.

ЗАПИСКИ

VIII.

Серпень – August

має 31 днів

Стиль			С В Я Т А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі
1	19	С	Лип. Макрина і Дія. прп.
2	20	Ч	†Ілїї пр. (на нед.)
3	21	П	Симона і Івана прп.
4	22	С	Марії М., Ф. сщм.
5	23	Н	6. по С. Трофима мч.
6	24	П	†Бориса і Гліба мч. Хр.
7	25	В	†Успен. св. Анни
8	25	С	Єрмолая сщм.
9	27	Ч	†Пантелеймона
10	28	П	Прохора і ин. ап.
11	29	С	Калиніка мч.
12	30	Н	7. по С. Сили ин. ап.
13	31	П	Евдокима прав.
14	1	В	Серпень. †Макавеїв м'
15	2	С	Пер. мощ. св. Стеф.
16	3	Ч	Ісаака і ин. пр
17	4	П	7 Мол. в Ефезі мч.
18	5	С	Евсигнія мч.
19	6	Н	8. по С. Преоб. Госп.
20	7	П	Дометія і Пас. м.
21	8	В	Еміліяна еп.
22	9	С	†Матвія ап.
23	10	Ч	Лаврентія мч.
24	11	П	Евпала мч.
25	12	С	Фотія і Ап. мч.
26	13	Н	9. по С. Максима ісп.
27	14	П	Михея пр.
28	15	В	Успення Пр. Богор.
29	16	С	Пер. нер. Обр. Госп.
30	17	Ч	Мирона мч.
31	18	П	Фльора і Лавра мч.

Відміни місяця

Н і в

7-го

Перша чверть

15-го

П о в н я

23-го

Остання чверть

29-го

* * *

В серпні меншає день
о 1 г. 34 м.; пересічна
довгота дня 14 годин.

* * *

Православні свята в
міс. серпні ті самі, що
гр.-кат. свята.

ЗАПИСКИ

IX.

Вересень – September

має 30 днів

Стиль			С В Я Т А	
нов	ст.	д.	українсько-католицькі	
1	19	С	Сер. Андрея С. мч.	
2	20	Н	10. по С. Самуїла пр.	
3	21	П	Тадея ап.	
4	22	В	Агатона і ин. мч.	
5	23	С	Лупа мч.	
5	24	Ч	Евтиха сщм.	
7	25	П	Вартол. і Тита	
8	26	С	Адріяна і Наталії мч.	
9	27	Н	11. по С. Пімена прп	
10	28	П	Мойсея прп.	
11	29	В	†Усікнов. Г.І.Х. (Піст)	
12	30	С	Алекс., Івана і Павла	
13	31	Ч	†П. Пояса Пр.	
14	1	П	Вересень. †Нов. Рік цер	
15	2	С	Маманта мч.	
16	3	Н	12. по С. Антима сщм.	
17	4	П	Вавила сщм.	
18	5	В	Захарії і Єлис. пр.	
19	6	С	Чудо Арх. Михаїла	
20	7	Ч	Сізонта мч.	
21	8	П	Різдво Пр. Богородиці	
22	9	С	Йоакима і Анни	
23	10	Н	13. по С. Минодори і М.	
24	11	П	Теодори прп.	
25	12	В	Автонома свмч.	
26	13	С	Від. Хр., Корнелія	
27	14	Ч	Воздвиження Ч. Хр.	
28	15	П	Никити вмч.	
29	16	С	Евфимії вмч.	
30	17	Н	14. по С. Софії, Віри, Н.	

ЗАПИСКИ

Відміни місяця

 Н і в
 6-го

 Перша чверть
 14-го

 П о в н я
 21-гс

 Остання чверть
 28-го
 * * *

В вересні убуває дня
 на 1 год. 39 мін. Пере-
 січна довгота дня ви-
 носить 12 г. 33 мін.

* * *

Православні свята в
 вересні ті самі, що і
 гр.-кат. свята, а опріч
 тих: 11 вересня (29 ст.
 ст. серп.) **Усікнов. Гл.
 Івана Хрестителя.**

X.

Жовтень – October

має 31 днів

Стиль			С В Я Т А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі
1	18	П	Вер. Евменія еп.
2	19	В	Трофима мч.
3	20	С	Евстахія, Тетяни
4	21	Ч	Кондрата ап.
5	22	П	Фоки сщм.
6	23	С	†Зач. Ів. Хрест.
7	24	Н	15. по С. Теклі првмч.
8	25	П	Евфрозини прп.
9	26	В	†Пр. Ів. Бог. (на нед.)
10	27	С	Калистрата мч.
11	28	Ч	†Харітона прмч
12	29	П	Киріяка прп.
13	30	С	Григорія свщм.
14	1	Н	Жовт. 16 по С. †Покр. Б.
15	2	П	Кипріяна сщм.
16	3	В	Діонізія Ареопаг.
17	4	С	Єротея сщм.
18	5	Ч	Харитини мч.
19	6	П	†Томи ап.
20	7	С	Сергія і Вакха мч.
21	8	Н	17. по С. Пелегії прп.
22	9	П	†Якова ап.
23	10	В	Евлампа і Евлампії мч.
24	11	С	Филипа п., Теофана еп.
25	12	Ч	Прова і ин. мч.
26	13	П	Карпа мч., Косми прп.
27	14	С	Параскевії прп.
28	15	Н	18. по С. Евфримія прп.
29	16	П	Льонгіна сот.
30	17	В	Осія пр, Андрея Кр.
31	18	С	†Луки ап. і єв.

Відміни місяця

Н і в

6-го

Перша чверть

14-го

П о в н я

21-го

Остання чверть

27-го

В жовтні убуває дня
на 1 г. 44 м. Пересічна
довгота дня виносить
10 годин 48 мін.

Православні свята в
міс. жовтні ті самі, що
і гр.-кат. свята, а опріч
тих: 9 жовт. (26 вер.)
Прест. св. Івана Бог.
14 (1) жовт. Покров
Пресв. Бог.

ЗАПИСКИ

xi.

Листопад – November

має 30 днів

Стиль			С	В	Я	Т	А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі				
1	19	Ч	Жовт. Йоїла пр.				
2	20	П	Артемія вмч.				
3	21	С	Іляр. В. пр.				
4	22	Н	19. по С. Аверкія еп.				
5	23	П	Якова ап.				
6	24	В	Арета і ин. мч.				
7	25	С	Маркіяна і Мартинія				
8	26	Ч	Дмитрія вмч.				
9	27	П	Нестора мч.				
10	28	С	Параскеви мч.				
11	29	Н	20. по С. Евфимія				
12	30	П	Зиновія і Зиновії мч.				
13	31	В	Стахія і Амплія ап.				
14	1	С	Листопад. Косми і Дам.				
15	2	Ч	Акиндина мч.				
16	3	П	Акепсіма мч.				
17	4	С	Йоанікія В. прп.				
18	5	Н	21 по С. Галактіона мч.				
19	6	П	Павла св.				
20	7	В	Єрона і ин. мч.				
21	8	С	Соб. св. Михайла Арх.				
22	9	Ч	Онисифора мч.				
23	10	П	Єраст і ин. ап.				
24	11	С	Міни і Віктора				
25	12	Н	22. по С. Йосафата				
26	13	П	†Івана Золот.				
27	14	В	†Филипа ап.				
28	15	С	Гурія і ин. мч. Пилипів				
29	16	Ч	†Матея ап.				
30	17	П	Григорія еп. чудотв.				

Відміни місяця

Н і в
4-го

Перша чверть
12-го

П о в н я
19-го

Остання чверть
26-го

* * *

В листопаді убуває
дня на 1 год. 11 мін.
Пересічна довгота дня
виносить 9 год. 17 мін.

* * *

Православні свята в
листопаді ті самі, що і
гр.-кат. свята, а опріч
тих: 4 лис. (22 жовт.)
Казанск. Ик. Бож. Мат.

ЗАПИСКИ

хп.

Грудень – December

має 31 днів

Стиль			С	В	Я	Т	А
нов	ст.	д.	українсько-католицькі				
1	18	С	Ист. Плат. і Ром. пр.				
2	19	Н	23. по С. Авдія пр.				
3	20	П	Григ. і Прокла прп.				
4	21	В	Введення в хр. Пр. Бог.				
5	22	С	Филим. ап., Кек.				
6	23	Ч	Амфігоха і Григ				
7	24	П	Катерини вч.				
8	25	С	Климент папи				
9	26	Н	24. по С. Алипія Стовп.				
10	27	П	Якова Прерс. вч.				
11	28	В	Стефана прпмч.				
12	29	С	Пар. і Филип. мч.				
13	30	Ч	† Андрея ап.				
14	1	П	Грудень. Наума пр.				
15	2	С	Авакума пр.				
16	3	Н	25. по С. Софонія пр.				
17	4	П	Варвари і Ів. Дам.				
18	5	В	† Сави Освящ.				
19	6	С	Миколая св. чуд.				
20	7	Ч	Амврозія еп.				
21	8	П	Патапія еп.				
22	9	С	Неп. 3. Пр. Бог.				
23	10	Н	Прокт. ів. Мини і ин. мч				
24	11	П	Даніїла пр. і 3 мол.				
25	12	В	Спіридїона еп.				
26	13	С	† Евстр. і Авкс. мч.				
27	14	Ч	Тирса мч.				
28	15	П	Елевтерія сщм.				
29	16	С	Аггея пр.				
30	17	Н	Н. пер. Рїзд. Дан. і 3 мол.				
31	18	П	Севас. і ин. мч.				

Відміни місяця

Н і в

4-го

Перша чверть

12-го

П о в н я

18-го

Остання чверть

26-го

В грудні убуває дня до 22 на 25 мін. а опісля прибуває о 5 мін. Пересічна довгота дня виносить 8 год. 27 мін.

Православні свята в грудні ті самі, що і гр. кат., лише в день Зачаття Пр. Діви Марії 9 (22) грудня у прав. нема свята.

ЗАПИСКИ

УРЯДОВІ СВЯТА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

НОВИЙ РІК (“Нью Йрс Дей”), дня 1-го січня. Святкують у всіх стейтах.

УРОДИНИ ЛІНКОЛНА (“Линколнс Берт Дей”), дня 12-го лютого. Цього свята не святкують у кількох полудневих стейтах.

УРОДИНИ ВАШИНГТОНА (“Вашингтон Берт Дей”), дня 22-го лютого. Святкують у всіх стейтах.

ВЕЛИКА ПЯТНИЦЯ (“Гуд Фрайдей”), дня 30-го березня. Уважається урядовим святом у кількох стейтах, в інших звичайно губернатор стейту проголошує його святом спеціальною проклямацією.

ДЕНЬ ОКРАШУВАННЯ ГРОБІВ (“Декорейшен Дей”) або “Меморіал Дей”), дня 30-го травня. Святкується в усіх стейтах з винятком кількох південних стейтів.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (“Індепенденс Дей”), дня 4-го липня. Святкують по всіх стейтах. ✕

ДЕНЬ ПРАЦІ (“Лейбор Дей”), дня 3-го вересня. Святкують у всіх стейтах з винятком стейту Вайомінг.

ДЕНЬ КОЛЮМБА (“Коломбос Дей”), дня 12-го жовтня. Святкують у всіх стейтах з винятком кількох південних стейтів.

ДЕНЬ ЗАГАЛЬНИХ ВИБОРІВ (“Дженерал Елекшен Дей”), дня 6-го листопада. Святкують майже в усіх стейтах.

ДЕНЯ ПОДЯКИ (“Тенксігвінг Дей”), дня 29-го листопада. Святкують у кожному стейті.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ (“Крисмес”), дня 25-го грудня. Свято у всіх стейтах.

ПОСТИ

1. На Святий Вечір Різдва (Навечеріє Різдва).
 2. На Святий Вечір Йордану (Навечеріє Богоявлення).
 3. Великий Пост — від понеділка по Неділи Сиропустній до Великої Суботи.
 4. Петрівка завсідги від понеділка по Неділи Всіх Святих (1-й по Зелених Святах) до передодня (навечерія) свята Петра і Павла (від. 2 до 11 липня).
 5. Спасівка завсідги від 14 (1 цер.) серпня до 27 (14 цер.) серпня отже до передодня Успенія Пресвятої Богородиці.
 6. В день пам'яті Усічення Голови Івана Хрестителя 11 вер. 29 серп. (цер.).
 7. В день свята Воздвиження Чесного Хреста 27 (14 цер.) вересня.
 8. Пилипівка, завсідги від 28 (15 цер.) листопада, отже від дня по Пилипі — до передодня (до Навечерія, Св. Вечера) Різдва Христового.
 9. В Сирний тиждень до неділі Сиропустної з набілом.
- Щиро релігійні люде вибирають собі для посту окремі дні — чи для подяки Богу, чи просьби, чи покаання.

ЗАГАЛЬНИЦІ

1. Від Різдва до Богоявлення (Йордану) крім Йорданського Св. Вечера.
2. Від неділі Митаря і Фарисея до неділі Блудного Сина.
3. Від Великодня до Неділі Томиної.
4. Від Зелених Свят до Неділі Всіх Святих.

ВІД ВИДАВНИЦТВА КАЛЕНДАРЯ

Відчуваючи великий брак друкованого українського слова під теперішню пору в Америці, ми рішилися видати календар за рік 1945. Ми звернулися з проханням до наших визначніших громадян, щоб написали дещо із своїх творів до цього календаря.

Треба нам похвалитися, що нам удалося дістати статтю великого, тепер уже покійного, професора д-ра Олександра Кошиця. З огляду на його непередбачену смерть, його стаття остається неначе посмертним твором Великого Небіжчика і тому стає тим ціннішою. Є це стаття про ЗАРЕКОРДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ В АМЕРИЦІ. Маємо теж статтю другого славного композитора Американської України, а це Павла Печеніги-Углицького про його оперу ВІДЬМА. Є теж біографія славного композитора Михайла Гайворонського. Стаття Дра П. Маценка про рекорди Кошиця. Стаття ред. О. Іваха і інші. Містимо теж нові пісні молодого Івана Слободяна.

Окреме місце в цьому календарі займає ціла етнографічна картина, УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ, зладжена Павлом Гуменюком. Ми цього переконання, що "Українське Весілля" в такому виді стане в пригоді різним українським драматичним гурткам в Злучених Державах та в Канаді.

Ми приступили до видання календаря серед небувалих труднощів, бо нема тепер ні паперу, ні робітників, а крім цього тепер велика дорожнеча на такі та інші засоби.

На цьому місці дякуємо нашим щирим помічникам при виданні цієї праці, а це Євгенови Березинському, Євгенови Жуковському і всім тим, що помагали нам в переписуванні, приладжуванні до друку та коректі. Окреме признання треба скласти д-ру Семенови Демидчукови, котрий, як звичайно з скромности не дозволяє оголошувати свого імені при такій праці, але тим разом дався намовити до підпису бодай під однією своєю статтею.

Хай це видавництво буде спробою постійного видавання такого альманаха чи хоч продовжування мистецького видавництва, в якому найшлиб при становище давні й нові українські мистецькі сили, все одно, чи вони музики, віршотвори, чи інші писці.

Ще хочемо довідатися, чи наша ширша українська громада в Америці потребує такого видавництва. Довідаємося про це в такий спосіб, коли будемо діставати замовлення на оцей календар-альманах.

Мирон Сурмач

З Новим Роком

З Новим Роком Вас витаєм
Щастя й добра Вам бажаєм
Та й веселости багато,
Щоб нічим Ви нежурились
Щоб до кращого добились
Мали свою власну хату.

Щоб панував мир в родині
Було хліба повні скрині
Ще й сала шматок.
Щоб худібка добре велась
Та й пшеничка зародилась
Овочів повний садок.

Щоб все радість панувала
Любов всюди процвітала
Щоби всі кохались.
Щоб все всюди була згода
Та й добробут для народа
Щоби всі зєднались.

Бо лиш там добробут буде
Де все чесно живуть люди
І любить брат брата.
А де не так там все гине
І нема щастя там хвилини
Не весела їхня хата.

Тому браття всі єднайтесь.
Своїм катам не піддайтесь.
Щоби вони не робили.
Любіть свою батьківщину
Батька, матір та й родину
А будете добре жили.

ЧИМ МИ БАГАТІ

Ми, українці, дуже багаті. Та наші маєтки такі, що їх ніхто не може відібрати, ні знищити бомбами. Наші маєтки тільки тоді пропали б, коли б цілий наш нарід загинув. Наші маєтки — то скарби душі й серця.

Є народи на світі, і то великі, що стали б дуже бідними, коли б від них відібрати всі їх міста, фабрики, кораблі, літаки, і тим подібне. А таке може статись. Всі такі маєтки міг би знищити дуже сильний землетрус або дуже затяжна війна. І без книжок, без фабричних знарядів, без машин деякі народи були б дуже бідними та безрадними. Не мали б вони ні матеріялістичних скарбів, і на душі в них дуже бідно було б.

Та ми, українці, могли б жити та знов розвиватися, коли б землею струснув і дуже сильний землетрус та понищив всі міста, фабрики, кораблі, залізниці, літаки, та всякі машини. Коли б тільки ми самі при житті залишилися, то ми могли б собі раду дати. Загально український нарід ще не відвик від праці на полі, коло ткального варстату дома, в кузні. Взагалі українець—це самовистарчальний працівник. Він сам може собі раду дати. Коли є земля та кілька простих господарських знарядів, то українець вчепиться отієї землі, пустить в неї ко-

рінь, і буде жити. Прокормить він та вбире не тільки себе, але й цілу свою сімю.

Ба, що більше, українці тільки вміють працювати коло землі та раду собі давати. За минулих кількадесять літ українці доказали, що можуть вони й легко вчитися по школах та фабриках. Наука їм легко приходить. І виходять з них добрі учителі, лікарі, адвокати, священники, агрономи, інженери, техніки, торговці, політики, офіцери, летуни, артисти, письменники, композитори, архітекти, тощо. Взагалі на якій ділянці модерного життя не знайдеш українців?

Без всякої самохвальби можна сказати, що загально український нарід дуже здібний, легко йому вчитися. Та поки що не мав український нарід нагоди вповні проявити своєї здібности. Осівся він на дуже багатій землі, на Україні, і зависні сусіди не дають йому нагоди спокійно розвиватися. Україна жила цілими століттями поневоленою. А поневолений нарід не може вповні проявляти своєї сили й здібности. Його здібними синами й доньками почасти чужинці послуговуються, а ще більша частина здібних його дітей остається чорноробами, без нагоди вчитися та вповні проявляти свої здібности.

Отже українці загально бага-

ті тим, що між ними знаходиться дуже багато здібних і талановитих одиниць. Про це свідчить і якість української культури. Ті великі дорожчності, що знаходяться в українській культурі — тисячі прекрасних українських народніх пісень, приповідок, переказів, легенд, тощо, — то твори в більшості здібних селян і робітників. Та й більшість українських письменників, композиторів, артистів, тощо, вийшло з-під простої селянської стріхи.

От як легко з українців зорганізувати добрий хор! Можна знайти добрих співаків та співачок і між тими робітниками та робітницями, що щоденно заняті при тяжких роботах. Коли скажи людям якого іншого походження, як українського, що такий то й такий диригент зібрав собі добрий хор у чисто фабричній або вуглекопній містечку, то люди з диво не можуть вийти. Дивуються посторонні люди й з того, коли їм скажи, що син такого то українського робітника чи фермера дістав найвищий університетський степень. В інших народів то тільки сини й дочки інтелігенції чи аристократії добиваються найвищих наукових степенів.

Цілий музичний світ переконується вже, що українці дуже багато обдаровані природою здібностями до музики й співу. Взагалі українці становлять ду-

же добрий матеріал на всякого рода мистців. Вони багаті духово: чутливі, глибоко зворушливі, добросердечні. От скільки між українцями є таких здібних одиниць, що можуть і добре заспівати, і заграти на кількох музичних інструментах, і намалювати з легкої руки добру куртину для народного дому, і стати інструктором танків!

Та й сама українська мова є живим свідцтвом здібностей українського народу. Вона повнозвучна, милозвучна, дуже багата на всякі делікатні мовні відтінки, і так суцільно пов'язана вона тисячами споріднених і подібних слів, що вже від самої мови українець неотично настроєний. Є тепер мови, що дуже багаті на всякі наукові слова, які стоять записані по словниках та по наукових книжках, але не на устах народу щодня. Наприклад, яка з того користь загально для народу, коли по словниках має до пів мільйона всяких наукових слів, але щоденно вживає не більше, як яких три-чотири тисячі слів? Хтож хоче знати скільки слів знає навіть звичайний собі український селянин, хай прочитає собі кілька сторінок із словника української мови, що вийшов під редакцією Бориса Грінченка. Хай читає слово за словом і питає українського селянина, чи він знає значення прочитаних слів. І покажеться, що отой селянин знає більше як що друге

слово із прочитаного, тобто понад трицять тисяч слів, бо цілий згаданий словник має тільки 68 тисяч слів.

От, наприклад, великого світого драматурга Шекспіра вважають дуже багатим і мовними засобами, що вжив у своїх творах 16 тисяч слів. Ну, а кожний український селянин знає і вживає більше як 16 тисяч слів. Це власне вказує, як духово бага-

тий український нарід, як глибоко він пробуджений до життя. І це власне й дає надію, що український нарід в Америці зможе дуже сильно збагатити американську культуру, а в Європі, коли стане цілковито вільним, створити таку культуру, що може затьмити і старогрецьку величаву культуру.

О. Івах

Пшениця

Наш народ віками, за святу потраву
На наш Святий Вечір, пшеницю вживав;

Нею діливсь з ближним, також з діточками,

По святій молитві, нею в стелю кидав.
На що він робив то, трудно відгадати,
Мій батько, як жив ще, каже, сину знай!

Як тая пшениця вчепиться до стелі,
То на цей рік буде гарний урожай.
Як гарно піділи всі цеї пшенички,
Ложки повстромляли у пшеничний сніп —

Бо той сніп, символом був там в часі свят,

Знаний на Україні, як різдвяний дід.
Як свята скінчились, то цей сніп спалили,

Не знати, навіщо, він ту кару мав.
Відай і за тое, що він в кожній хаті
Через усі свята, в хаті царював.

А ми, тут за морем, так скоро забули
Кажем, що пшениця, добра для качок
І того не знаєм, що свіжа пшениця —
Найкраща пожива, лучша від булок.
Бо в тій пшениці, чудні вітаміни
Добре споживати її з молоком,
Їсти кожний може і в'на не зашкодить,
Для людей схудлих, є добрим ліком.
Тоже й діток своїх, научім варити
І як приправляти, закладем на стіл
Нехай в Святий Вечір, ніде не забракне

Мусить завітати в'на в кожний наш дім.

Для тих, що не знають, скажу варіть так:

Помийте гарненько і ставте на піч,
На малім вогню, хой вона вариться,
Чотири години, й не мішайте нич.

Як уже звариться, потовчіть оріхи,
Натріть також маку і додайте мід,
Змішайте з пшеницею, дайте троха цукру,

Тоді її між гостей, на стіл положіть.
Тільки уважайте, щоби була свіжа,
По опихану зараз, в "Сурму" приходіть:

В Сурмі закупляйте усе, що голосять;
Сивий мак, пшеницю, й солоденький мід.

В Сурму заходіть теж, по картки на свята

А свіженький мачок є тільки в Сурмі.
Прийдіть й закупляйте, бо може забракне

Зайдіть ще на час, тай кінець журбі.

Задержім цей гарний, наш старий звичай,

А красні прикмети, з вірою держім,
Тож будьмо всі горді цим нашим звичаєм

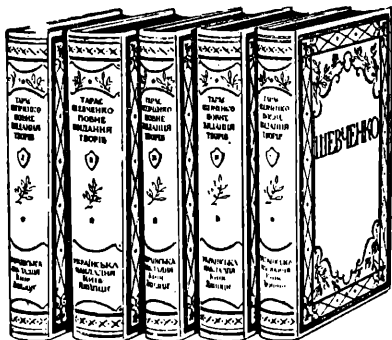
Завше, в Святий Вечір, пшеницю цю варім-

Михайло Паньків

КНИЖКИ

Не цей народ є народом, що його, як трави, листя, так багато, а цей, що між ним є багато книжок.

Добра книжка — добрий розум. Нема її — нема розуму. Не-

ма розуму — нема чоловіка; отже немо розуму, то й нема народу.

Добрий розум дає добра книжка.

А є між нашими людьми книжки? Не можна сказати, що нема, є, та не тільки якби треба. Коли би можна перейти від Сан Франціско до міста Нью Йорку, до кожної української хати, то в декотрих хатах ми би найшли щото українських книжок, але в багатьох: ані одної.

Дуже багато є таких наших людей, що в їх хатах нема Історії України, Кобзаря Шевченка, ані творів Івана Франка. Та коли їх нема в наших людей, звичайних, робітників, то це один раз: зло, а два рази зло, коли їх нема в наших людей інтелегентних, — священників, або й

світських. Що-ж вони можуть людям сказати?

Можуть вони усі собі книжок купити, не такі вони бідні, коби не цей цвях вголові. А цей цвях забивали дідичі — польські чи російські: “Та навіюо тобі, хлопче, книжки, коли ти до гралей, а твоя Гануська до гусей? Книжником будеш?”

З цим цвяхом в голові був прадід, дід, батько, з ним є і його син. Може він зі своєї голови цей цвях витягнути, та не хоче, така вже погана рабська вдача. — “Е,” каже, “та мої татуньо книжки не знали, та якось жили і мені її не треба!”

Не один татуньо так жив, було їх тисячами, та подумаймо, що вони нам лишили . . . Є ми державним народом? Не заковують нас в кайдани?

Так, це правда, дурня і в церкві бють.

Без книжки так, як без очей, або: має чоловік очі, та сліпий, має мозок, може його розвинути, та не розвиває, то й дурний!

Тепер осінь, а по ній зима буде. Люде вугіль купують, щоби в печах палити, щоби було тепло в хаті. Треба купити і палива для мозгу, щоби й його розігріти, а цим паливом є — добра книжка.

Подумаймо! Що-ж з цього, що ми маємо таких великих поетів, як Шевченко і Франко, коли ми не всі знаємо, що вони для нас

написали? Чужі знають, бо їх писання на чужі мови переложені, а ми ні! Чи-ж не сором?

Ми — Українці, це правда, та які з нас Українці декотрі? Історії України не знаємо, а чому? Бо в нас нема такої книжки.

Декотрі наші люде хорують на “всезнайків,” великих мудрців. Всезнайків на світі нема, але мудрі люде є, і дуже воно похвальне, коли вони є. Але мати людей, що удають, що знають, уважають себе мудрцями, а від книжки утікають, як чорт від свяченої води, і є лишень крикунами, це вже сором і ганьба!

Читайте і знайте. Не читаете, то й не знаєте, а не знаєте, то й гудза не можете розв'язати.

Не читаете, то й не знаєте, як своє право брати. Читають, то й знають, як вам це право відбирати.

Книжка — людина. І можна сказати: Мама приводить на світ дитину, а книжка — чоловіка.

Нехай буде чоловікови і 50

літ, та коли він без книжки жив і живе, він дітвак!

Книжка — учитель. “Шануй учителя, як родителя,” каже наша пословиця.

Позичуть люде книжки і не віддадуть, а як віддадуть, то подерту, поплямлену, “бо нею діти бавилися.”

Не шанують розуму. А хто розуму не шанує, цей розуму не має.

“Книжка,” так сказала українка, Русова, “є наша найкраща спадщина. Її треба мати і знати! І ширити!”

Не самий чоловік визволювався і визволюється з тиранії і з рабства, царського, дідичівського, диктаторського, капіталістичного, буржуазного, а помагала йому і помагає книжка.

Книжка — світло. Не гасім його, а витаймо!

Книжка . . . ще би що сказати? Скажіть вже про ню ви, читачко і читачу, перечитавши цю статтю. І ваше добре слово в ліс не кинуть.

М. Хандога

ПОЯСНЕННЯ ДО ФОТОГРАФІЙ НА СТОРІНЦІ 23:

З гори з ліва на право: 1. Старенькі бабусі з вінками в поході вулицями Вінніпегу на похороні Кошиця. 2—Посли, редактори та визначні українські businessmen. 3—Молоді дівчата з вінками. 4—Шкільна молодіж з українських шкіл. 5—Відвідини Мавзолею: пані Кошиць, пані Нижанківська, Сурмач. 6—Мавзолей, де Професор Др. Кошиць похований. 7—Др. П. Маценко зібрав всі ленти з написами і кілька вінків до будучого Укр. Музею. 8—Кошиць і Сурмач в Бічгорст, Н. Й. рік перед смертю Кошиця. 9—Пам'ятник М. Шашкевича в Вінніпегу. 10—Відвідини Проф. Кошиця в Бічгорст, Н. Й. Пані Кошиць частує черешнями паню Сурмач.

ФОТОГРАФІЇ СУРМАЧЕВОЇ КАМЕРИ (Гляди пояснення на сторінці 22)

ВРАЖІННЯ З ПОХОРОНУ ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ

Середа, 27-го вересня 1944, буде записана в історії виніпегської української громади як оден з найбільш памятних днів: Тільки квітів, а з ними тільки сумних-зплаканих лиць Виніпег ще не бачив.

День був лагідний, хмари перелітали. Коло дому “Просвіти” при Флора Евеню вже від ранку довкруги стояли — мужчини по більшій частині в чорних краватках, жінки убрані на темно. Канадійський прапор напів маш-

ту, а під ним український жовто-блакитний в чорній обвідці — обидва спільно маяли, один одному не перешкаджаючи.

Як я прийшов коло “Просвіти,” то став між людьми, щоб почути, що вони говорять. Між старшими (по українськи) чути було: “Великий чоловік”; “професор помер” . . . Діти по англійськи: “Професор дайд — гі воз а найс мен” . . . Всі ті прості — ясні слова могли відноситися до Нього; але ніхто з приявних

Бл. п. Проф. Олександр Кошиць в домовині на катафальку в салі Читальні Просвіти в Вінніпегу. — Коло домовини: о. І. Дмитрів з Вінніпегу, о. І. Савчук з Філяделфії, пані Т. Кошиць, Впреосв. Архиепископ Іван Теодорович і о. В. Кудрик з Вінніпегу, Біля 10 тисяч людей віддавали Його, та взяли участь в похороні.

не міг Його словом описати. Це-ж наш геній — Кошиць помер. Він лише один такий у світі був. Як з ним бути, говорити, або лише на нього дивитися—то таке вражіння, як би чоловік в іншій світі жив. Забуваєш цілком за себе, а за кожним рухом Кошиця глядиш. Навіть тепер, коли він уже мертвий на катафальку лежить, той тепер він сили не тратить, а притягає, щоб на нього подивитися. Ніби щось ще хоче доповісти, ніби привитати, ніби всміхнутися гарненько і сказати: “Так, голубчику, ми ще щось зробимо для утривалення української пісні.” І стояв би так живий чоловік коло Великого Небіжчика годинами, вижидаючи, що ось-ось він порушиться. Як може таке всміхнене лице, такі гарні чарівні руки так нерухомо лежати! Вони-ж колись таку силу мали, що королі перед ними чоло згинали . . .

В год. 2-й сполудня священики похорон відправили. Місцеві

й позамісцеві громадяни попращали небіжчика, спід “Просвіти” до Собору процесія рушила — дві милі дороги забитої людьми, в Соборі вже не було порожнього місця. Найменше 5 тисяч людей брало участь у похороні, вінків було понад 70. На цвинтар треба було їхати 7 миль за місто. Частину людей перевезли автобуси й 96 автомобілів. Поховали батька-атамана нашої пісні в великій гранітовій гробівці у мідяній трумні. Кошта похорону покриває Комітет Українців Канади. Там може лежати Кошиць аж до того часу, поки не повстане вільна самостійна незалежна Україна й поки — як вірить удова Тетяна — не перевезуть тлінні його останки, де він зріс і набрався любови до української пісні, якою здивував цілий світ. Тимчасом Вічна Йому Пам'ять!

Мирон Сурмач

(учасник на похороні Кошиця з Нью Йорку)

Непройдений наш шлях
Мета — гень, гень!
Хоч пільма на полях,
Настане день.
Хоч краще гайворон
І кличе Див,
Не висох Сян, — і Дон
Пливе, як плив.
Ще наш Дніпро шумить,
Лама граніт, —
Народ не спічне на мить, —
Здивує світ.

Нема таких кайдан
Щоб люд скувати,
Наш дім, наш храм, наш лап —
Не дасть, не дасть!
Хоч нині чорна ніч,
Так завтра день!
Гони розпуку пріч,
Співай пісень!
Широких, як простір
З землі до зір,
В побіду правди вір
В побіду вір!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

М. Шарик, Торолд Савт, Онт.

На Славному Память Ол. Кошицю

(Вірш відчитаний підчас похорону 27 вересня 1944, д-ром П. Маценком)

Чого-ж замовк Ти, славетний Батьку,
Королю пісні зо степів,
Найбільший Майстре України!
Чого-ж замовк Твій чарівний спів?

Невже-ж порвалась в арфі струна,
Яку Твій геній сотворив,
Що нею гордиться Вкраїна
І світ цілий її славив?

Чому-ж не там, — на Україні,
А тут в Канаді очі Ти закрив?
Навіщо полишив сиротою Дружину
І пісню недоспівану лишив?

Твого народу пісню єдину,
Що нею світ Ти чарував,
Ти нею прославив Україну
Й столиці світу нею Ти отвірав.

О, тямимо, Батьку, як по днях слави
Займанці кайдани почали кувать,
Як армії наші у крові конали
І як сонце волі зайшло спочивать.

Як Ти, узброївшись піснею народу,
З Капелею своєю понісся світами,
Всім народам світу піснею сказав Ти,
Що Україна воскресне, встане.

Сумління сильних зрушив Твій геній
Під чарами пісні Європа німіла,
Лиш оклики грімко неслися світами:

Viva O. Koshetz! Viva Ukraina!

Сьогодні навіки закрилися очі,
Не беться у грудях серце козаче,
Чи чуєш Ти, Батьку, як тужить нарід,
Як Україна по Тобі плаче?

Сердешна! Бо втрату велику має,
Чи-ж то вже доля її така,
Що не продиригує їй більше на славу
Твоя геніяльна, мистецька рука?

Великої слави зазнав єси в світі.
Для народу, справи, друзів там
знайшов.

Крізь терня колючі, до крові болючі,
Ти чесно, велично дорогу пройшов.

ЗАПОВІТ

“Пісня є невідемна частина душі українця, вияв його натури, найкращий вислів його душевних переживань . . .

“Українська пісня є джерелом духового й національного здоровля українського народу, мов Біблія минулого й Заповіт майбутнього.” (Ол. Кошиць).

Покійний проф. Ол. Кошиць, приїхавши цього літа до Виннипеґу, Ман. на Вищі Освітні Курси, привіз надзвичайний дарунок. Вручаючи тяжкий пакунок заявив: “Оце Вам те, що відібрало мені рештку сил. Пісні на них зовсім так не звучать як були співані і як я їх розумію. А шкода, сили хорові не були злі. Війна пошкодила. Визначні техніки запису співу на рекорд забрані на війну. Немає кому досконало перейняти на плиту хорового виконання. Через те багато затерто, або й не прийнято виконуваних нюансів . . . Та що багато говорити, послухаєте й самі побачите.”

Я вже з практики на тому полі з проф. Ол. Кошицем знав, що Йому дуже важко догодити співом. Можна була б часто подумати, що Він дуже вибагливий, зманірований. Але, це не те. Це просто уразливе для Його пам'яті! Покійний Велидень так досконало відчував оригінальну красу пісні і можливість її освітлення виконанням масою людських голосів, що

кожний ухил з того шляху тяжко порушував його ніжну нервову систему й виводив з рівноваги. Однак, працюючи з хором над піснею, денервуючись якимось частковим неуспіхом, Він нараз, несподівано, при влучному виконанні певної піснєвої фрази, видозмінювався. Хор бачив тоді перед собою преображену людину, що чимось неймовірно захоплена, що те “чимось” витискло в Нього сльози радості й Він вимовляв тепло й віддано: “так, дітки, оце добре! А ну ще раз, а ну ще раз!!!” І хористи, як зачаровані, піддаючись Його неймовірному впливові, немов якісь Сомнамбули, йшли за тими покличками, виконували Його вимоги, які креслила магічна рука, та за тим, що випромінювала з себе Його імпонуюча й наказуюча особистість.

Це епізод. Він вказує, як важко було Йому догодити і ніжно відчував Він голос народу в пісні. Ол. Кошиць ніколи не думав про дешеві ефекти. Вони були Йому не знані. Він, сказавши простіше, ними гидив. Він в пісні бачив живу істоту. Ту істоту вивчав, а відчувши й пізнавши її красу, виводив її такою в світ. Чистою й непорочною-оригінальною. В тому найбільший чар бувшого Чудодія. Во сцени до слухачів промовляла, одягнута в своєрідні визерунки побічних голосів україн-

ська мелодія — УКРАЇНСЬКА ПРАВДА. Вона голосила про українську лагідність, здоров'я народу, його мораль, любов до природи, до Бога, про звичай... Перед слухачами у весь зріст ставала вся Україна з її великим культурним естетичним надбанням.

Люди, що звикли сподіватись від хорів якихось несподіваних і часто неможливих технічних досягнень, що в практиці виявляються невинуватими “штучками,” які не мають нічого спільного з природою виконуваного твору, почувши спів б. Капелі Ол. Кошиця, не могли відразу второпати . . . “Що то є?” — питали. А потім, вслухавшись в спів, писали, що через хор промовляє неперочна й чиста краса високого українського мистецтва, що то магічна краса, яку викликав до повного життя чародій-диригент Ол. Кошиць.

Великий чародій відійшов від нас. Перед нами Його остання праця — рекорди, приклад і наука для грядучих поколінь про виконання української пісні. І тепер ті, що придбають рекорди, наспівані хором покійного Ол. Кошиця і видані компанією “Сонарт” в Нью Йорку, напевно сподіватимуться від них чогось особливого. В їхніх ушах звучать різні радіові передачі сучасних хорів, які, як всім відомо, дбають більше про зовнішній одяг їх (виконання), ніж про їх внутрішній зміст. Тай само спішливе життя не дає наго-

ди диригентам і хорам подумати про сутність виконуваних творів, бо радієвий ринок не може чекати на мистецьке й суттєве опрацювання.

Перед нами десять рекордових плит. Це зразки різних родів української народної пісні. Вони не всі, але вибрані такі з них, що змальовують характерні риси наших пісень.

Ось просте і в своїй простоті величне “Бог Предвічний,” що звучить як стихійний вияв почування народу з приводу народження Христа.

Далі образок незрівняної краси про Пречисту, яка воду брала з річки Ордану й купала Божого Сина. Там і янголи присутні, там і духовна щирість українського народу. Треба тільки вслухатись! Зрозуміти текст і музичне його освітлення. А із щедрівок щиро промовляє до наших душ сива українська давнина з поганських часів і близьких до нас часів. Це: “Ходив, походив,” “Ой, в ліску-піску,” “Ой, на горонці” . . .

Історичні пісні близької до нас доби як “Бондарівна,” “Іде Харко з Туреччини,” “Шумить-гуде дібровонька” — що хвилюють, підносять і подають дороговкази, як треба виконувати народню пісню і якими нам треба бути.

В піснях “Побутових” чуємо, як чарівне плетиво, мрійливу колисанку матері гуцулки, тугу за повним життям удови в “Ой, сама я,” спогади про минулу мо-

лодість і науку в “Ой, по го-
рах.”

Потім приходимо до найглиб-
ших переживань народу, які він
так майстерно передав піснюю.
Вслухайтесь тільки в пісню
“Бодай тая степовая могила за-
пала”! Скільки в ній величньої
і здавалось би звичайної просто-
ти! В тексті й виконанні! А там
далі “Чабан,” “Молодий коза-
че, чого зажурився” . . . В них
повно руху й бажання до життя
і глибокого як те море суму . . .

Після того як невмірущий спо-
мин про вічну тугу українсько-
го народу пісня стрілецтва “Ой,
у лузі червона калина похилила-
ся,” що студить і бадьорить на-
шу душу — ні, хоч Калина й по-
хилилася, але ми тую Калину,
славну Україну, підіймемо!

Щоб розважити по всіх тих
переживаннях, зручно подані в
програму рекордів пісні гумо-
ристичні. Вони, як те нагле зяв-
лення яскравих промінів сонця

іzza грізних хмар української
дійсності. Це—“Біда,” “Опень-
ки” і др.

Концерт з рекордових плит
закінчений. Лишилась солодка
туга і якесь неозначене хотіння.
Це мабуть хотіння дальше спі-
вати й співати так, як вчив нас
Великий Ол. Кошиць. В тому
співі немає ніяких “триків,” з
того співу промовляє до нас чи-
ста й незіпсована українська на-
тура, що шукає долі, бється за
неї, подивляє красу Божого сві-
ту, вглядає в тайники україн-
ської душі . . . Рекорди, наспіва-
ні хором проф. Ол. Кошиця, ши-
ра наука для всіх про те, як тре-
ба співати свої пісні і як їх розу-
міти. Через те треба думати, що
вони є заповітом великого бор-
ця за красу української душі і
за право народу до вільного й
незалежного існування.

Д-р П. Маценко

Винніпег, Канада,

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ ДО СПІВУ І ГРАННЯ

Найбільший Альбом українських пісень зі словами
й музикою на п'яно можна купити в книгарні Сурма.

201 українських народних пісень. Ціна 2 долляри.

Пишіть і замовлення посилайте на адресу:

S U R M A

11 East 7th Street

NEW YORK 3, N. Y.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНЯ ПІСНЯ НА РЕКОРДАХ

I

ПРОМОВА ПРОФЕСОРА О. КОШИЦЯ

виголошена на радіо програмі Сурмача, з нагоди закінчення
рекордовання української пісні (дещо скорочена)

Вельмишановне Українське
Громадянство Америки!

Маю приємність подати вам
веселу новину — рекордовання
української пісні під мою ору-
дою вже закінчене і за кілька
тижнів рекорди будуть вироб-
лені компанією “Сонарт” та пу-
щені в продаж, а всі передплат-
ники одержать свої замовлен-
ня: Час і місце не дозволить ме-
ні висвітлити цікавий перебіг
цеї трудної й клопотної справи,
але ті, хто читає українські ча-
сописи, знають, в який темний
кут загнала була партійна гриз-
ня та людська злоба це культур-
не діло.

Справа була цілком заморо-
жена і залишалось тільки чекать
її смерти. Мене самого, що весь
час боровся за неї, брала вже
розпука, кидала надія. Але ра-
зом з тим міцніла моя енергія і
рішення, за всяку ціну спасти
від загибелі культурну справу,
яку нерозважно і нерозумні лю-
ди топили. Завдяки пораді ша-
новного пана Сурмача, мені по-
щастило бізнесово зацікавить
голову корпорації “Сонард,” п.
Івана Марсіча. Грунтом для на-

шої згоди стала дуже скромна
цифра передплат на рекорди
\$2,500 яка і довела нас до кон-
тракту.

Рекорди пісень таким обра-
зом стали дійсністю, всі перед-
платники одержать замовлен-
ня, а наше громадянство мати-
ме зарековдованою хоч крапли-
ну безодні нашої народної во-
кальної культури.

Треба сказати, що до цього
часу в цій ділянці не зроблено
майже нічого, а час і страшні
події нищать не тільки культур-
ні скарби нашого народу, але
поставила під загрозу саме йо-
го існування. Тож при цих умо-
вах скромний факт рекордуван-
ня нашої пісні набирає культур-
ного значіння і ваги. Але з пе-
реходом на бізнесові рейки
справа дуже ускладнилась, бо
виникла необхідність поєднать
бізнесові інтереси з інтересами
музичними й культурними та
дати рекорди не тільки цікаві і
цінні з культурного та музич-
ного боку, але й вигідні для рин-
ку, щоб могли задовольнить пе-
ресічного покупця. Тож на два-
цять сторінках рекордових плит

середнього розміру треба було вмістити найбільш яскраві зразки нашої пісні, різноманітні характером, різного хорового опрацювання, та різними авторами.

Мені пощастило досягнути цього і на рекордах зафіксовано зразки майже всіх родів нашої пісні. Тут є передісторичні поганські Щедрівки й Колядки, далі тіж Щедрівки й Колядки мішаного погансько - християнського характеру і змісту, а далі суто християнського. Є пісні історичні, героїчні, військові (стрілецькі), балади, побутові, любовні, сімейні, колискові, жартівливі, сатиричні, гумористичні, та пісні до танцю (коломийки). По характеру вони протяжні і швидкі, сумні й веселі, мрійливі й реалістичні, хатні й вулишні, жіночі й чоловічі, пісні з Великої України, з Галичини та Буковини.

Щодо характеру їх опрацювання, то я тримався того напрямку, де пісня залишається піснею, а не стає матеріалом для спотворених викривлень сучасного так званого "модернізму." Для цього я вжив праці композиторів, послідовників батька української музики М. Лисенка, а власне: самого Лисенка, Людкевича, Колесси, Кошиця, Стеценка, Леонтовича, Ступницького й Гайворонського. При тому прийшлося взяти не двадцять пісень, згідно контрактові, а 27, хоч се і побільшувало роботу в двоє. Мені по-

щастилось також розв'язати те трудне завдання, щоб кожна плита уявляла собою закінчену цілість. А вся серія 10 плит, 27 пісень теж зв'язану цілість. Себто, щоб усі пісні були споріднені тонально, та щоб кожда пісня чи плита не суперечила другій і можна було перегравати як кожду плиту з окрема так і всю серію разом, поступенно в порядку нумерації, не турбуючи й ненаражуючи слуха. Всеж вкупі повинно уявляти собою органічно ціле, а разом з тим різноманітне: і характером, і змістом, і темпом, і настроєм, щоб утворювався своєрідний цілий концерт. Звичайно, щоб всі двадцять сім пісень є найменша порошок земної кулі, одна краплина безодні цілого океану нашої пісні, і треба тисячі плит, щоби записати хоч частину того, що зібрали в народі наші етнографи й музики. Але треба радіти, що хоч це зроблено та ще й з такими мізерними центами. Більшої праці, конечної й важкої, можуть доклати тільки наші організації . . .

У справі самого рекордування, мені прийшлося працювати на підставі старого кошторису, не відповідного до часу й умов, та при обставинах воєнного часу, найбільш несприятливих, коли всі люди пішли або на війну, або на оборонну роботу, співака ж трудніше знайти, ніж білу ворону. Отже ті, що співали, повинні були працювати на пробах коштом власного від-

починку, після тяжкої денної праці, а проби приходилось робити в ночі. Тим більше подяки заслужовують ті, яких любов до рідної пісні привела до завершення цієї справи.

Отже в першу чергу дякую дорогим, на жаль дуже не численним, передплатникам рекордів та окремим жертводавцям, які дали можливість будувати скромний фонд в 2500 доларів, що став ґрунтом контракту з паном Марсічем. Далі дякую вельмишановного пана Теодозія Каськова, голову рекордового комітету, який єдиний не кинув мене в організаційній роботі, жертвенно віддаючи справі свої сили і час, серед власної праці і клопоту. За співчуття і поміч дякую також Вш. п. Стефана Шумейка. Дякую дорогого п. Лева Сорочинського, який пустив в рух ідею рекордування, а далі словом, пером і матеріально сприяв його здійсненню, як і п. Професор Іван Королишин з Дітройту. Дякую також дорогих дописувачів і симпатиків нашої пісні, що свого часу ширили ідею рекор-

довання своїми дописами, а наші часописі дякую за те, що ті дописи друкували. Дякую дорогих співачок і співаків, з окрема українців, які доконали тяжку хорову працю. З окрема рякую наших солістів: Пані Марію Гребінецьку, Марію Полин'як і Олесю Онуфрик-Шумейко, а в кінці, але не останнім, нашого відомого українського співака Петра Одринського.

Остання моя найбільша подяка нашій прибраній батьківщині, великій славній та могутній Америці. Тільки її свобода дає можливість кожній народності плекати свою власну культуру, та доконувати культурних чинів навіть серед грому війни, коли за латинською поговоркою "за голосом зброї не чути голосу мистецтва." За те нехай буде Вона Благословенна, Славна й Непереможна во вік-віки, а в неминучій скорій побіді над ворогом нехай протягне могутню руку допоміжній Україні та допоможе їй визволитись з кайданів неволі.

Проф. Олександр Кошиць.

II

РЕКОРДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ ЗАКІНЧЕНЕ

Нарешті успішно скінчилась справа рекордування української пісні під моєю орудою. Рекорди зроблено й випущено на ринок компанією "Сонарт" (251 Вест 42 стр. Нью Йорк) і всі передплатники повинні невдовзі

одержати свої замовлення. При цій нагоді вважаю потрібним нагадати українському громадянству ім'я чоловіка, що своєю доброю радою та активною участю сприяв справі рекордування, що попала була вже в глухий

кут. Це є всім нам відомий український бізнесмен п. Мирон Сурмач. За його порадою та при його участі я зміг порозумітись з п. Ів. Марсічем, головою "Сонарт" Корп., який перебрав на себе рекордування пісні під мою орудю та довів його нині до успішного кінця. Але побіч доброї ради п. Сурмач причинився до справи рекордування й активно значною сумою замовлень рекордів та оголошеннями зі своєї радіо-години, в якій кілька разів давав і мені можливість персонально звертатись в цій справі до українського громадянства. Тож коли благородне дітройтське громадянство пиш-

но завершило рекордування щедрою жертвою та значними замовленнями, то п. М. Сурмач гарно й щиро розпочав та сприяв йому. За це, належить йому шана й дяка як від українського мистецтва, так і від кожного, хто цінить і розуміє культурний чин.

Зокрема ж сердечна й щира подяка Вельмишановному п. М. Сурмачеві від мене за те, що знайшов справі рекордування вихід в трудній, майже безнадійній ситуації.

Проф. Ол. Кошиць

Бічгорст, Л. Ай.,
12 червня 1944.

III

СЛОВА РЕКОРДУВАНИХ ПІСЕНЬ

"Hear Ukraine Sing"

Ч. 101-Б БОГ ПРЕДВІЧНИЙ

Коляда Арр. Ол. Кошиць

Бог предвічний народився!
Прийшов днесь із небес, щоб спасти
люди свій весь,
І утишився!
Що за чудо нам явилось! —
Де Христа невіста родила пречиста,—
Там зізвізда стала.
Слава Богу заспіваймо!
Честь Сину Божому і Пану нашому,—
Поклін віддаймо!

Ч. 101-Б-1 В ПОЛІ ПОЛІ ПЛУЖОК ОРЕ Щедрівка Арр. М. Леонтович

В полі-полі плужок оре,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на весь вечір!
Божа матір їсти носить,

Щедрий вечір, і т. д.
"Ори, синку, цюю нивку,
Щедрий вечір, і т. д.
"Та посієм пшениченьку,
Щедрий вечір, і т. д.
"З колосочка, — то жменьочка,
Щедрий вечір, і т. д.
"А з другого — жита много."
Щедрий вечір, і т. д.

Ч. 101-Б-2 ПРИЛЕТІВ СОКІЛ ДО ВІКОНЦЯ Щедрівка Арр. В. Ступницький

Прилетів сокіл до віконця,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоровля!
Тай заглядає у віконце,
Щедрий вечір і т. д.
Щей світлонька не метена,
Щедрий вечір і т. д.
Щей Улянонька не чесана,
Щедрий вечір і т. д.

Та розсердилась на батенька,
Щедрий вечір і т. д.
На матінку розгнівалась,
Сукню шили, вкоротили,
Щедрий вечір і т. д.
Черевички не вгодили,
Щедрий вечір і т. д.

Ч. 102-А-1

ОЙ, ДИВНЕЄ НАРОДЖЕННЯ

Коляда Арр. Ол. Кошиць

Ой, дивнеє народження Божого Сина,
Що породила Ісуса Христа
Діва Марія!
Ой, породила, тай положила в яслах
на стайні,
Щоб не дізнали злії вороги
Божої тайни.
Заспівали три янголи в небо летючи,
Темної ночі при ясній звїзді
Христа славлючи.
Ой, сади цвітуть, ой сади цвітуть,
щей різні квіти,
Возрадувався весь мир хрещений
Щей малі діти.

Ч. 102-Б-1

ОЙ, В ЛІСКУ, В ЛІСКУ

Щедрівка Арр. Ол. Кошиць

Ой, в ліску, ліску та на жовтім піску,
Ой, Дай Боже!
Там пава ходить, пірячко губить,
Святий вечір!
За нею ходить молода Маруся,
Ой, дай Боже!
Пірячко збіра, в рукавець склада,
Святий вечір'
З рукавця бере, на столець кладе,
Ой, дай Боже!
Зі стола бере, віночок плете,
Святий вечір!
Віночок плете, на головку кладе,
Ой, дай Боже!
Поклавши вінок, пішла у танок,
Святий вечір!

Ч. 102-Б-2

ОЙ, НА РІЧЦІ НА ЙОРДАНІ

Щедрівка Арр. К. Стеценко

Ой, на річці на Йордані, —
Там Пречиста ризи прала

Свого сина сповивала.

Прилетіли три янголи
Взяли Суса на небеса, —
А небеса розтворились, —
Всі святії поклонились.

Ч. 103-А

ХОДИВ-ПОХОДИВ МІСЯЦЬ ПО НЕБІ

Колядка Арр. К. Стеценко

Ходив-походив місяць по небі,
Славен єси, наш милий Боже
на небеси!
Кличе-покличе зорю з собою,
Славен єси, і т. д.
“Ой, ходім зоре, де Господь живе!”
Славен єси, і т. д.
Що Господь живе, в пан хазяїна.
Славен єси, і т. д.

Ч. 103-А-2

ОЙ, НА ГОРОНЦІ, В ЗОЛОТІЙ КОРЧМОНЬЦІ

Колядка Арр. К. Стеценко

Ой, на горонці, в золотій коршмонці,
Там грають, грають кобзарі
на золотії цимбали.
Там Ганна дула, мед вино пила,
Там грають, грають і т. д.
Прийшов до неї батенько єї,
Там грають, грають і т. д.
“Ой, час, Ганночко час до домоньку.”
Там грають, грають і т. д.
“Як танця дійду, до дому піду!”
Там грають, грають і т. д.
До дому прийшла, щастя ізнайшла.
Там грають, грають і т. д.

Ч. 103-Б

ЩО ТО ЗА ПРЕДИВО, В СВІТІ НОВИНА

Колядка Арр. Ол. Кошиць

Що то за предиво, в світі новина,
Що Діва Марія Сина вродила!
Ой, як вона породила,
Тоді Його увиділа
Пречиста Діва.
А Йосип старенький над яслами
стоїть,
Та на Ісуса пелени строїть,
А Марія ще й співає, то до серця
пригортає:
“Сусе, сину мій!”

Ой, ішло три царі з подарунками,
А за ними звіздарі з оболочками . . .
Вийшов Ірод тай питає, і до себе
запрошає:

“Куди ви йдете?”

“А ми рожденного у вертепі знайшли,

“А ми рожденному поклін oddали, —

“Царя Бога привітали і з дарами
поклін дали,

“В вертепі Йому.”

Ч. 106-Б-1

ВІТЕР ПОВІВАЄ

Пісня Арр. Ол. Кошиць

Вітер повіває а мати дочку лає,
А мати дочку лає, гулять посилає
Гуляй доню гуляй, а поки молодая
Бо як стара станеш, гулять перестанеш.

Ч. 105-А-1

ПО ТІМ БОЦІ ДУНАЮ

Гуцульська Арр. О. Кошиць

По тім боці Дунаю,
Мой, чабане, мой, мой!

Не далеко від краю,

Ой, тай дайна, дайна!

Чабан вівці корняє,

Мой, чабане, мой, мой!

Та на хлопців моргає:

Ой, тай дайна, дайна!

“Ой, ви хлопці молодці,

Мой, чабане, мой, мой!

“Накажіте дівоньці,

Ой, тай дайна, дайна!

“Нехай мене, тай не жде,

Мой, чабане, мой, мой!

“Нехай собі заміж йде,

Ой, тай дайна, дайна!

“Бо я чабан молодий,

Мой, чабане, мой, мой!

“Щей до того багати.”

Ой, тай дайна, дайна!

Те дівчина зачула,

Мой, чабане, мой, мой!

Та з вулиці махнула,

Ой, тай дайна, дайна!

Прибігає до воріт —

Мой, чабане, мой, мой!

Тай хвататься за пліт, —

Ой, тай дайна, дайна!

“Мамо, мамо, що робить?

Мой, чабане, мой, мой!

“Не хоче чабан любить!”

Ой, тай дайна, дайна!

Ч. 105-А-2

КОЛО МЛИНА ЯСЕНИНА

Коломийка Арр. Колесса-Кошиць

Коло млина ясенина, коло вітрового,
Присталась ми дівчинонько до сер-
денька мого.

Далась мені дівчинонько, далась ми
принаду,

Далась мені ягідоньку з вишневого
саду.

Попід сад, попід сад, та попід садочки,
Я пішовби до дівчини—боюся зрадо-
чки.

Коло млина ясенина, явір похилився
Як не возьму кого люблю — не буду
женився!

Ой, піду я до Ходович, та напюся
пива,

Ци велика, ци маленька, а все чорно-
брива!

Ой, не тото охолода—студенькая
вода,

Але тото охолода — дівчина молода.

Ой, у полі дві тополі, обі зелененькі,
А в сусіда дві дівчини — обі моло-
денькі.

Ой, у полі дві тополі — треба одну
стати,

А в сусіда дві дівчини, — треба одну
взяти.

Ч. 104-А

МОЛОДИЙ КОЗАЧЕ, ЧОГО

ЗАЖУРИВСЯ?

Арр. Ол. Кошиць

Молодий козаче, чого зажурився?
Чи воли пристали, чи з дороги збився?
Воли не пристали, з дороги не збився,
Того зажурився,—без долі вродився!
Пішов козак полем, шукать собі долі,
Не знайшов він долі, знайшов сине
море,

Коло того моря сила риболовців . . .

Ой, ви риболовці, ви славні молодці,
Закидайте сітку через бистру річку,
Та вловіте долю парню молодому!

Не вловили долі, а вловили щуку,
А вловили щуку парню на розлуку —
Щука риба грає,—собі пару має,
Мені молодому, пароньки немає.

Ч. 104-Б

У МІСТЕЧКУ БОГУСЛАВКУ

Істор. з 18 ст. Арр. М. Лисенко

У містечку Богуславку, Каньовсько-
го пана,
Там гуляла Бондарівна, як пишная
пава.

Прийшов до них пан Каньовський, тай
шапочку ізняв,
Обійняв він Бондарівну, тай поцілу-
вав.

Ой, не годен пан Каньовський мене
обнімати,

Тільки годен пан Каньовський мене
роззувати.

Ой, шепнули добрі люде Бондарівні
тихо:

Тікай, тікай, Бондарівно, — буде тобі
лихо . . . ”

Ой, тікала Бондарівна помежи крам-
ниці,

Прицілився пан Каньовський з срібної
рушниці . . .

А на нашій Бондарівні червона стріч-
ка, —

Куди несли Бондарівну — кривавая
річка.

Ч. 105-Б

ОЙ, У ЛУЗІ ЧЕРВОНА КАЛИНА ПОХИЛИЛАСЯ

Стрілецька Арр. Ол. Кошиць

Ой, у лузі червона калина похилилася,
Чогось наша славна Україна зажури-
лася . . .

А ми тую червону калину підійме-
мо,

А ми нашу славу Україну, гей, гей,
розвеселимо.

Машерують Січовії стрільці на широ-
кий лан

Визволяти братів українців з москов-
ських кайдан.

А ми тую червону калину, і т. д.

Ой у полі ярої пшениці розістлався
лан

Розпочали стрільці Січовії з москаля-
ми тан . . .

А ми тую червону калину, і т. д.

Ч. 106-А

ОЙ, ВІД САДУ ТА ДО МОРЯ

Арр. М. Леонтович

Ой, від саду та до моря битая дорога,
Ой, десь моя поїхала любая розмова...

Куди їдеш, відїжджаєш, сизокрилий
орле,

А хтож мене молоденьку та до себе
пригорне?

Пригортайся моя мила, пригортайся
другому,

Лиш не кажи тої правди, шей мені са-
мому!

Над моїми воротами, чорна хмара
стала,

А на мене молоденьку поговір та
слава!

Ой, не зійде дрібний дощик без тучі
без грому,

Ой, не вийде дівча заміж тай без по-
говору!

Нагремиться, нагремиться, — дрібен
дощик зійде, —

Насміються вороженьки — дівча за-
між вийде.

Ч. 106-Б-2

ВИЙДИ, ГРИЦЮ, НА ВУЛИЦЮ Гопак

Арр. Ол. Кошиць

Вийди, Грицю, на вулицю, вийди Ко-
валеньку,

Заграй мені в сопілочку стиха, пома-
леньку!

Сопілочка з деревця, дубовее денце,—
Як заграє, заспіває,—болить моє сер-
це . . .

Сяк-так, до вечора будем жить,
а в вечері Катерина прибіжить.

Не ходила на вулицю і не піду, не лю-
била поганого й не буду

Не ходила на вулицю й не піду, не лю-
била поганого й не буду

А у мене шаровари сліди замітають,
Три таяри у кишені, та ті заважають.

Оден таяр на танець, другий на го-
рівку,

А за третій куплю меду, почастую
дівку . . .

А ти мене вражий сину не займай,
А ти мені доганоньки не давай.
Бо хоч я не хороша на виду,
Буде з мене господинька до ладу!

(Муж. хор):

Вийди, Грицю, на вулицю, вийди
Коваленку,
Заграй менів сопілочку стиха пома-
леньку!

Сопілочка з деревця, дубовес денце,—
Як заграє заспіває—болить моє серце.

Ч. 107-А

ШУМИТЬ, ГУДЕ ДІБРОВОНЬКА

Арр. М. Гайворонський

Шумить, гуде дібровонька,
Плаче, тужить дівчинонька,
Плаче, тужить шей ридас,
На битий шлях поглядає . . .
Битим шляхом козаки йдуть,
Вороного коня ведуть . . .

А я гляну, подумаю,
Перебіжу, та спитаю:
“Ой, ти коню вороненький,
“Де подівся мій муленький?”
А твій милий в степу лежить,
Та шабельку в руках держить: —
В правій ручці шабелечка,
Через ліву тече річка,
Тече річка крівавенька
Та від самого серденька.

Ч. 107-Б-1

ОЙ, САМА Я, САМА, ПШЕНИЧЕНЬ- КУ ЖАЛА

Арр. Ол. Кошиць

Ой, сама я, сама, пшениченьку жала,
Ой, як прийшла до домоньку — нема
мого пана!
Челядонька в дому,—що мені потому!
Далаж би я білі ручки, та немає кому.
Піду до кімнати, постілоньки слати,—
Постіль біла, стіна німа,—ні з ким
розмовляти!
Ой, постіль біленька, а стіна німень-
ка, . . .
Зжалься, зжалься, милий Боже, я ще
молоденька!

Ч. 107-Б-2

ПО ОПЕНЬКИ ХОДИЛА

Арр. М. Лисенко

По опеньки ходила, — Цитьте!
Козубеньку згубила, — Цитьте!
Ой, цитьте, та мовчіте,
Та нікому не кажіте, — Цитьте!
Запорожець ішов,
Козубеньку знайшов,
Ой, цитьте, і т. д.
Запорожцю, вражий сину,
Верниж мою запащину,
Ой, цитьте, і т. д.

Ч. 108-А

ОЙ, СІВ, ПОЇХАВ НА ВОРОНІМ КОНІ

Арр. М. Леонтович

Ой, сів, поїхав на воронім коні, —
Я зосталася як билинонька в полі.
Як билиною мною вітер колише . . .
Десь мій миленький до мене листи
пише.
Ой, пише, пише білими рученьками,
А дописує дрібними слізеньками:
“Дівчино моя, довго не забарюся,—
“Пройде тиждень-два, я до дому вер-
нуся.”

Ч. 108-Б

БОДАЙ ТАЯ СТЕПОВАЯ МОГИЛА ЗАПАЛА

Арр. Ол. Кошиць

Бодай тая степовая могила запала,
Де я вчора жито жала,
Вчора вечір утерjala!
Ох, і утерjala вчора вечір втеряю й
тепера, —
Чогось моя любa женишина
Тай смутная, не весела!
Ох, і хоч весела-невесела, говори зо
мною,
Як не будеш говорити
Умру, серце за тобою!
Ой, умру я сьогодні звечора, а ти
умреш завтра вранці,
Нехай же нас люде поховають,
Тай з тобою, в одній ямці!
Нехай же нас люде поховають, хрест
над нами закопають,

Нехай усі люде будуть знати,
Як з кохання помирати.

Ч. 108-А-1

ТА БІДА ОЖЕНИВШИСЬ

Арр. Ол. Кошиць

Та біда, та біда оженившись,
Та біда, та біда оженившись,
Та біда, та біда, ох,ох,ох!
Та біда своя воля!

Та не так, та не так, тая воля,
Як та, як та гірка доля!

Та біда, та біда, і т. д.
Треба ложки, треба миски,
А дитині ще й колиски.

Та біда, та біда, і т. д.
Та пішов би я в ліс по дрова, —
В мене жінка чорноброва.

Та біда, та біда, і т. д.
Та пішов би я по цибулю, —
Перше жінку поцілую.

Та біда, та біда, і т. д.
Та пішов би я воли пасти, —
Хочуть хлопці жінку вкрати!

Та біда, та біда, і т. д.

Ч. 109-А

ОЙ, СІВ ПУГАЧ НА МОГИЛІ

Історична Арр. М. Лисенко

Ой, сів пугач на могилі, так крикнув
він “пугу” . . .

Чи не дасть Бог козаченькам хоч на
час потугу?

Наші пушки заржавіли, мушкети без
курків,

А ще серце козацьке не боїться
Турків!

Ой, колись ми панували, а тепер не
будем . . .

Того щастя, теї долі по вік не забу-
дем! . . .

Ч. 109-Б

ОЙ, ПО ГОРАХ, ПО ДОЛИНАХ

Арр. Ол. Кошиць

Ой, по горах, по долинах пташечки
літають . . .

Не зазнала я роскоші, — вже й літа
минають!

Запрягайте хлопці коні, коні вороні,
Та поїдем доганяти літа молодії!

Ой, догнали літа мої на тесовім мості:
“Вернітеся, літа мої, хоч на час у
гості!”

“Не вернемось, не вернемось, бо нема
для чого, —

“Булоб тобі шанувати здоровячка
свого!”

Ч. 110-А

ОЙ, ЛЮЛЯЙ, ЛЮЛЯЙ

Колискова—Гуцульська

Арр. Ол. Кошиць

Колисала я дитиноньку маленьку,
Тай поламала колисоньку новеньку...

Не жель же мені, тай теї колисоньки,
Лише жель мені малої дитиноньки.

Я колисоньку, я новенькую за день—
за два збудую,

Я дитиноньку, я маленькую за сім літ
не згодую.

Бо колисонька, бо новенькая з круто-
го деревенька,

Мала дитина, тай маленькая з під ши-
рого серденька.

Ч. 110-Б

ПРО ХАРКА

Історична

Арр. Ол. Кошиць (за Людкевичем)

Їде Харко з Туреччини, їде, тай співає,
Гей, як приїхав тай до куреня, — аж
коней немає!

“Гей, козаки, вражі сини, що ви на-
робили?

“Повний курінь козаків набито, — а
коней погубили!

“Сідлай, Гнатку, та сідлай, братку,
коня та не гайся, —

“Як приїдеш до ріки Синюхи, — бро-
ду не питайся!”

Як став Гнатко, як став братко на той
бік підїзджати,

Стали ляшки, стали панки, — звірем
утікати.

ЧАР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

(З приводу появи альбома “Hear Ukraine Sings” в Канаді)

Велике щастя, що перед своєю смертю Ол. Кошиць успів зарекордувати на плитах певну кількість українських пісень під своєю дірігентурою. Лишив він по собі велику скарбницю звуків України, яких ніхто не мігби краще викликати. В однім альбомі, що складається з десяти плит, на яких зарекордовано 27 пісень, міститься сама есенція української пісні. Є це ріжноманітна антологія, помистецьки вибрана і старанно уряджена.

Кожна пісня є виконана по майстерному. Чимбільше їй прислухаймося, тимкраще нам вона подобається, і тимбільше додаємо в ній артизм Кошиця, який, так сказатиб, маніпулює хором до своєї вподоби. А хор знаменитий і відповідно підібраний; як також і солісти, якими є Марія Полинjak, Аліція Онуфрик-Шумейко і П. Ординський.

Голос панни Полинjak незвичайно ніжний, і приємно чується в пісні “Бодай тая степовая...” Ця пісня, аранжована Кошицем, варта цілої симфонії. Є в ній таке багатство гармонії, що прямо не можливо її наслухатись. В нашій опінії, якщоб Кошиць не зарекордував нічого іншого, лише ту пісню, булоб це само в собі досить, щоб утвердити його як геніяльного композитора

і диригента. Ця хорова пісня є одною з найкращих перлин нашого хорового мистецтва.

А. Онуфрик-Шумейко своїм контральтом приємно співає гуцульську колискову пісню під акомпаніментом хорового мурмуранда.

Член колишньої Української Капелі Петро Одринський співає в історичній пісні про Харка. Ця пісня, в опінії деяких, є найкраща в цілім альбомі. Краса пісні однак залежить від особистого смаку і настрою в даній хвилі. Але признаємо, що “Іде Харко з Туреччини” виходить чудово.

Особливо гарно виходять “підскоцькі” пісні, які є незвичайно жваво відспівані, як на приклад: “Ой біда оженившисьись,” “Вийди Грицю на вулицю” і “Коло млина.”

Вельми імпонуючою є пісня “Шумить гуде дібровонька,” яку аранжував Гайворонський. Своєю легкістю і патосом ця пісня прямо пориває душу. Домінують в ній басы, і це ще більше додає їй мелянхолійної краси.

Не можливо дати свій осуд про ту антологію, вислухавши її лише один раз. Треба ті пісні переслухати двічі, тричі, щоб їх належно оцінити. З кожним разом дочуваємо в них все щось

нового і вкінці відчуваємо вповні знамениту інтерпретацію великого мистця Кошиця. Щоб відчувати цю інтерпретацію, треба насамперед зрозуміти про що співається, а це забирає дещо часу. Наше вражіння таке, що чимбільше ми вслухуємося в той спів, тим краще він нам виходить. Признаємо, що аж на третім перегранню того альбому ми почали відчувати велич української пісні і розуміти, що нема на світі пісень кращих від українських, і кращого дірігента від Кошиця.

Під мистецьким оглядом пісні зарековдані в цім альбомі є недопорівнання кращі від тих, що їх рекордують такі групи світової слави, як два хори Донських Козаків, або російський катедральний хор в Парижі. Мимо того що в тих хорах є кращі співаки, все таки в українськім хорі відчуваємо більшу ніжність, мистецтво, красу. Все це завдяки незрівняному таланови Кошиця, якого вдійсности

можна уважати за найбільшого в світі хорального дирігента в цім столітті.

Як вже згадано, альбом складається з різноманітних пісень. Є в нім колядки, щедрівки, баляди, побутові та історичні пісні. Нема в нім монотонности, бо пісні серйозної натури є переплітані жвавими. Кожна пісня змінює настрій слухача все чимсь новим, притягаючим. Вслухуючись в цей майже одногодинний концерт, ми вдійсности відчуваємо, що це є спів України в повній своїй пишности і привабливости.

Не стало між нами великого Кошиця. Осталась однак його пісня, яка постійно пригадує нам його геніяльність. Отся зарековдвана пісня, це його останній і неоцінений дар українському народови. Цей дар ми приймаємо з глибокою вдячністю, клонячи перед його великим духом наші голови. Є це дійсно великий скарб генія України.

“Канадійський Фармер.”

ПОРЯДНІ ГОСПОДАРИ

Порядні господарі навіть і подвіря часто замітають, все в них в порядку. А тепер є такі ледащі господарі, що й стайні та хліви в них завжди занечищені. Хто не має почуття ладу та краси, той не має ніякого ладу й у своїх думках. І його думки ходять собі самопас. Тому й цілий його ум засмічений всякого рода брудом та поганю. До смітника або гноівки подібний. Бож треба знати, що кожна

погана думка залишає свій слід в умі людини. А хто багато поганого думає, той має прямо засмічену голову всяким плюгавством. Тож знайте, що не тільки важне те, щоб людина мила своє тіло та пристойно вбиралася, але ще навіть і важніше, щоб таких думок, що закрашені злобою, заздрістю, ревнощами, тощо, якнайменше мала. Бож хто гарні думки має, той і назверх дуже гарно поводитьсь.

ТАНЕЦЬ “КАТЕРИНА” НА РАДІО БАЛЮ СУРМИ

НАЙЛІПШЕ ЛІКАРСТВО

Найліпше таке лікарство, що може оживити, прискорити працю в людському тілі кожної тілесної клітини, яких є більйони в тілі. Коли ж оживлено працює кожна клітина тіла, то тіло саме виробляє потрібні річовини для поборювання хвороби. А таким лікарством є радісний настрій людини. Хто хворий, а все таки пробує зо

всієї сили бути веселим, бути у радісному настрою, той витворює найліпше лікарство.

Клопіт у тім, що на хвору людину знаходить настрій суму, пригноблення, а від такого настрою кожна клітина тіла повільніше виконує свою працю. І від пригнобленого настрою тіло ще гірше ослабає.

Творець Опери “Відьма”

ПАВЛО ПЕЧЕНІГА-УГЛИЦЬКИЙ

Живе в місті Нью Йорку вже кілька літ визначний український композитор, Павло Печеніга-Углицький—творець української опери “Відьма,” яку згодилося виставити управа Метрополитан Опери. Щоб виставити оперу, потрібно 35 тисяч доларів . . . Та, на жаль, нема кому зложити отих 35 тисяч доларів. І якось сумно і жаль стає, що нема на американському континенті українського мецената, який би допоміг виставити оцю першу українську оперу, що була скомпонована на американській землі. А то був би такий розголос для української справи, коли б Метрополитан Опера виставила перед американською публікою оперу “Відьма.”

Дуже то сумне явище в українському житті, що отакий визначний український композитор, як Павло Печеніга-Углицький, що пише й опери, мусить не раз заробляти на життя себе

й дружини своєї просто переписуванням нот, що мусів заставити свою хату і так роздобути грошей на те, щоб видати бодай

текст своєї опери . . . А талант композиторський у Павла Печеніги - Углицького чималий. Він навіть з легкої руки може зложувати дійсно талановиті композиції до пісень українських. І так шкода, що мусить витратити більшу частину свого часу на те, щоб переписуванням нот на хліб щоденний

Павло Печеніга-Углицький

заробити . . .

Прийшов на світ Павло Печеніга-Углицький у 1892 році в селі Печеніга, що близько Харкова й Чугуєва. На четвертому його році вмер батько. Павлова мати переселилася тоді до Харкова. Замешкала в свого найстаршого сина Хведора, що працював у фабриці, яка виробляла паровози. У двох **маленьких** кімнатах примістилося дві **сім'ї**: Хведір із жінкою та троїма **ді-**точками та мати його з **двома**

синами — 5-літнім Іваном та 4-літнім Павлом. Куховарила пані Углицька, щоб прогодувати своїх діточок. Тяжко було, бо не було ж з ким лишати хлопчиків дома. І от, коли довідалася, що до Архиерейського Хору в Харкові набирають хлопчиків з добрим голосом, то віддала туди обидвох своїх синків. І там Павло набув свій перший вишкіл у музиці.

Павло співав дискантом. Уже на другий рік став солістом, “ісполадчиком.”

От що каже самий Павло Печеніга-Углицький про свій вишкіл в Архиерейському Хорі в Харкові: “Виховували нас в дуже тяжкій дисципліні. В 8-ій годині ранку починалася проба співу і тривала до 12-ої. За тим слідувало 4 години перерви. А від 4-ої пополудні проба тривала до 9-ої увечір.” Отак виучувало напам'ять яких 70 хлопчиків всі найкращі церковні твори. Самий Углицький про це каже: “Знали напам'ять усі 30 концертів Бортнянського та деякі твори Веделя, Чеснікова, Гречанікова, Компанейського, Львова, Турчанікова, Чайковського та інших. Хор співав у тоні, рідко коли понижав або підвищав. Голоси звучали, як органи!”

Так було за архиєпископа Амвросія. Та коли на його місце прийшов архиєпископ Флавіян, то Архиерейський хор ще покращав. Про архиєпископа Флавіяна Углицький має найкращі

спомини. Розказує таке: “Він дуже любив музику і при нім хор розвивався до найвищої точки. Диригентом був М. С. Ведринський. Він носив мундир та шпагу і позолочений із пір'ям капелюх. Бувало архиєп. Флавіян покличе нас “ісполатчиків” до себе у палату і ми співаємо. А він свою голову зложить на руки і глибоко задуманий сидить. Що він думав? А був він з українського роду. Коли він, бувало, служив, то на кінець Служби із всіх церков збирався цілий хор і вже Служба від Херувимської, Милость міра, і до Концерту відправлялась цілим хором — 100 осіб. Та ще розділиться на два крилоси, правий і лівий, а Ведринський посередині “Воспойте людіє.” І вийде дво-хоровий концерт Бортнянського. Симфонія із голосів! А людей — тисячі й тисячі . . .” Та коли на місце перенесеного архиєп. Флавіяна назначено кацапа із Казані, архиєп. Арсенія, то прийшло до “катастрофи.” Вислухав оцей кацапський архиєпископ спів Архиерейського Хору. “Концерт” випав дуже торжественно. Та от зривається архиєпископ Арсеній та: “Что то вы міне театрі в церкві завелі?!... Пойте догмат 2-го гласа!” І то був смертельний удар славному Архиерейському Хору в Харкові.

Отоді то багаті люди Харкова збудували на Благовіщенському базарі новий собор, де

могли б знову почути доброго хору. Попав до того нового хору й 14-літній Павло Печеніга-Углицький. Був там диригентом Мих. Новіков. І для отого то Новікова в тому часі Углицький скомпонував нову “Херувимську.” Було то в 1907 році. Відспівано цю першу композицію Углицького на Благовіщення того самого року.

В тому часі Углицький записався на науку в Городське Училище. Попав там до орхести учнів і так відзначився, що капельмайстер Катанський допоміг йому дістатися до Імператорської Музичної школи, де був тоді професором композиції відомий український композитор Ф. Акіменко.

А що Углицький не мав замолodu нагоди попасти між світових українців, то був досить обмосковщений, та не зовсім. Як студент Петербурзької Консерваторії він чув найкращі світові опери, божественну музику. Та всеж таки, коли, бувало, приїде до Петербургу українська драматична трупа, то він ходив на її вистави. Згадує, що бачив драми Кропивницького. Бачив, як Садовський на сцені грав. А коли в 1916 році побачив на сцені “Наталку Полтавку,” то зродилася в нього думка скомпонувати українську оперу. Думав позичити тему з Гоголя, з його “Вія,” а для лібретта взяти Шевченкові вірші. Та тяжко було погодити Гоголя з

Шевченком. І Углицький залишив свою спробу.

Та коли брат його Іван, професор музики в Харківській Консерваторії, прислав йому багато книжок українських вже за часів відбудови української держави, то Углицький поставив написати іншого рода оперу. Дали йому надхнення до написання опери історичний твір Євгена Гребінки. Перенісся він уявою в 17-те століття на Україні по прочитанню історичної повісті “Чорна Рада” Панька Куліша. Лейт-мотивом для своєї опери взяв Углицький відому українську пісню “Гей, не дивуйтесь, добрії люди.” В’загалі опера “Відьма” густо пересипана українськими піснями та українською танковою музикою. Частину лібретта (віршів до опери) написав галицький поет Степан Чарнецький. Колорит опери має і трохи орієєнтальної атмосфери. Виступають на сцені й татари.

Компонував Углицький свою оперу від року 1936-го до 1940-го. Тяжка то була праця. Здавалось, що не побачить вона світа, коли Перший Український Симфонічний Концерт приніс великі недобори, і мало що не знищив матеріально Углицького. Від того удару Углицький був сильно на час захворував на серце. Вже готувався на другий світ, бо не було й за що лікуватися. Та, на щастя, чужинець, Д-р А. С. Гай-

ман, на свій кошт вилікував хворого українського композитора . . . Каже Углицький: “Як за рідним братом ходив, давав лікарства такі дорогі, що на такі хіба мільйонер міг би собі дозволити.” І до п'яти місяців Углицький знову на ноги став. Міг далі працювати над своєю оперою.

До весни 1944-го року Печеніга-Углицький вже був видав 2 тисячі доларів, заставивши хату, на те, щоб бодай фотографічним способом видати свою оперу. І не знав, де б то ще взяти півтори тисячі доларів . . .

Є чужинці, що вже зацікалися оперою “Відьма” і готові й дати гроші на виставлення тієї опери . . . Та коли б дійшло до такого, то, мабуть, не вийшло б все так в українському тоні, як композиторові Углицькому бажається. Тяжко йому погодитися з тією думкою, щоб чужі люди отак заопікувалися і його оперою, як попередньо його здоров'ям . . . Гіркий хліб з чужих рук, хоч і петльований . . .

Павло Печеніга-Углицький не

тільки композитор. Він і диригент. А вміє грати майже на всіх музичних інструментах. Досі появилася багато українських пісень з його музикою. От недавно вийшли музичні зошитки з його музикою до слів Шевченка — “Утоптала стежечку” і “Ой одна я, одна.” Його композиції дуже легко надаються до співу.

Треба, щоб самі українці більше уваги звернули на такий музичний талант, як в Павла Печеніги-Углицького. То правда, що Углицький не мав щастя попасти замолоду в оточення українців. Чужинці замолоду були його трохи й омоскалили. Та він вже понад двадцять років служить тільки для української справи — для того, щоб збагатити українську музику.

В Нью Йорку й околиці українці часто чують композиції Углицького на українській програмі М. Сурмача через радіо. А варто, щоб ті композиції почув ширший український загал.

О. Т. Надорожний

ЛЮДИНА — ТО МАГНЕТ

Люднина завжди щось притягає до себе: як не руками, то розумом своїм та настроєм. Коли людина завжди сумна-й тільки про всяку погань думає, — то тільки смуток та всяку погань добачує. І сумних, зажурених

та похмурих людей до себе притягає. Коли ж людина має радісний погляд на життя, то до неї все гарне та радісне липне. Така людина щаслива і другим щастя приносить.

МИХАЙЛО О. ГАЙВОРОНСЬКИЙ

Михайло Гайворонський приїхав до Америки вже із іменем; відомий він був в краю не тільки як дірегент і учитель музики але і як автор прекрасних стрілецьких пісень. Добре памятаю: 18-го грудня 1932 р. зійшлася добірна численна публіка в Нью Йорку, щоби відсвяткувати свято в честь композитора Гайворонського, уладжене хором Бандуристом під управою Гната Палажія. Серед музичних продукцій (із творів Гайворонського) почула громада промо-

ву майстра говореного слова, д-ра Луки Мишуги. З цієї промови довідалися ми блище, кого саме маємо в особі тихого, мрійного музики, знаного між товаришами під назвою "Михася." І про цього "Михася" з нагоди ньюйорського свята написало львівське "Діло" оцінку його діяльності. За "Ділом" розписалися й інші газети.

Після цього концерту ім'я Гайворонського стало ще більше звісне в Америці, а найбільше причинилися до розголосу

концерти із його творів, виконані Злученими Хорами ньюорської округи 1934 р. в його честь і на дохід видання його композицій і Фестівал Хорів Української Молоді в честь Тайворонського 1939 р.

Михайло О. Гайворонський походить із галицького Поділля, з убогої сім'ї в Заліщиках, де він прийшов на світ 1892 р. В осьмому році життя співав у хорі і почав учитися грати на скрипці від свого тіточного брата Василя Цалинюка. У 12-му році життя вже заступав Василя як дірегент церковного хору і з того часу датуються перші спроби його композицій. Дальшу науку музики побирав він в учителя музики Ф. Коньора в Заліщиках, а крім скрипки навчився грати на челі, вйолі, басі, клярнеті, трубці і тромбоні. — Як 17-літній юнак веде він мішаний хор семінарії, бурсацький і церковний хор, — крім цього дірегує мішаною шкільною оркестрою і дуютою в сусідних селах: Добровляни і Блещанка. По матурі студіював даліше у Вищому Інституті ім. Лисенка у Львові та у Львівському Музичному Інституті (Музичний Семінар).

Учителюючи під Львовом і даліше студіюючи музику, наводив він ще тільки часу щоби вести хор в Зашкові і дую оркестру в Малехові і в Лисиничах. На всьукраїнський учительський зїзд у Львові 1914 р. зорганізував і вивів на концерті

учительський хор і тоді відспівано його композицію на муж. хор до слів О. Олеся "Ідіть! Ніхто вас не спиня!" Саме в часі того концерту, наспіла вістка, що Австрія виповіла війну Сербії. — На війну пішов і він, як український січовий стрілець і ту починає творити стрілецькі пісні (1914-1915). По боях на Маківці захорів тифом а видужавши обняв провід стрілецької оркестри, яку він вів аж до кінця 1918 р. Із проголошенням самостійної Західно - Української Республіки перенесли його до Золочівської округи, відтак на становище візитатора оркестрів у запілля. По переході за Збруч стає дірегентом Державного Театру, що був під управою М. Садовського. Скоро по тім іменований головним капельніеом Військ Укр. Народної Республіки (в жовтні 1919 р.) опрацьовує всі сурмові сигнали для пішого та кінного війська і виготовляє плян праці військових оркестрів та хорів. — Перебувши польську вязницю, як бувший український старшина, повернув літом 1920 р. до Львова. Ту відновив хор Волоської церкви і став учителем гри на скрипці в Інституті ім. Лисенка, учителем співу і музики на учительських курсах, інспектором співу у школах Українського Педагогічного Товариства, дірегентом Львівського Бояна і Злучених Хорів Промісвіти. — Як на одну людину то

забогато було праці а на композицію майже не було часу, — то мучо рішився виїхати на чужину, щоби там ще поширити своє музичне образование і віддатися головнo композиції. — Під зиму 1923 р. виїхав до Америки. Спочатку вів хор і оркестру в Ровд Айленд а 1924 р. перенісся до Нью Йорку, де із проф. Р. Придаткевичем організував Українську Консерваторію. На основі своїх композицій був прийнятий на окінчуючі курси композиції в Колюмбійськiм університеті в Нью Йорку. Студії покінчив із відзначенням і дістав там почесну нагороду імені Мозенталя.

Серед праці в Нью Йорку доводить до обєднання хорів із ньюйорської округи, видає відповідну музичну літературу, веде Злучені хори на величавім концерті 1930 р. в Нью Йорку, передає провід дірегентам поодиноких хорів та приєднує до праці у провіді пок. Ол. Кошиця. Створену собою смичкову оркестру 1928 р., яка часто виступала на концертах і на радію програмах М. Сурмача, передає молодому дірегентові С. Марусевичеви 1938 р. а самий ограничуєся виключно на композиції.

Твори його обїймають широкий закрій музичної ниви. Пише він світські і церковні композиції на однородні і мішані хори, на сольові голоси, для дуетів, терцетів; твори на симфонічну,

смичкову і дуту оркестру, — музичні ілюстрації історичних пес, композиції наскрипку і інші. — Твори його складаються із його особистих композицій і обробок народних мельодій з усіх сторін широкої України, пісень українських переселенців в Югославії, як також пісень спорідненого нам білоруського народу. Окрему ділянку творчости Гайворонського представляють його композиції української церковної музики, видані оо. Василями в Жовкві в розкішних окладинках. Василянське видавництво видавало і поширювало й інші твори із яких на першому місці належить поставити Пісні Українських Січових Стрільців. Усе видане це така краса та різнородність, що варта колись улаштувати окрему виставку із них.

Дармаб і силуватися, щоби тут подати мені хоч приблизно критику його музичної творчости. Але зробили це фахові люди у львівському “Ділі,” в “Новому Часі,” “Українській Музиці,” “Правді,” “Українському Бескиді,” “Жінці,” “Глобусі” та інших часописах і журналах. Богатьома наворотами можна було вчитати критики творів Гайворонського в намії американській “Свободі” і канадійському “Новому Шляху” з нагоди виконання його композицій. Зрештою тепер не може ніякий наш хор чи соліст обїтися без творів Гайворонського, коли

вповні хоче запрезентувати публиці взірці української музичної творчости. — Не зменшуючи вартости ніякого твору Гайворонського треба сказати, що його музика до слів О. Олеса “Живи Україно” переміняє цей вірш на другий Український

гимн, при виконанню якого публіка встає. — Нехай же живе ще многії літа наш американсько - український композитор на добро і на славу народу!

(Біографічні дати взяті із автобіографії Гайворонського.)

д-р С. Демидчук

Сестри Маруся і Стефанія Боднарівни, співачки на радіо програмі Сурма

Всі ми маємо більше розуму, як проявляємо. Звичайно ми тільки малу частину свого розуму вживаємо. Розум у людини звужується від нервових подразнень, від журби, і від постійного шлункового застою. Хто,

наприклад, має постійний шлунковий застій, той дуже часто тупо думає. ЗдENERвована людина таксамо не може ясно й бистро думати. Найясніше думає людина тоді, коли духово зрівноважена, згармонізована.

КОМПОЗИЦІЇ М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО

НА ПРОДАЖ В КНИГАРНІ "СУРМА"

ДРУКОВАНЕ ВИДАННЯ:

I—Вокальні

1. Пісні УСС—Стрілецькі (пять сольоспівів, десять на мішаний хор, десять на однородні голоси. Оправлені разоц всі \$3.00
2. Служба Божа, на мішаний хор 3.00
3. Канти — з Почаївського Богогласника. (Девять на мішаний а десять на однор. хор) 3.00
4. Пять пісень з Лемківщини і Бакарпаття (міш. хор) 1.00
5. Пісні з Поділля, Полісся, Лемківщини, Гуцульщини. (Десять на мішаний хор). Одна пісня за40
6. Живи Україно! (Мішаний хор)40

II—На скрипку і піяно

1. Українські народні пісні (34) 3.00
2. Цонатіна (у трьох частях) 1.00
3. Прелюдія, Думка, Серенада (Осібнo по 40 цнт.) Разом 1.00

ФОТОСТАТИЧНЕ ВИДАННЯ:

I—Інструментальні

- Смичковий квартет (партитура) 5.00
Різдвяна Суїта — на смичковий квартет (партитура) 3.00
Прелюдія і fuga на тріо (партитура) 1.00
Тон-поема — на симфонічну оркестру (партитура) 10.00

II—Вокальні

- Дуети. Сім укр. нар. пісень на дівочі голоси в супроводі піяна 5.00
Терцети. Сім нар. пісень на ріжнородний склад 5.00
Колядки (14) на мішаний хор 5.00
Колядки на однородний хор і піяно (одинацять) 5.00
Сольоспіви (20) поодинокo по 1.00
Народні пісні на мішаний хор. Поодинокo по60
Стрілецькі пісні на однородний хор (19) збірник 5.00
Народні пісні на дівочий хор (8) 3.00
"Коваль" на мішаний хор і піяно 1.50
"Підлисе" (Слова Марк. Шашкевича), на мішани хор 1.00
Пісні українських переселенців в Югославії (десять) на мішаний і однородний хор 4.00
Херувімські пісні із Закарпаття на міш. хор 1.40
"Шумить-гуде" і "Коло млина" (2 нар. пісні) на мішаний хор і два фортепіяни 3.00
"Скитальча туга." Триптих до слів С. Черкасенка, на мужеський хор: 1) Весняна мрія; 2) Молитва осіння; 3) Наша туга 2.00

МИХАЙЛО СКОРОБОГАЧ

Серед українського громадянства знаний як режисер, драматичний артист та диригент Михайло Скоробогач. Він народжений у Завалові, повіту Підгайці, Західня Україна, в 1912 році. Вже в школах, голов-но в Бережанах, співав у гімна-зійнім хорі та брав участь у те-атральних виставах. У 1930 ро-ці він приїхав до Америки і зра-зу почав студіювати музику. Відбув три роки в консервато-рії "Нью Йорк Каледж оф Мю-зик," де студіював гру на піані, гармонізацію, диригентуру та композицію. У 1934 році, як хо-рист проф. Ол. Козиця в Укра-їнським Хорі, обїздив східні стейти Злучених Держав з на-годи 200-ліття народин Джор-

джа Вашингтона. Опісля висту-пав в різних водевілях в англій-ській мові та у клюбах.

Як стипендист Михайло Ско-робогач покінчив драматичну школу "Америкен Акедемі оф Драматик Артс" у Нью Йорку. Його нахил до науки і роботя-щість спонукала його вписати-ся на правильні академічні сту-дії до Нью Йорк Юніверситі, де він надіється дістати ступінь у "вільнім мистецтві."

Водночас зо студіями браз Скоробогач участь у мистець-кому життю американських у-країнців. Багато разів виступав у радіо-програмі Сурми; ви-ставляв українські драматичні песи, пристосовуючи їх до тепе-рішних вимог модерної сцени.

Був організатором та режисером Українського Театру та Драматичної Студії в Нью Йорку; диригентом Вокального Ансамблю, який своєю появою добував признання не лише серед українців але й серед американців іншого походження.

На підставі оцінки цих виступів Скоробогач дістав різними наворотами запрошення до виступів на професіональних сценах.

Критика поважно ставиться до виступів і праці Михайла Скоробогача. От як писали раз: "М. Скоробогач має всі дані стати першорядним мистцем у ділянці співу та музики. Бурхливі оплески численної публіки, які тривали понад 10 минут, це доказ мистецького почування на-

шого громадянства з нагоди появи Скоробогача."

Українська громада Злучених Держав і Канади мала нагоду побачити Скоробогача в двох перших українських фільмах, а це в "Наталці Полтавці" і в "Марусі." У цій другій фільмі Скоробогач грав роль коміка Дмитра; за що діждався знаменитого признання не лише від українських критиків, але теж і від фахових критиків в пресі, що виходить англійською мовою. Так напр. в ньюйорський газеті "Дейлі Нюз" написала Дороті Мастерз, що "Michael Skorobogach is a fine comedian."

Бажанням Михайла Скоробогача є стати фільмовим директором-режисером і ми йому цього з серця бажаємо.

КОЛИ НЕ ПОЧИНАТИ ДІЛА

Є такі хвилини, коли людина не повинна починати нового діла, бо може напевно зробити якусь помилку, або заподіяти комусь шкоду. До таких хвилин життя належать ті, коли людина засмучена, зажурена, обурена, або тілесно хвора. Це темні хвилини життя, в яких легко зробити помилку або заподіяти кривду. Треба почекати, доки смуток, журба, обурення, або слабкість не пройде. Бож і смуток, і журба, й обурення, і тілесна слабкість — то все прояви хворобливого стану людини. В такому стані ані тіло ані розум не можуть працювати повною силою. А коли людина не може свобідно й легко думати, то не може ясно бачити, що саме треба найконечніше робити, та як найліпше братися до діла.

Коли візьметься до діла хвора людина, то хоч би й мала добрий та ясний плян і знала, як його виконати, то може їй не стати сили довести діло до щасливого кінця. Тому ніколи не беріться до нового діла, коли не почуваетесь добре! А коли вас тягне спокуса цілою силою пімститися за щось, або заподіяти комусь кривду, то ліпше зробите, як положитесь спати. А як проспитеся та успокоїтесь зовсім, то такі погані думки відійдуть від вас. Коли ж маєте намір зробити комусь прислугу, вигоду, або подати поміч, то не гайтеся! Коли занепадаєте духово або захворуєте тілесно, то намір зробити добре діло може ослабнути.

ПАВЛО ГУМЕНЮК

Павло Гуменюк народжений в Підволочиськах, повіту Скалат, Західної України. Зацікавився скрипкою, як мав лише 6 літ. Шкільний професор, котрий грав також на скрипку, заінтересувався Павлом і дав йому перші лекції з нотів.

У 18-му році життя Павло Гуменюк приїхав до Америки і тут далше побирав приватні лекції у професора Махновецького, котрий укінчив Петроградську консерваторію. По кількох роках науки музики П. Гуменюк заложив свою оркестру і зачав грати по весіллях, балях, представленнях і концертах; награв кілька фонографічних рекордів для компанії ОКЕЙ. Рекорди мали успіх і тоді підприємство рекордове “Колюмбія” законтракувало Гуменюка грати виключно для його рекордів, але найменше 24 рекордів на рік. Всіх рекордів П. Гуменюка компанія Колюмбія видала 83 нумери. І кождий рекорд добре розходився. Не було ані, як кажуть американці, “лемон.”

Також при допоміг молодого музиканта Милтона Олексина, що тепер є в службі Вуйка Сема, Гуменюк видав Альбом, що займає 20 найкращих танців на малу оркестру, що також має досить добрий попит.

Як один з перших рекордів “Колюмбії” Павла Гуменюка

появилось “УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ.” Такий смілий виступ Павла Гуменюка з рекордами викликав переворот в продукції рекордів у чужинних мовах, бо

Павло Гуменюк

всі інші етнографічні групи почали наслідувати помисл Гуменюка.

Ще в іншому напрямі зробив Гуменюк переворот. Він почав виробляти рекорди з весільними піснями на оба боки, а це знову привело інших до наслідування. Попит на Гуменюкові рекорди став так загальний, що впродовж одного року розійшлося його весільних українських рекордів поперх 150,000. Не диво, що з розповсюдженням Гуменюкових рекордів росла і його популярність як знавця народніх мельодій. Гуменюк також зкомпонував багато мельодій коломийкових, козачкових, як вальців і інших танків.

—
На запрошення Сурмача, п. Гуменюк зложив ціле весілля для сцени, яке друкуємо в нашім

альманаху для ужитку аматорських кружків для будучих етнографів, та композиторів.

Шановні режисери, котрі бажалиб поставити у своїй громаді Весілля Павла Гуменюка зволіють писати до Сурми за партитурою до цього весілля.

Українське Весілля має стільки музики, краси, різнородних мелодій, що робиться кривду народному мистецтву, коли спеціально підібрані народом медьодії замінюється другими, з причини легковаження їх традиційного укладу.

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

Етнографічна картина з Галичини, укладу
ПАВЛА ГУМЕНЮКА

(Середина селянської хати. Великий довгий стіл, з боку ліжка з подушками. Довкола стола лавки, близько дверей піч, на стінах образи. — Через цілий час весілля на столі повинні стояти дві пляшки з напитком і закуска. Часто пють пиво, а горілку то рідше, коли хто захоче. Вуйко то собі потягає таки добре.)

ВИСТУПАЮЧІ ОСОБИ (З БОКУ МОЛОДОЇ)

Батько, літ 45

Мати, літ 40

Маруся, літ 18

Брат молодії, літ 16

Тета, літ 42

Вуйко (лисий і малого росту),
літ 55

Дядько, літ 50

Дядина, літ 45

Староста, муж Терешки, літ 30

Дружба, літ 20

Дружка перша, літ 18

Дружка друга, літ 17

Козачок, хлопчина, літ 7-8

Сусіда, літ 40

Сусідка, літ 35

Варуха, літ 65

Микита, глухий наймит, літ 60

ВИСТУПАЮЧІ ОСОБИ (З БОКУ МОЛОДОГО)

Молодий, літ 25

Дружба перший, літ 24

Дружба другий, літ 20

Староста, літ 35

Сваха перша, літ 35

Сваха друга, літ 30

Дві парі музикантів. Одна пара молодії, друга пара молодого. (Коли нема досить осіб до грання, то декотрих можна опустити. Як наприклад: брата молодії, другу дружку, сусідів, сваху і т. п.)

ЧАСТЬ І

(Весілля розпочинається в неділю рано. Маруся клячить в куті коло образу і молиться. За сценою музика грає молитву БОЖЕ ВЕЛИКИЙ. Мати застелює постіль, дальше накриває стіл обрусом. — Маруся закінчує молитву.)

МАТИ—Іди Марусю і скоренько збирайся, бо може скоро які гості прийдуть (Маруся виходить). Марусю, Марусю . . .

МАРУСЯ—Чого, мамо?

МАТИ—Поклич-но мені наймита.

МАРУСЯ (в порозі кличе) — Микито . . . Микито . . .

МИКИТА (за кулісами) — Та чого там?

МАРУСЯ—Мама кличуть . . . чуєш?

МИКИТА—Та чую, чую . . . (з'являється Микита) — А чого ви хотіли, газдинцю?

МАТИ—Возьми-но мітлу, і позамітай хату, — але скоренько звивайся . . .

МИКИТА (недочуваючи) — Га? . . . Що ви кажете газдинцю . . . приложив руку до уха) — Нечувим, що ви казали . . .

МАТИ (підходить до него) — Кажу, замітай хату, і звивайся скоренько, бо скоро гості надідуть . . .

МИКИТА (замітаючи) — А, а, хто то перший приїде? . . .

МАТИ—Як я можу знати, хто буде перший . . . Ти замітай скоренько, і зараз іди до худоби, припильнуй її. Дай їсти, гусям і курам.

МИКИТА—Добре, добре.

МАТИ (наливає з фляшки в килишок і дає Микиті) — На, випий скоро, і забирайся з хати . . .

МИКИТА (весело) — Дай вам Боже здоров'я, газдинцю . . .

МАТИ—Пий, пий, здоров. (Микита виходить.) — Зачекайно . . .

МИКИТА—Га, що кажете?

МАТИ—Слухай Микито: Там під бочкою є дві курки . . . не забудь їм дати води . . . і їсти.

МИКИТА (шкребуючись в голову) — Хе, хе . . . То певно для нашого отця духовного. От жалую, що мене не посилали до шкіл. (вийшов).

Входить 3-х музикантів

МУЗИКА—Слава Богу, Мамуню!

МАТИ—Слава на віки! Витайте гості . . . Прошу сідайте, де вам найліпше . . . (Музиканти сідають на постелі, і починають строїти інструменти. Мати іде до другої кімнати, і з відтам приносить миску холодцю. Вона наляла килишок горівки, і каже до музикантів): Дай вам Боже здоров'я панове Весолі!

МУЗИКА—Дай вам Боже, мамуню, щасливо те весілля зачинати —
і якнайліпше закінчити!

МАТИ—Дякую вам красненько.

Входить дружба

ДРУЖБА—Добрий день панове музиканти . . . якся маєте? . . .

МУЗИКА—Як горох при дорозі . . .

МАТИ—Слухай, дружба, ти памятай і не забувай про музикантів.

Щоби мали що випити і закусити . . .

ДРУЖБА—Ви, мамуню, не журіться . . . все буде добре. (дивиться
у вікно — радісно) — Вуйко і тета з коровайом їдуть . . .

(Дружба з музикантами виходять на двір. Там грають мелодію “Весілля
зачинається.” — Скоро повертають всі до хати. В дружби на правім рамені
“коровай,” він весело потрясається і підспівує “Весілляся починає . . .” Мати
витає гостей садовить їх за стіл).

ПІСНЯ 1

ДРУЖБА (співає): — (пригравка)

Весілля-ся починає, весілля-весілля,

А я собі нати́каю за капелюх зілля.

(пригравка)

Ой Дружба я пане брате, ой Дружба я, Дружба

До слюбоньку сестру веду, бо то моя служба . . .

(Входить батько і витає гостей. Дружба ставить коровай на стіл, і побачивши крізь вікно — кричить):

ДРУЖБА—Дядько і дядина з коровайом їдуть! (Знов та сама церемонія, як була при витанню вуйка і вуйни).

ПІСНЯ 2

ДРУЖБА (співає) — (пригравка)

Ой дружба я, пане брате, ой дружба я нині,

Служу вірно для княгині і цілій родині!

(пригравка)

А я дружба молоденький, тупну, заспіваю,

Ой деж я тебе поставлю, милий короваю . . .

(Дружба ставить коровай на стіл, а перший виносить до комори. Батько
приносить збанок пива і ставить на стіл. Мати крає хліб. Входить Терешка з
чоловіком, обоє сідають коло стола. Мати бере шклянку пива і співає):

ПІСНЯ 3

МАТИ (співає) — (пригравка)

Ой чи мені Бог дав, чи Божая мати,

Такі любі гості, в своїй хаті мати . . .

(пригравка)

Мої любі гості, деж я вас подію,
Хіба я вас, гості, в городі посію . . .

(пригравка)

Посію вас, гості, на-дівкола хати,
Буду я вас, гості, медом підливати . . .

(пригравка)

Мої любі гості, пийте і гуляйте,
І моїй Марусі весело співайте!

ДРУЖБА—Гей, музики, сусіди йдуть, і струцлі несуть!

(Музики не перестають грати, мати пє пиво а гості плещуть до такту. — Музики грають марша).

(Дружба вибіг, а по хвилі він вносить в обрусі струцлі, які пізніше відносять до комори. Музики сідають на своє місце, а мати витає прибувших сусідів. Дальше мати частує тету пивом).

Входять дружки

(Подивилися, покрутилися по хаті, весело засміялися і зараз виходять з хати).

ПІСНЯ 4

ТЕТА (співає з шклянкою в руці) — (пригравка)

Слава Богу дочекались дочку віддавати,
Приїхалам на весілля, до вашої хати . . .

(пригравка)

Приїхалам на весілля до своєї родини,
До нашої Марусеньки, милої дитини . . .

(пригравка)

Ой будемо їли, пили, в нашої Марусі,
Ой будемо розливали пиво по обрусі . . .

(пригравка)

Ой де петься на весіллю, тамся розливає,
Вся родина між собою в пісні розмовляє . . .

(Музики грають скорше, тета пє потрясаючись, а гості плещуть. Тета дає пиво вуйкові, він хоче пити, але дядина йому перебиває, відтягає від рота).

ДЯДИНА—Прошу щось заспівати, прошу, прошу . . .

ВУЙКО (нічого не говорить, лиш крутить головою, всі сміються з него).

ТЕТА—Ох, кумонько, він не буде співати, кажу вам, він такий встидливий і несмілий, а ще в чужій хаті, ну, ну . . .

СТАРОСТА (встає і каже) — Я староста, отже на мій приказ, перше треба заспівати, а пізніше пити . . .

ТЕТА—Та він не вміє співати, а подруге, він несмілий . . .

СТАРОСТА—Що це значить не вміє? А як не вміє, то нехай собі когось попросить, щоби за него заспівав.

ТЕТА—Ну, то вже ви пане старосто заспівайте за него . . .

СТАРОСТА (сміється) — Ха, ха, ха. Отак то що інакшого . . . Ну то я староста заспіваю за вас . . .

ПІСНЯ 5

СТАРОСТА (співає) — (пригравка)

Ой молотив газда з раня,
Жито і пшеницю,
Якся вирвав биячисько,
Вдарив в потилицю . . .
Іди жінко, бо я млію,
Принеси ми води,
Я ще нічо не змолотив,
Вжем наробив шкоди . . .
Жінка каже — то все байка,
Ти трошки потовкся,
Тільки шкода біячиська,
Бо він різколовся . . .

(Всі плещуть. Вуйко подає пиво дядині. Вона підносить шклянку вгору).

ДЯДИНА—А мені вже губи засохли . . . Я перше випю, а пізніше заспіваю.

СТАРОСТА—О, ні, ні! Перше заспівайте, а пізніше аж дві випете.

ПІСНЯ 6

ДЯДИНА—Щож зробити, як співати, то співати (співає)
(пригравка)

Слава Богу, що наш рід багатий,
Зійшлисьмося до одної хати.

ХОР—

Ой так, так, шклянка одна,
Треба пиво випити, аж до дна. (2 рази).

(Музики грають скоро. Дядина потрясається, гості плещуть).

ПІСНЯ 7

ДЯДЬКО (бере шклянку і співає)

Ой чомуж ти не такий, як я хлопець молодий,
На дорозі перейму, поцілую, обійму . . .

(По співі дядька, грають того самого козачка. Дядько підтрясається. Дружба бере дружку до танцю. По танці дружка виходить. Дядько подає пиво сусідці; вона хоче пити, але він зупиняє.)

ДЯДЬКО—О, го-го, перше прошу заспівати . . .

ПІСНЯ 8

СУСІДКА—Ну і щож з бідною робити . . . (співає) — (пригравка)

Кажуть люди, що я пю-гуляю,
Що я біди не знаю, не знаю . . .
Кину біду в бодяки, бодяки,
Най поколе ходаки, ходаки . . .

(пригравка)

А я собі гуляю-співаю,
Бо я біди не знаю, не знаю . . .
Скажу біду звязати, звязати,
Та не пущу до хати, до хати . . .

(пригравка)

Як ся біда розв'яже, розв'яже,
Як до хати прилізе, прилізе . . .
Дам я їй ковбаси, ковбаси,
Нехай іде на ліси, на ліси . . .

(пригравка)

Буде біда по лісі ходити,
Буде біда по корчах блудити . . .
А я буду співати, співати,
Коломийку гуляти, гуляти . . .

(Музика грає скорше; гості плещуть. Сусідка подає пиво своєму чоловік-сусідові.)

ПІСНЯ 9

СУСІД (співає) — (пригравка)

На воротях когут піє,
А наш дядько гречку сіє,
Ой чи сіє, чи не сіє,
Як навчився, так уміє . . .

(пригравка)

А дядина вийшла з хати,
Стала дядька отіпати,
Ой нащож ти гречку сієш,
Як ти сіяти не вмієш . . .

(пригравка)

Як не вмію, то навчуся,
Але тебе не боюся,
Бо ти звикла все кричати,
Іди собі геть, до хати . . .

(Музика грає скорше. Гості плещуть.)

СУСІД (подає пиво старості і каже) — А тепер, пане старосто, нехай почуємо, що ви потрафите?

СТАРОСТА—Ого-го, таж я пані-дзю три роки при війську служив — тож ся розуміє. Ану музики! (співає) — (пригравка)

ПІСНЯ 10

Я, господар, траву кошу
На копиці сіно ношу,
Прийшли дівки-молодиці,
Посідали на копиці.

(пригравка)

Ой не буду вже косити,
Щоби сіна не носити,
На сопілку як заграю,
З дівчатами погуляю.

При музиці староста бере Терешку до танцю, а тимчасом встидливий і вже добре паний вуйко підноситься з місця, і голосно кричить, потрясаючися.)

ВУЙКО—І, га, га, гоп, га! Але то староста, — втяв, так втяв — іга!
(підскакує — з него всі сміються.)

ТЕТА (сміючись) — А видиш его, який встидливий . . . ха-ха-ха . . .

(Тимчасом староста танцює; вуйко не може вгамуватися, і собі за столом підскакує, приспівуючи.)

ПІСНЯ 11

ВУЙКО (співає) —

Ходіть, ходіть, куме Гнате
Підемо си погуляти,
Бо музика гарно грає,
Тітка з вуйком погуляє.

(По танці староста підходить до стола, бере шклянку пива і подає батькові. Батько приймає пиво і приготовляється до співу).

ПІСНЯ 12

БАТЬКО (співає) —

А хтож пе, — господар пе . . .

ХОР (закінчує) —

Бо еμούся в стодолі пшениця віє,
Бо еμούся в господарці добре діє (2 рази).

ТЕРЕШКА (показує на батька і співає йому) —

А хтож пе, — господар пе . . .

ХОР (закінчує) —

Бо ємуся в stodолі пшениця віє,
Бо ємуся в господарці добре діє (2 рази).

(По співі — музика грає коломийку а батько, підбадьорений, бере свою жінку, т.є. маму, до танку, відтак погулявши — бере зі стола глечик пива, наливає в склянку, і подає своїй жінці. Вона плаче, похитуючи головою.)

СТАРОСТА—Та вже буде того! Ото плаксива.

ТЕРЕШКА—Вона мусить бути плаксива, бо то кожній мамі жаль на серцю. (До мами): Ану, тітко, заспівайте якої.

МАТИ (дає знак головою, що не може співати).

ПІСНЯ 13

ТЕРЕШКА—Ну, то я за вас заспіваю (співає) — (пригравка)

Якбим була вами, я би не плакала
Вона чоловіка доброго дістала.

МАТИ (відспівує) —

Плаче моє серце, плаче не вгаває,
Що моя Маруся мене покидає.

ТЕРЕШКА—

Ой, не плачте тето, хай іде між люде,
Бо ваша Маруся за вас не забуде.

МАТИ—

На Бога здаюся, ще й на Матір Божу . . .
Самі сльози ллються — стримати не можу.

(Мати, дальше невесела, подає Терешці пиво).

ТЕРЕШКА—Нічого не допоможе. Ви, тітко, не плачте, бо так світ іде.
От, дай Боже, щоби чоловік був добрий. А тепер послушайте мене, що я заспіваю (співає):

ПІСНЯ 14

(пригравка)

Маю щастя — жию, як у раю,
Бо доброго чоловіка маю.
А він мене не бє ані лає,
А він мене гуляти пускає.

(пригравка)

Рано мене ніколи не будить,
Ще й накриє, є тісно приголубить.
Кличе мене — квіточко гарненька —
До роботи, — ти за молоденька.

(Тепер Терешка подає пиво дружбі. Музики плачуть на грубих струнах— пива-пива).

СТАРОСТА—О, вже музика пива хоче!

ДРУЖБА—Ну то дай Боже здоровля музики!

(Музики грають доскочної, дружба потрясається, бере зі стола пиво, і подає скрипакови).

СТАРОСТА (до скрипака) — Ану, ну, заграйте своєму помічникові.

(Помічник-решітник побренькує на решітко, — значить, що музики випили. Гості веселі. Староста запримічує варуху).

СТАРОСТА—Ей, панове гості, таж ми забули за нашу варуху.

ВАРУХА (з варешкою в руці, трохи саджею помазана) — Та тож нічого, знаєте, пильную когута — бо як він зобачить, що варуться пироги, то ще готов з горшка вискочити (показує на горщик).

ДРУЖБА (підносить пиво варусі).

ТЕРЕШКА (до варухи) — Ану, бабуню, заспівайте нам якої.

ВАРУХА (нерадо) — Та де вже мені, дитинонько, до співу — я собі старенька, і вже голосу не маю.

ТЕРЕШКА (уперто) — То нічого, що ви старенькі, співайте, співайте!

ВАРУХА (підходить на середину хати. В одній руці варешка, в другій пиво. Вона сумно похитує головою) — Гей-гей, милий Боже, і я колись була молодого та веселою (до музики): Ану, музики, пригадайте мені . . . (співає):

ПІСНЯ 15

(пригравка)

А я собі старенька,

Грайте мені злегенька —

Грайте мені на дуди,

Плещіть мені всі люди! (Випивши до половини, підносить шклянку вгору) — Гов, гов, ану музики, згори, але такої смаженої. (Музики грають, Варуха підтанцює гопака по цілій хаті і співає):

ПІСНЯ 16

Ой, умер мій небощик,

А я свою біду в горщик:

Черепочком накрила,

Щобся на світ не дивила!

А як жив — не любила,
Як умер — не тужила . . .
І не буду тужити,
Бо не малам з ким жити!

(Гості сміються слухаючи варуху. Музика грає скорше а гості плещуть.
Варуха танцює).

СТАРОСТА—Гей, дружба, гірка твоя служба! Приведи молоду до хати, будемо косу розплітати.

(Дружба привів молоду до хати; біля неї дружки. Староста ставить на середині кімнати крісло. Терешка підкладає подушку, а музики сиплять коломийку. Дружба танцює з молододою і приспівує. Староста і дружки стоять по боках, а Терешка і брат молододі тримають крісло на поготівлю.)

ДРУЖБА (співає) —

ПІСНЯ 17

А я тебе, Марусенько,
Словами принаджу . . .
А я тебе, Марусенько,
На стілець посаджу.

(Старається силою посадити молоду на крісло; вона недається — дружба
дальше співає і з молододою гуляє легонько):

Ой ти гарна, Марусенько,
Нема що казати . . .
Будем тобі, Марусенько,
Вінок закладати.

(Молода дальше недається — дружба знова співає):

Ой, на тебе, Марусенько,
Любося дивити . . .
А я тебе, Марусенько,
Мушу посадити!

(За 3-тим разом він садовить молоду на крісло. Брат молододі або дружба розплітає косу. Молода плаче).

ПІСНЯ 18

ХОР—

Твою косу, Марусенько, розплітати,
І віночок з барвіночку закладати
Будеш вже свій стан дівочий покидати.

ДРУЖБА (співає) —

Ой вийди, вийди, Божая Мати,
Благослови Марусеньку —

ХОР—

І ти, матінко, і вся родина,
І ти, рідний батеньку.

ДРУЖБА—

Ой, не плач, не плач, наша Марусю,
Срібними слезоньками —

ХОР—

Бо тут приїде твій князь молодий
Золотими возами!

(Терешка прибрала вінком молоду, яка сідає за стіл з друзками по правій стороні. Дружба сідає напроти молодої і, налявши пива, подає молодій, яка співає).

ПІСНЯ 19

МОЛОДА (співає) —

Ой, гиля-гиля, гусоньки з води —
Не каламутіть Марусі води!

ХОР—

Нехай Маруся хусти попере —
Густим барвінком головку вбере!

МОЛОДА—

Ой, гиля-гиля, гусоньки на став —
Вже до Марусі козак завитав.

ХОР—

Ой, привіз, привіз, срібну обручку —
Ой, подай, подай, Марусю, ручку!

МОЛОДА—

Ой, гиля-гиля, гуси з Дунаю —
Не завдавайте, Марусі, жалю!

ХОР—

Ой, вже Маруся до шлюбу піде —
Її матуся плакати буде!

ДРУЖБА (подає пиво дружці).

ПІСНЯ 20

ДРУЖКА (співає)—

А я собі одиниця,
Тай літала, як та птиця,
Щом хотіла, то робила —
Пізно, в ночі, приходила.

Щож то, доню, такого?
Чи не любиш ти кого?
А я мамці признаюся,
Що з писаром кохаюся.
Писар пише гарнесенько,
Кличе мене — йди серденько —
Пише пером — малює,
Обіймає, цілує.
Тобі кажу не ходити
Тай писара не любити,
Єго перо золоте —
До біди тя доведе!
Я писара не боюся:
Поцілую — тай вернуся —
Писар мені лист напише,
Як полюбив, вже не лише!

ПІСНЯ 21

ДРУГА ДРУЖКА (співає) —

Нова хата, нова хата, довкола загата —
Вся родина на весіллю, нема мого тата.
Вся родина на весіллю, бо її ся просить —
А на моїм татуненьку, гробар траву косить.
Ой, вийшла я на подвіря, стала коло плота —
Людські діти батьків мають, я бідна сирота.
Людські діти батьків мають, тайся усміхають —
Мене бідну сиротину сльози обливають.

СТАРОСТА (не вдоволений сумними піснями — до музикантів) —
Ану, музики, згори — веселої коломийки! і-га, і-га! (трясється).

ВСІ (по парі танцюють коломийку).

ПІСНЯ 22

СТАРОСТА (приспівує) —

Ой, дівчино, дівчинонько, вмієш говорити —
Та не знаєш в господарці, що треба робити!

ДРУЖБА—

Ой, дівчино, дівчинонько, хоч ти клапоуха —
За то тебе покохаю, бо ти щебетуха!

(Музики в хаті притихають, за то знадвору роздається гідос співу і коломийки, себто весільна сторона молодого приходить, щоби забрати молоду до шлюбу).

СТАРОСТА (голосно) — Замикаймо скоро двері, бо вороги їдуть, турки-татари!

ВАРУХА (замикає двері, підперши коцюбою. По хвилі чути стукіт).

СТАРОСТА МОЛОДОГО (з надвору) — Пускайте нас до хати!

СТАРОСТА МОЛОДОЇ—А хтож ви такі?

СТАРОСТА МОЛОДОГО—Ми є люди такі, що по цілому світу питали, поки мися до вас дістали. У нас грошей є повна скриня, за то у вас має бути прегарна княгиня.

СТАРОСТА МОЛОДОЇ—Правда щира, ми княгиню маємо — но вас до хати не пускаємо, отже не маємо більше що казати, можете до дому повертати.

ПІСНЯ 23

ХОР МОЛОДОГО (за дверима, без музики, співає) —

Ой, їдемо, їдемо, подарунки веземо . . .

Ой, пустіть нас до хати,

Хочемо щось сказати.

ТІ, ЩО В ХАТІ—

Ой, ми вас не впустимо,

Бо ми вас не знаємо,

Не впустимо до хати,

Можетесь забрати.

ХОР МОЛОДОГО—

Ми князя молодого

Привезли багатого

Для вашої княгині

Ще й злотії скрині.

ХОР МОЛОДОЇ—

Ой, ми вас вже знаємо,

Ой, ми вас витаємо —

У вас золоті дукати,

Просимо вас до хати!

(В хату входять дружки з нагайками. Староста з молодим і дві свахи. Музики молодого грають коломийку. Дружки потрясаються. Молода приносить хустки і чіпляє молодому до пояса, відтак обое танцюють. Всі танцюють. По танцях староста молодой промовляє).

СТАРОСТА МОЛОДОЇ—Витайте, шановні гості панове!

ГОСТІ—Дякуємо, дякуємо!

СТАРОСТА МОЛОДОЇ (частує горівкою всіх, почавши від молодого. Молодий стає коло молоді, гості позаду. Староста молоді звертається до тата і мами зі словами): — Прошу тата і мами сідати до поклону!

(Родичі, тета, дядько, всі сідають плечима до стола, тримаючи хліби в руках, а староста промовляє).

СТАРОСТА МОЛОДОЇ—Стало тут двоє молодят перед рідним батьком-мамою, перед нами, і перед святими образами, тай просять о благословенство.

ВСІ—Нехай Бог благословить!

(Свахи перші починають співати, а відтак хор впадає).

ПІСНЯ 24

Перший раз, Марусенько, перший раз:

Поклонися родичам зі сто раз,

Поклонися щиренько-низенько.

(Молода, плачучи, кланяється всім, цілуючи руки і хліб. Молодий робить те саме).

ХОР—

Ой, благослови Боже (2 рази)

І пречистая Мати.

І пречистая Мати (2 рази)

Весілля зачинати.

МОЛОДА (плаче).

ХОР—

Другий раз, Марусенько, другий раз

Поклонися родичам зі сто раз,

Поклонися щиренько-низенько.

(Молода кланяється а хор повторює по третій раз і т. д. Тимчасом мати кропить молоду пару свяченою водою, а музики грають коломийку. Дружки підсакаючи, співають і всі весело покидають хату).

—ЗАВІСА СПАДАЄ—

ЧАСТЬ II.

(Та сама весільна кімната. Входять: батько, мати, вуйко, тета, дядько, дянина, сусід, сусідка, — Терешка і музиканти, які розміщуються на ліжку, де рівнож на ліжку пють і закушують).

ВУЙКО (дуже п'яний, до мами молоді) — А бачиш, ну, ну, і щож я тобі казав — га? (до себе) — Певно забула, га? Ну то я тобі пригадаю. А чи не казав я тобі, що Маруся скоро від-

дасться . . . га? А правда, що я не збрехав, бачиш віддалася, а ти завше—“вона ще маленька.” Добре маленька! Ну і щож ти її зробиш? Фігу з маком її зробиш, бо вона піде собі . . . (до себе) — на друге село, і там буде собі панувати-газдувати, а ти як була мати, і чи хочеш, або не хочеш — далі будеш сама працювати, — ну, що, правда чи ні?

МАТИ (сумно) — Та то вже так Бог дає!

ВУЙКО—А, бачиш, ти вже переконалася, ну а деж моя люлька? (Він виймає люльку, набиває тютюном, запалює соломою, і за-тачуючись, прислухується хто що говорить).

ТЕТА—На людях так буває.

СУСІДКА—Ая, поки світ, так було, так є, і так буде.

ДЯДИНА—І вас то саме чекає.

ДЯДЬКО (весело) — І то вже незадовго, ха, ха, ха . . .

ВУЙКО (прислухавшись, сердитий) — А що ти знаєш? От видиш, по мойому такі річі повинно ся скасувати. (До себе) — Дивися, вигодуй для когось дитину — а він тобі зпід носа забере — і кричи пропало, от тобі на . . . Ха, ха, ха . . .

ТЕРЕШКА—І гвату не допоможе. А щож ви думаєте, що ваша Гануся до віку з вами буде? То все до часу, вуйку. От трапляться люди, та заберуть з хати.

ВУЙКО—То, то мене властиво болить.

ДЯДЬКО—То тільки сьогодні такий біль, а завтра він перестане!

ВУЙКО (вдарився в груди) — Бігме болить. Ліпше було би не мати тих дівчат, бо то рахувати таке насіння, що тільки відросте від землі, вже собі забираєся з хати, а тут ще треба за нею — пару моргів поля дати, тай чи не клопіт з ними?

ВСІ (сміються).

ТЕТА—А ти як мене брав, то що — нехотівись поля від мого батька?

ВУЙКО (махнув рукою — Е, то що інакшого, а по другому, що ти знаєш?

БАТЬКО (до вуйка) — Е, ти дуже розбалакався, от ліпше випиймо на здоровля (наливає горівку).

ВУЙКО—От розумно сказалисьте швагрі . . . Давайте, давайте, нехай там наші молодята їдуть, та нехай їх Бог благословить, а поки вони вернуться, то ми собі трохи забавимося.

БАТЬКО (тримаючи килишок) — Ну, то дай нам Боже чого нам треба.

ВУЙКО—Ого, го, чекай . . . то так не йде. Я тепер заступаю місце старости, то на мій розказ вперед мусиш співати, а як встидаєшся або не хочеш, то ми тобі заспіваємо . . . Ану: бігла, бігла дівчина ледом.

БАТЬКО—Алеж дуже добре — співайте.

ВУЙКО—Ну, то слухай, як ми скажемо: “за голову хап,” то ти в той самий час горівочку лик. Тільки пам’ятай, щоби разом було лик і хап. (До музиків) — Ану, музики, до роботи.

ПІСНЯ 25

ВУЙКО—

Бігла, бігла, дівчина ледом,
Пила, пила горівку з медом,

ХОР—

Бігло дівча топитися,
Хлопці пішли дивитися.
Дівча скочило в полонку —
Хлопці її за головку — хап.

БАТЬКО (не може попасти на лик і хап, тож всі сміються).

ВУЙКО (до дядька) — Ану, тепер ти шваґре. Твоя черга на лик, але уважай на хап.

(Та сама сценка, і дядько також не може попасти).

ВУЙКО (махнув рукою) — Ге, ге, ге, встидайтеся, таж ви обидва до нічого . . . Ну, наливай горівку, а я вам покажу де раки зимують. (Знова та сама сценка і вуйко попав на лик — отже дуже з того вдоволений) — А бачите? Таж я при войску був. Ану тепер погуляємо господарського кадрили. Ти шваґре бери свою жінку, а я возьму свою бабу, — ану, музики, грайте господарського кадрили. (Музика грає). — Гов, гов, чекайте, чекайте, я чоловік військовий і видів, як офіцери гуляли того кадрили, тай добре п’ям’ятаю, як оден кричав — Бальянс — Турдіме” (сміється) — а чорт его знає по якому то? Ну, то як я крикну “бальянс” то всі мають кланятися (показує як) — а як я крикну “турдіме” то всі мають обернутися. — Зрозуміли?

(Музика грає. Вуйко, тета, дядько, дячина, всі гуляють до такту взявшись за підбоки. Нараз вуйко гукнув БАЛЯНСЕ і всі поклонились головами до купи, відтак вуйко гукнув ТУРДІМЕ і всі обертаються плечима. Та забава продовжується доти, поки хтось забувся і замісць передом, то обернеться плечима. Сам вуйко помилився так, що до його заду уклонилися всі танцюючі. Йому випала люлька, а тета бє його кулаком, і на тім кінчиться господарський кадрили. — До хати входить наймит а за ним жебрак з лірою).

НАЙМИТ—От якби не я, то булиби наші собаки роздерли діда на кавалки.

ЖЕБРАК—Дай вам Боже здоровля за се, а я вам люба газдинько прийшов повіншувати і побажати щастя вашій Марусі. (Сідає на землю і починає грати на ліру, а мати плаче; жебрак співає)

Я вашій Марусі добра-щастя желаю,
Щоби в згоді жила з мужем, як у Божім раю . . .

(Ліра гуде, жебрак тягне голосом. З надвору доноситься голос коломийки а також співи, крики вертаючих зі шлюбу. В той час жебрак втікає на двір.)

ВСІ В ХАТІ—Зі шлюбу вертають.

(До хати увійшли всі весільні, і співають).

ПІСНЯ 26

Ми взяли дівицю . . .
Привезли молодицю!
Мамуня її пізнає . . .
Мамуня й привитає.

(Поволи сторона молодого забирається з хати до відходу).

СТАРОСТА—Гей, пане дружба — гірка твоя служба. Для молодії місце зробити, і до посагу посадити, коровай роздавати і молоду дарувати!

(Дружба дає хустку молодій і каже тримати за оден кінець, а сам тримає за другий. То саме роблять дружки з піддружками, і так всі обходять стіл 3 рази співаючи).

ПІСНЯ 27 (без музики)

Ой, колом, Марусенько, колом . . .
З богатим посагом за столом,
Той посаг багатий буде,
Подарують всі добрі люди . . .

Ой летіла зазуленька летіла,
У Марусі за віконцем сіла.
Тай зачала Марусі кувати,
Щоб зачали посаг дарувати.

Ой колом, Марусенько, колом,
Посадимо тебе вже за столом.
Перше прийде твій батько й мати,
Будуть тебе щастем дарувати.

(По співі дружба садовить молоду на середині стола, дружки сідають по правім боці стола, а всі гості навколо стола. Дружба ставши по лівій стороні витягає з кишені ніжик і хоче відрізати кусок короваю — але дружка запримичує його і скорше закриває коровай хусткою, та не дає йому змоги вкрасти. Тоді дружба старається вцілити ножиком в середину короваю, та дружка знова заступає хусткою. Дружба хоче підкупити дружку, дає 10 цнт.; вона не годиться на так низьку ціну — домагається більше. До них вмішується староста і ніби погоджує справу).

СТАРОСТА—На мій розказ маєш заплатити дружці пів карбованця, то викупиш коровай.

ДРУЖБА (платить пів карбованця, і злісно всаджує ніж в середину короваю).

СТАРОСТА (наливає пиво і подає батькові, який бере склянку через хустку і наміряється до даровання).

ПІСНЯ 28

ГОСТІ (співають)—Многая літа . . .

БАТЬКО (зі склянкою в руці) — Не дарую тебе, моя доню, ні сріблом, ні золотом, тільки тя дарую — щастям і здоровлям, щобись була здорова, як вода — весела, як весна — а богата, як свята земля, і дай тобі, Боже з неба, чого тобі в твоїм життю буде потреба. Дайже тобі Боже здоровля! (Пє).

МУЗИКА (грає) —

ПІСНЯ 29 (Музика)

ДРУЖБА (частує батька короваєм на тарілці).

МАТИ (плаче) — Дарую тебе, доню, щастям, здоровлям і доброю долею.

МУЗИКА—Ч. 30

ТЕТА—Дарую тобі, пані молода, сто мір полотна, щобись ніколи не була сумна.

МУЗИКА—Ч. 31

ВУЙКО—Дарую тобі, пані молода, копу околотів на стріху, щобись мала зі свого мужа потіху.

МУЗИКА—Ч. 32

ДЯДИНА—Дарую тобі, пані молода, бочку сира, щобисся ніколи з мужом не сварила.

МУЗИКА—Ч. 33

ДЯДЬКО—Дарую тобі, молода, 10 кіп пшениці, щобись не ходила без спідниці, ну, тай фіру глини, бо просилась на весілля, то й попросиш на хрестини.

МУЗИКА—Ч. 34

СТАРОСТА—А я тобі дарую корову з телятком, щобись не ходила по селі з горнятком.

МУЗИКА—Ч. 35

ТЕРЕШКА—Дарую тобі, сестро, щастя-здоровля та ціле життя веселости.

МУЗИКА—Ч. 36

ДРУЖБА—А я тобі дарую, сестро, короваю, щобись завше жила, як у Божім раю.

МУЗИКА—Ч. 37

СУСІД—Дарую тобі, пані молода, два мішки жита, щобись ніколи не була бита.

МУЗИКА—Ч. 38

СУСІДКА—Дарую тобі, пані молода, вівцю з ягнятком, щобись завше мала всего подостатком.

МУЗИКА—Ч. 39

ДРУЖБА (роздав коровай друзкам, а з підошвою підходить до музиків) — Музики, віват!

МУЗИКИ (трошка заграли і перестали, бо не годяться).

ДРУЖБА (поклав бохонець хліба на підошву) — Музики, віват!

МУЗИКА (крутить головою, що не годиться).

СТАРОСТА—Дайно ще пів карбованця, то погодяться.

ДРУЖБА (встромив пів карбованця в хліб і підносить підошву вгору) — Музики, віват!

МУЗИКИ (грають і дістають підошву з обрусом та дещо випити).

ДРУЖБА (до музиків) — Ну, що, вдоволені? То тепер заграйте сипкої коломийки. (Гукає) І, і, ой, мамуню!

МУЗИКА—Ч. 40

(Танець для всіх, хто з ким хоче — рівнож співають. Хтось з гурту мусить завважити, що вже молодий приїжджає по молоду і дає всім присутнім знати: ВЖЕ МОЛОДИЙ ПРИЇХАВ! Музики грають коломийку. Варуха в кожусі, вовною на верха, сидить коло дверей і тримає тарілку та фляшку горівки. Входить молодий з друзбами та своїм старостою).

СТАРОСТА МОЛОДОЇ—Платіть рогатку, панове!

(Молодий платить, тоді Варуха частує його і всіх горівкою. Молода скоро сідає за стіл, а друзки і гості молодії позасідали коло молодії, щоби до

неї недопустити молодого. Хлопчина-козачок, з пістолем або “пукавкою” стоїть на ослоні — він рівнож має кавалок дроту, де причеплено жмуток клоча. Молодий старається приступити до козака).

КОЗАК—Стій, ані кроку вперед, бо зараз пу — стріляю.

СТАРОСТА МОЛОДОГО—А хтож ти такий?

КОЗАК—Мовчи! Я козак з козацького роду!

МОЛОДИЙ (поступив крок вперед).

КОЗАК (намірився) — Позір! Два кроки взад! (Козак встрілив, відтак запалив клоча і кинув на молодого. Молодий і староста будьто перелякані, трохи відступили).

СТАРОСТА МОЛОДОГО—Успокийся, козаче! Це князь багатий (показує на молодого). Ми золотом тебе підкупимо, а до княгині таки приступимо.

МОЛОДИЙ (дає козакові заплату, а козак втікає).

СТАРОСТА МОЛОДОЇ—Просимо сідати за стіл.

(Молодий сідає біля молодой. Всі розмішуються коло стола і одним голо-
сом співають без музики).

ПІСНЯ 41

Ой, летіли гусоньки,
Летіли лебедоньки . . .
Прилетіли до хати,
Княгиню попрощати.

Княгиню заберемо
Вже більше не вернемо . . .
Заберемо все з хати,
Будемося прашати.

(Батько з мамою приступають до стола і подають дві склянки молодим, відтак батько наливає пива. Ті беруть пиво, встають).

ПІСНЯ 42

МОЛОДА (співає — Музика переграє) —

Весілля, весілля, тай вже по весіллю . . .
Скочу я в городець, подякую зіллю.

МУЗИКА—

Подякую зіллю, щомся приберала . . .
І тобі, матінко, щось мя годувала.

(пригравка)

І тобі, батеньку, треба дякувати,
Щось поміг, матусі, мене згодувати!

ПІСНЯ 43

МОЛОДИЙ (співає) —

Прощай, прощай, Марусенько
Й ти, батеньку,

ХОР—

Дякуємо, вам, за Марусю молоденьку! (2 рази).

(Починають виходити ззастола, в хаті великий рух. Дві парі музик грає відмінні коломийки. Молода обіймає маму, дехто плаче, дехто сміється, звичайно, як на весіллі. Молодого дружба забирає всі манатки з ліжка, т. є. подушки, перину, і звязує в верету. Його піддружка виліз на порожнє ліжко і здіймає образ св. Николая. Це зауважила його піддружка і скоро сіпнула за образ тай розірвали раму на части. Варуха з варешкою та засмарованими сажкою руками, біжить до ліжка, щоби потягнути варешкою піддружку, але її дорогу заступає дружба і вона рад-не-рад усміхається та засмарованими руками гласкає обох друзів по твару).

—ЗАВІСА ПОВОЛИ СПАДАЄ—

- ПАРТИТУРУ до цього ВЕСІЛЛЯ можна набути в базарі Сурма, 11 East 7th Street, New York 3, N. Y.

МУЗИКА ДЛЯ ВИХОВАННЯ

Тепер звичайно глядять на музику, як на щось додаткове до життя. А за давніх часів гляділи на музику як на щось, що необхідне для життя. Наприклад, навіть і найбільші старинні філософи Китаю говорять про музику як про один із найважливіших чинників для виховання й розвинення людей. Подібно про музику згадують і старинні філософи-мудреці Індії. А для старинних греків музика була одним із найважливіших чинників доброго виховання. Кожний старинний грек, що ходив до школи, кожного дня щонайменше третину свого часу посвячував на музику. Старинні греки вчили по школах практичної музики. Вчили грати на музичний інструмент — звичайно на грецьку ліру-арфу і співати. І кожний грек, що ходив до школи, як що не мав слухової хиби, міг заграти і заспівати. Один грецький мудрець сказав, що коли б він був при кермі держави, то він при допомозі відповідно дібраної

музики міг би виховати людей так, як йому хотілось би.

На жаль, тепер на музику загально глядять тільки як на окрасу життя, а не як на щоденну життєву потребу. На жаль, і навіть ті, що бажали б більше музичних шкіл і більше музичного навчання по школах, глядять на музику, як на щось таке, що головнo окрасує життя, що придається для концертних виступів, тощо. А такий погляд, розуміється, хибний. Аджеж, як потрібно щодня дихати повітрям та їсти, так потрібно щодня настроювати себе радісною музикою. І добре українські селяне роблять, що співають не тільки з приводу свят, але щодня, і при роботі. Без щоденної музики-співу людина “корявіє,” стає внутрішньо сухою, не щедрою, скупю, та дуже матеріалістичною.

Народи, що мало співають, стали не тільки дуже холодними, не щедрими, але й говорять шорстким, не милозвучним голосом.

АНДРІЙ БОРИК

Про Андрія Борика належить-ся згадка для потомности. Від закладення Українського Народного Дому в 1917 році аж до його упадку в 1939 році це був єдиний вірний товариш сцени цієї інституції. Зле, чи добре, погода чи слота, день чи ніч — він усе був готовий до помочи. І так приріс до сцени Українського Народного Дому, що, здавалося, без нього не могло обійтися ніяке представлення, ні концерт, ні навіть вечериці.

Бо треба було не лише приготувати сцену і все, що вчасі вистави було потрібне, але намалювати вивіску й оповістку (“сайну”) та прибити її на дошці. Треба було побігати часом за костюмами, треба було допо-

могти зібратися артистам-аматорам. А часом треба було пригадати про дещо управителеви Народного Дому Іванови Добранському, котрий запросив Борака на постійну працю в 1922 році — все те витримував Борик. І він був послідний, що приглядався замкненню Народного Дому в жовтню 1939 року і про це написав до газети.

Андрій Борик родився в Струтині, повіту Золочів, Галичина, в 1890 році. До Америки приїхав в 1913 році і від тоді постійно перебуває в Нью Йорку. Час від часу він співпрацює з базаром Сурма і тому вважаємо за відповідне помістити про нього згадку та його бажання, висловлені віршом.

Андрій Борик

МОЇ БАЖАННЯ

Кругом вакації мов в аксаміті
І Боже сонце грається по межах . . .
Тут аж напrawdę хочеться летіти
Та з трав собі м'який зробити лежак.

Тож то вакації! Ходім у тінь діброви
І безтурботно гріймо плечі й груди;
Бо це, що має бути, мої панове,
Чи с'як чи так—напевно буде.

(Редакція за цей вірш не відвічає).

ЗАГАДКА

—Що то є: має вісім ніг і видає з себе тон.

• —Не знаю!

—Як не знаєш? Це ж є співочий квартет!

УПРОСТИВ

Учитель відмінє: Я не співаю, ти не співаєш, він-вона-воно не співає, ми не співаємо, ви не співаєте, вони не співають . . . Іцку, повтори те, що я сказав!

—Ніхтq не співає, пане вчителю!

РЕПЕРТУАР ПІСЕНЬ ІВАНА СЛОБОДЯНА НА РАДІО ПРОГРАМІ СУРМИ

Понизше подаємо короткий життєпис і низку пісень, які співає Іван Слободян (інженір), на радіо програмі “Сурми.” Іван Слободян співає пісні народні і ріжних композиторів; співає пісні, що сам їх перевів з чужої мови — співає пісні власної композиції до власних слів. — Всі ці пісні сам собі акомпанує на гітарі . . . для розради і потіхи слухачів.

Іван Слободян родився 5-го грудня 1913 в Глібові, пов. Скалат, Західна Україна. Родичі його, селяне, Григорій і Розалія, розуміли значіння школи, тому й старались дати своїм дітям якнайкращу освіту.

Скінчивши народню школу, він вступив до гімназії “Рідної Школи” в сусідньому Грималові. Однак 1924 р. польська влада цю гімназію розвязала й тоді він перейшов до Української Державної Гімназії в Тернополі. Осінню 1930 року, підчас брутальної польської пацифікації українських земель, Поляки й цю гімназію зліквідували. По довгих стараннях він був прийнятий до польської державної гімназії в Теребовлі й тут докінчив останній рік середньошкільної науки і здав іспит зрілости зимою 1932 р.

З цєю хвилиною почалась для нього довга низка безуспішних старань щоби вступити на університет. Рік за роком його подання на університетські студії поляки вперто відкидали, подібно як і подання соток інших українських студентів.

В міжчасі він працював на народнім полі, організуючи в рідному селі самоосвітні гуртки,

Іван Слободян

даючи лекції, курси й реферати, розвиваючи й уліпшуючи драматичні й спортові кружки молоді. Особливу увагу звернув він на музичний вишкіл здібної й охочої до цього молоді. Тому заснував і вишколив сильний хор і струнну оркестру дорос-

лої молоді й дітей, з котрими влаштовував концерти й виступав на кооперативних і просвітно-національних святах в Глібові й околиці.

Осіною 1936 р., одружився він з Марією Кушнір, американською горожанкою з Вунсакет, Р. Ай., що в той час відвідувала Західну Україну зі своїми родичами. В рік пізніше, 7-го жовтня 1937 р., він прибув до Сполучених Держав. Тут, зразуж таки виступив з піснями в су-

проводі гітари на концертах в Бостоні, Вунсакет, і на Радіо-Програмі Сурми, а згодом провадив хор у Вунсакет.

У вересні 1940 р. він почав інженерійні студії в Ровд Айленд Стейт Каледж, котрі успішно покінчив 20-го вересня 1943 р. і одержав ступень “Б. С.” в цивільній інженерії. Тепер він перебуває в Бриджпорт, Конн. працюючи в авіаційній корпорації при продукції гелікоптерів.

ЩАСТЬ БОГ АМЕРИКУ (God Bless America)

Щасть Бог Америку,
Мій любий край!
Хорони її, поможи їй,
В темний час світло ясне їй дай . . .

З гір скалистих до степів тих,
Аж до морських берегів . . .
Щасть, Бог, Америку
Мій милий дім . . .

(Вільний переклад Слободяна)

ОЙ ТАМ В САДОЧКУ (Melody: “You Are My Sunshine”) Слова: Юлія Нема

Ой там в садочку рожа зацвила—
Що за прекрасний рожевий цвіт . . .
Без тебе, милий, жити на світі
Був би понурий цей Божий світ . . .

Ти моє сонце, що світить ясно
Коли покривають темні хмари . . .
Пізнай як щиро тебе кохаю, —
Не цурайсь мене сироти . . .

Чи тямий, милий, радісну хвилю,
Як ти у перше мене пізнав? . . .
У тім садочку де рожа цвила,
Люблю тебе з тиха прошептав . . .

Ти моє сонце . . . і т. д.

Чи тямий милий, той вечір красний
Як понад нами місяць сяє? . . .
Ніхто на світі нас не розлучить —
Моя на віки ти прирікав . . .

Ти моє сонце . . . і т. д.

Усе затихло, усе змінилось . . .
А у садочку цвіт з рожів впав — —
Деж ти серденько так забарився, —
Може другу ти покохав?

Ти моє сонце . . . і т. д.

Ти може знайдеш кращу від мене,
В її багатстві будеш ти пан, . . .
Тільки не знайдеш в серці спокою —
Будеш блукати по світі сам . . .

Ти моє сонце . . . і т. д.

(З канад. “Українського Голосу”)

НІЧКА ЗЕМЛЮ ВКРИЛА

Нічка землю вкрила,
Кругом одна тишина . . . — — —
Мене ти полишила —
В душі у мене туга . . .

Вернись, вернись до мене,
Забуду свої жалі . . .
Вернись, без тебе сумно —
Прощу провини твої . . .

Не вернеш, — холодом віє
І сонце не світить мені . . .
Не вернеш, — серце мліє, . . .
Минулись щасливі дні . . . —

Колись ти може прийдеш
На гріб самотний мій,
Тоді хоч може згадаєш
Лежить тут любий твій . . .

—Іван Слободян

СУХАЯ ВЕРБА

Сухая верба, сухая верба
Зелене листя пускає . . .
Туга на серці, туга на серці . . . —
Милий мене покидає.

Ой деж ти їдеш, деж ти поїдеш
Мій милий, милесенький? —
Не далеченько, моє серденько,
Повернуся скоренько . . .

Ти не вернешся, тільки так кажеш,
Так щоб я не тужила . . . —
Буду тужила, буду тужила,
Бо я тебе вірно любила . . .
(Народна пісня з Поділля)

СВІТИТЬ МІСЯЦЬ . . .

Світить місяць, всюди тихо,
Не щебече соловій . . .
Тихим сном спить моя люба —
Добраніч, — рожевих мрій . . .

Спи, дівчино, спи, кохана . . .
Коло тебе ангел твій . . .
Спи в спокою, він з тобою —
Добраніч, — рожевих мрій . . .

Тихий легіт той повіє
З оксамитних твоїх вій . . .
Спи, дівчино, я з тобою —
Добраніч, — рожевих мрій . . .

(Пісня залюбки співана українськими студентами в Тернополі).

КАПРІ

Чи тямийш, Капрі, у сонці, у квітах...
Блакитне море в скальному ярі?...
Там де кохання розцвіло в обітах,
І сміялась весна чаром мрій...

Чи тямийш, Капрі, дівчино кохана,
Проходи серед сколиханих пальм?...
В мойому серці цей образ остане,
З ним туга, безнадійність, і—жаль...

Як давно все терпеливо
Ждав на твій солодкий спів, —
Жду в надії, що можливо
Вчую звук коханих твоїх слів...

Чи тямийш, Капрі, святиню кохання,
Де в наші серця вкрадалася дрож?...
В вечорів сріблі і в золоті ранків —
Капрі серед проміння і рож...

Вже пройшли ті дні,
Тепер тільки в сні
Ми як і перше з собою...
*Ти зникла в даль, —
І оставила жаль . . .

Знов самотний я,
У душі туга...
Думка таємна з тобою —
Що прийдеш знов...
І поверне любов..:

(Вільний переклад з італійського
—Іван Слободян).

ДУМА ПРО КОЦКА

Ой там в полі похилився
Явір зелененький . . . —
Упав в борбі, в місті Львові
Козак молоденький . . . —

Упав в борбі, в місті Львові
За народні права, —
Поцілила його куля
Ворожая лукава.

Поцілила в саме чоло,
Упав козаченько,
Перестало в нього битись
У грудях серденько . . .

То серденько що так дуже
Нарід полюбило,
Що тільки для нього жило,
І для нього било . . . —

Позіждились з усіх сторін,
Браття з за границі,
Щоб віддати мертве тіло
До сирої земліці . . .

(Пісня зложена народом 1908 р. в
пам'ять студента прав, А. Коцка, уби-
того підступно підчас домагань укра-
їнського університету у Львові).

ВОРОБЦІ

На стрісі раз сиділи
Два сірі воробці, —
Приятелі сердечні,
Приятелі—друзі . . .

І хвостиком тріпочуть,
І крильцями лопочуть . . .
Приятелі сердечні,
Приятелі—друзі . . .

І злетіла пташина
З високого гнізда,
Пташина-воробчина,
Пташина молода . . .

І хвостиком тріпоче,
І крильцями лопоче . . . —
Пташина—воробчина,
Пташина молода . . .

Приятелі сердечні,
Приятелі, друзі
Обох я вас кохаю,
Сподобались мені . . .

Тільки сама не знаю
Кого вибрати маю . . . —
Обох, обох кохаю,
Сподобались мені . . .

І ось тут, мов на диво,
Приятелі оба
До крові покусались,
Пропала вся дружба —

А всему тому винна
Пташина молода,
Пташина—воробчина,
Пташина молода . . .

А з цього вам наука
Панове-молодці:
Ніколи не кохайтесь
Два в дівчині одній!

Бо трапиться дівчина,
Дівчина молода,
Пропаде ваша щирість,
Пропаде вся дружба . . . —
(Пісня записана в Тернополі, 1933)

ВАРВАРА

Ніжки як патички,
Уста як пампушки,
На грудях два горбки . . .
Варвара, Варвара!

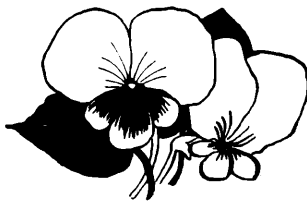
На банджі всі пісні
Все виграє мені —
Дрібнесенько, тонесенько
Виспівує мені.

Варвара — який то чар . . .
Варвара — то пекла жар! . . .
Ходить наче . . . “самовар” —
Варвара! . . . — — —

Кожний хлопець “сипле око”
І—зітхає лиш глибоко . . .

Варвара — то май-весна,
Варвара, моє дівча . . .
Якаб' це була пара —
У ритмі два серця . . . —
Варвара — — —
Варвара і . . . я . . . — — —

(Факс-трат)

Степан Мусійчук

Наша Сурма - Наш Сурмач

Присвята п. Миронови Сурмачеві і "Сурмі"

Загрімі сурми, труби,
Залунали пісні любі:
Гей, до діла всі, як стій!
Перед нами праці много,
Жде нас певна перемога,
Йде завзятий в світі бій.

Хто заспить, впаде, програє,
Ніхто його не згадає;
У відважних право є.
Сміло, в єдності, у мирі,
Всі українські діти ширі,
В кого кров жива лиш бє!

З "Сурмою," з піснями йдімо,
Славу предків в світ несімо,
В гору прапор вище зір!
Сонце світить, йде погода,
Жде нас рідних піль простір!

Гудіть пісні, грай сурмаче,
В тебе серденько козаче!
Грай! Буди до діла нас!
Вище, вище наші крила!
До небес йде пісня мила,
Сурма грає: Летім враз!
Йонгставн, О., 1-го грудня 1943.

С. Мусійчук

Любов до Пісні

Я люблю тебе,
Моя дорогая
Українська пісне!
Твій тон чародійний
Хотів би я чути
Кожної хвилини;
Як смуток
На душу наляже
І серце притисне,
Ти звуком своїм
Затягнеш у нутро
Моєї глибини,
Ти, рідная пісне!

Ти словом своїм,
Тим велитом-словом
В акордах премудрих
Мені споминаєш
Часи всі минулі,
Часи незабуті.
А я духом лину
З тобою по горах,
По степах безлюдних,
Відвідую всі
Дідівські могили
Туманом окуті,
З тобою пісне.

Гомони усе,
Звени, любя пісне,
Арію безвпинну!
Знесися над хмари
Із сяєвом сонця
Звесь світ окружи!
Про славу борців,
Про борні за волю
Неньки України
Світови всьому,
Всім світу народам
Ясна розкази ти,
Українська пісне.

CRADLE SONG

Lullaby, lullaby,
On the soft pillows lie,
Farewell to the skies;
Close thy dear tired eyes,
Let thy dreams be of flours,
'Till the bright morning hours.

(Український і англійський переклад "Колисанки" Й. Брамса,
зладив С. МУСІЙЧУК)

КОЛИСАНКА

Добрий вечір, добра ніч!
В тіни рожів безліч,
Під ангельським крилом,
Спи солодким сном!
На зорі, як Бог дасть,
Ти прокинешся впять.

С. М.

ПІСНЯ-РОЗРАДА

(На нуту "Човник хитається")

Горами, лісами вітер гуде,
Думку на крилах несе,
Голосна пісенька в небо пливе,
Де Бог царствує все, все.

Пісне, розрадо моя,
Вище, все вище лети,
Пісне, розрадо моя,
Горе моє розжени!

Горами, лісами вітер загув,
Пісню на крила узяв,
Голосну пісеньку Господь зачув
Срібні її крилонька дав.

Пісня, розрада моя
До зірок ясних летить,
Пісня розрада моя
Серце моє веселить.

ЯК СТАРА МАТУСЯ

Song My Mother Taught Me

Як стара матуся
Співать мене вчила,
Часто рясні сльози
Її очі крили.

(З німецького за А. Двожаком переклав С. Мусійчук)

Днесь я дітей своїх
Вчу цих звуків милих
Часто сльози ллються
У згадках минулих.

ЯК МАРШЕМ ПРИЙДЕ ІВАСЬ ДОМІВ

When Johnny Comes Marching Home

Louis Lambert

Як маршем прийде Івась домів:
гурра! гурра!
Ми честь йому даймо і заспів:
гурра! гурра!
Зрадіють всі старі й малі,
Жінки й дівчата молоді,
І веселі будем, як прийде домів.

Заграє дзвона піснь гучна: гурра!
гурра!
Звитає вдома молодця: гурра! гурра!
А хлопці всі і дівочки
Цвітами встелять стежечки
І веселі будем, як прийде
Івась домів.

Готуймось всі до торжества: гурра! гурра!
І гучно крикнім три: Гурра! Гурра! Гурра!
Лавровий вже вінець тут же,
На голові в нього буде
І веселі будем, як прийде Івась домів.

(Пер. С. Мусійчук)

КУЛЬТУРНИКОВИ-ПІДПРИЄМЦЕВИ

хоч мале признание в дарі у чверть-століття праці

Мало котра ділянка культурного, чи загально народного життя американських українців, досягла таких розмірів і то в так короткому часі, як українські радіо-програми. А друга правда така: Мало котра наша ділянка в своїх початках так втрачена зперед очей теперішнього покоління, як оті перші радіо-програми.

Мирон Сурмач

Ми пильно відгребуємо вістки про перші числа української газети в Злучених Державах. А не чуємо досі, щоби хтонебудь запитав: "А коли то, і серед яких обставин, зродилася українська жива, повітряна газета, що тепер так дуже розповсюджена, тобто українська радіо-програма?"

З точки історичного інтересу треба вважати це щасливим випадком, що

Український Базар Сурма зберігає історичні джерела про початок української радіо програми в Америці.

З вирізків з українських газет, збережених Сурмою, довідуємося, що цього Божого 1945 року ми обходимо

17-ліття першої української радіо-програми.

Як серед інших, так і серед наших людей буває, що ми недоцінюємо цього, що маємо. Аж як щезне це, до чого ми привикли, тоді родиться серед нас туга за втраченим. Так було і з першою постійною радіо-програмою. В газеті "Свобода" з дня 13-го серпня 1932, у рубриці "Вісти з Січового Базару Сурма" читаємо таку малу, але значучу новинку:

Перший продавець книжок

"З кінцем червня 1932-го року перервано українську радіо-програму на протяг одного або двох місяців. Програма тривала 10 місяців у тому часі передано 43 поодиноких радіо-програм. Участь брали понад 500 осіб. Шіснацять орхестр грало, крім цього були солісти на різних інструментах. Виступало понад

100 солістів співаків з акомпаніментом піяніна, гітари, оркестри. Були образки з життя, слу-

Образ Стінного Календаря, видання Сурми. Побільшив з фотографії, артист В. Панчак, перемалював і додав види з світової вистави в Шикаго (Укр. Павільон) артист М. Мирош.

хачі мали велику розраду. Маленькі діти від 3-ох літ схоплювалися рано, далеко ще перед програмою, бігли до радіо-апарату, наставляли його, бо . . . 'буде українська радіо-програма.' Старенькі батьки сідали коло радіо-апарату і відвертали своє лице від своєї фамілії, бо знали, що в часі програми пригадаються їм їх молоді літа і їх очі зайдуть сльозами, а вони якраз не хотіли цього показати своїй фамілії.

"За 10 місяців вписалося в

члени української радіо-програми, веденої 'Сурмою' 130 членів, а від них прийшло з книжок 630 долярів. В тому часі Січовий Базар 'Сурма' видав на утримання програми \$2,150; це за тяжко на одиницю, хочби і на підприємство . . ."

Така новинка спонукала людей до думання. Посипалися запити: чому, як? А при згадці, що 10 місяців минуло від першої програми "Сурми" запитували: "Колиж то справді повстало оце, що тепер тратимо?"

25-ліття установи Січовий Базар

Із сумерку свіжої історії колись маленького "Січового Ба-

Календар видання Сурми, малював оригінал, артист Василь Петрук.

зару," приміщеного в квітню 1918-го року під ч. 34 Е. 7-ма

вулиця в Нью Йорку, довідались ми, що цей базар продавав і поширяв між американцями укра-

Взірець рольки на п'яно. Від 1925 до 1935 року видано 87 рольок. Музику на рольки (звійки) укладали, М. Гайворонський, П. П. Углицький, Придаткевич, П. Гуменюк і інші.

їнського роду книжки, ноти, гердани, вишивки і різні гуцульські вироби, мапи, театральні штуки; цей базар провадив курси торговельні; видавав для цієї цілі місячник "Базар"; календарі й календарики; видавав ноти і книжечки; продавав фонографи українські й пластинки-рекорди; фортепіяни і рольки з українськими піснями на самограючий фортепіан; утримував друкарню; загалом провадив цей базар торгівлю такими предметами і поширяв таку діяльність, що причинялася до поширення української культури, а з тим і національної свідомості серед української громади в Злучених Державах.

Перша українська радіо-програма Січового Базару Сурма

Коли підприємство розвинулося, а його директор-управитель Мирон Сурмач вважав за потрібне розширити базар, переніс його під ч. 103 Евеню А в Нью Йорку, впровадив у розпродаж музичні інструменти, радіо-апарати та інші подібні предмети і при допомозі підприємства "Коломбії" почав продукувати на велику скалю українські рекорди, — само собою показала-ся конечність піти з розголосом про таку працю на . . . радіо. Появилися відповідні дописи, між іншим і самого Мирона Сурмача, про потребу постійної української радіо-програми, і коли справа була належно підготовлена, відбулася в неділю 2-го вересня 1928-го року зі стації WAAT, у приміщенні готелю Плаза при Джорнал Сквер у Джерси Ситі, Н. Дж., від год. 1:45 до 2 попол., отже лише чверть годинна, перша радіо-програма "Сурми." У програму ввійшли пісні Петра Ординського "Ой Морозе, Морозенку, ти преславний козаче, гей за тобою Морозенку вся Україна плаче." Крім цього Волод. Ділова: "Танцювала риба з раком." З чисто музичних точок пішла "Коломийка" зпід оркестри Павла Гуменюка. Заповідачем був Мирон Сурмач.

Приняття цієї коротенької програми була надзвичайно симпатичне. Крім дописів в газетах,

щоб українські бизнесмени підтримали і поширили першу постійну українську радіо-програму, прислав звісний тоді соліст барітон, Михайло Зазуляк листа, в якому помістив слова Козака-Невміраки: (з Франка: “Великі Роковини”)

Боже, наше рідне слово:
Наша рідна пісня ще живе!
І про нас ще памятає
Покоління те нове!
Ще співає про козацтво,
Про його кривавий бій!
Ах, значить, ще не в могили
Той народ коханий мій!

Листи з признанням довели до цього, що вже за пару тижнів радіо-програму поширено на

ІВАН ФРАНКО

Перший гарний образ на стінний календар був виданий підприємством Сурма. Рівночасно видано також образ Т. Шевченка.

пів години; керму програми обняв постійно самий управитель Сурми Мирон Сурмач і від цьо-

го часу веде її постійно, хоч, з малими перервами.

Дармоб і силуватись, щоби переповісти крок за кроком розвиток української радіо-програми, започаткованої гр. Сурмачем. Одначе треба згадати, що вже в квітню 1932-го року відбулося через радіо перше українське свято в честь Юрія Вашингтона з нагоди 200-ліття його народин, а перед тим ще розпочалася

Організація спілки українських хорів

під проводом дякоучителів з околиці Нью Йорку. Хори виступали зі своїми продукціями на стації WAAT, щоби здобути срібну чашу як нагороду, зафундовану Сурмою. Із цього конкурсового контесту повсталала злука оцих 7 хорів в один, яка замаркувала свій виступ концертом у Стайвезент Гайскул у Нью Йорку під дірігентурою Михайла Гайворонського дня 9-го березня 1929. Цей концерт важний тим, що на ньому був приявний наш незрівняний дірігент-композитор Олександр Кошиць, котрий на якийсь час усунувся від прилюдних виступів. Він так одушевився цим хором, що незабаром самий став на чолі цієї 7-ки хорів і при помочі гр. Теодозія Каськова уладив з цим хором виступи в Карнегі Гол, Тавн Гол і по саях. Це був зрив енергії співучої молоді під проводом ветерана корифея української пісні.

Дальша історія радіо-програми Сурми різнородна. Великі видатки, злучені з утриманням програми; повстання інших конкурентційних українських програм; труднощі в утриманні постійних сил для виконання програми — все те було причиною, що наступали

Часті зміни радіо-станцій

при надаванні програми. Для прикладу лише згадаємо: станція WGBS в березні, 1930 р.; WNYC в серпні 1931 р. а від 25-го серпня 1931 р. кожної неділі в год. 8:30 йшла радіо програма зі станції WLBX в Лонг Айленд Ситі. Опісля (5-го листопада 1931) чути було цю радіо-програму з станції WAAM, Ньюарк, а від неділі 13-го березня 1932 зі станції WOV в Нью Йорку. З кінцем червня перервано цю програму (по 100 місяцях і 43 поодиноких програмах від 1928 р.), а відновлено 4-го вересня 1932 р. Зі станції WNYC вийшла українська програма в четвер 27-го жовтня 1932; зі станції WINS 15-го липня 1933. Базар Сурма закінчив контракт зі станцією WINS в липні 1934, а відновив в люті 1935. Дня 12-го травня 1935 гомоніла Сурма зо станції WHOM до липня 1936 р. кожної суботи і неділі в год. 4-й попол. а в грудню 1936 р. Сурма перенеслася до станції WBNX. В дописі у "Свободі" згадано з цієї нагоди:

"В суботу 29-го серпня 1936 базар Сурма розпочав 11-ий рік

програми по радіо. Цього року на протяг двох місяців програма була стримана. Тепер взяли ми троха сильнішу станцію і змінили з неділі на суботу в 4-ій го-

На рольках до п'яна також появилася оперетка Нішинського **ВЕЧЕРНИЦІ**. Пояснення до Вечерниць і жителіс П. Нішинського написав Др. Л. Цегельський, котрий завсїгди помагав своїми добрими радами й всказівками Сурмі.

Повищий малюнок представляє дівчат, що ворожать собі з виливанням воску, про що співається в Вечерницях. (Малюнок Репіна).

дині попол. Нова адреса Сурми від 18-го вересня 1937 р. є 317 Е. 14-та вул."

У червню 1939 р. перепровадився базар Сурма під ч. 325 Е. 14-та вулиця, а від грудня 1943 перейшла найновіша зміна. Базар Сурма набув на власність дім під ч. 11 Е. 7-ма вулиця, в

Нью Йорку і від тепер починається свіжа доба в діяльності Базару Сурма.

**
*

Ідейні способи; живі люди

“Кільки в заяця стежок, тільки в Сурми добрих думок” — можна сказати при розпам'ятуванні праці гр. Мирона Сурмача для втримання української радіо-

Заходом Радіо-Програми Сурми була поставлена опера КАТЕРИНА—Аркаса в неділю 23-го травня 1943. Музичний і артистичний директор, — Антін Рудницький. В той самий день улаштовано Шевченківську виставу, в дохід Українського Музею в Стемфорд, Конн., й Бенкет в честь Українських Материй.

програми. Він передовець-піонер в найрізномордніших ділянках бізнесової ідеї або ідейного бізнесу. Він знає як використати

людей і нагоду, Як нема нагоди, він її творить. Інші підприємці булиб давно заломилися серед небувалих труднощів. Гр. Сурмач знає як

“Проти рожна перти”

Завдяки помисловості й енергії гр. Сурмача українська громада слухала українські радіо-програми навіть у таких часах, коли підпадала ідея серед народних мас та організацій, коли не було кому навіть аматорської вистави підтримати. Тоді саме гр. Сурмач голіруч започатковував і переводив українські імпрези (“народні підприємства”) і пригадував світови, що ще живе наше рідне слово.

Колиб поставити питання:

Чим займалася радіо-програма Сурми

то на це питання не легко відповісти. На це треба списати окрему книгу. Загально можна хіба сказати:

Українська радіо програма Сурми передавала за час свого 15-літнього існування майже все те, що створив дух-геній українського народу на національно-культурному полю, з додатками особистої творчості та інтерпретації самого Мирона Сурмача. Крім цього з його програми йшла агітація за підтримкою ідей та імпрез, влаштовуваних громадою. До цього прикладав гр. Сурмач своєї голови і рук а водночас запрягав усі творчі інтелектуальні сили, які

лише далися до такої праці вжити. Завдяки такої діяльності радіо-програми Сурма,

Радіо-Балі Сурми набрали популярності через те, що часто улаштовувано різні контести. Наприклад, контест коломийок, був в неділю 18 вересня 1928 р. Контест козацьків 10 вересня 1939 р. Контест молодих співачок 20 листопада 1941. Такі контести завдають багато праці аранжерам, але зате публіка більше нагороджує їх своєю участю на таких підприємстві.

Ми Святкували

релігійні свята Різдва, Великодня, Зелених Свят; народні свята: Шевченкові поминки, Листопадові дні, принагідні ювілеї; ми слідили за народними звичаями й обрядами свято-Андреївських вечерниць, купально-русалчиного обряду; побутові картини: толока-обжинки, сінокоси; родинні переживання з нагоди хрестин, весілля, похорону; ми чули теж мельодії дігтярів та пастухів, що їдуть з

кіньми наніч і безліч інших прикладів народної побутової творчості.

Для зрозуміння свідомості національної єдності українського народу передавала радіо-програма Сурми етнографічні картини Гуцульщини, Бойківщини, Лемківщини, Волині, Поділля, Буковини, Київщини, Козацької Области. Окреме місце й багато часу присвячено пісням і звичаям Карпатської України.

Постійно відступала радіо-програма місце діяльності молодечих американських клубів українського роду, хорів, університетської молоді, танцюристичним гурткам — усе з метою втримати спільність молоді при помочи української традиції. Із цих змагань виросла

Ідея великих радіо-балів Сурми

на яких являється тисячі молоді і старших. Радіо-балі мають усе добірну програму з найліпших мистецьких сил, які лише можна забезпечити. З нагоди радіо-балів виставлено цілі опери, як: Запорожець за Дунаєм, Катерина і ін. при співучасті таких сил, як: Марія Сокіл, Ольга Лепкова, проф. Антін Рудницький.

Коли мова про опери, слід пригадати, що завдяки розголосови з радіо-програми Сурми виставлено 26-го квітня 1933. оперу Чайковського “Мазепу”

під управою Д. Чутра, до котрої українське лібретто приготував д-р Л. Цегельський. Орхестри Михайла Гайворонського і Романа Придаткевича знайшли теж відповідне місце на радіо-програмах Сурми.

Зрештою ціла молочна дорога зір і зірок з іменами, котрим нема числа, пересунулася через радіо-програму Сурми і освічувала довгі часи українсько-американський небозвід. Наче північну зорю цей небозвід можна було бачити і в рідному краю, серед горем прибитого, у безнадійність закутого українського народу. Часті згадки в європейських українських газетах про осяги української ра-

діо-програми Сурми були наче тужливими піснями за американською свободою, якаб дала спромогу українському народови на своїй землі вдесятеро і всотеро перевищити ідейні досягнення Сурми.

Серед заповідання ідеї зарекордувати українську пісню на вічні часи на памятку перебування в Америці великого диригента й композитора Олександра Кошиця, Базар і радіо-програма Сурма глядить у майбутній рік як рік епохальних перемін в життю цілого людства, а серед них також і епохальних перемін в культурно-національнім життю українського народу.

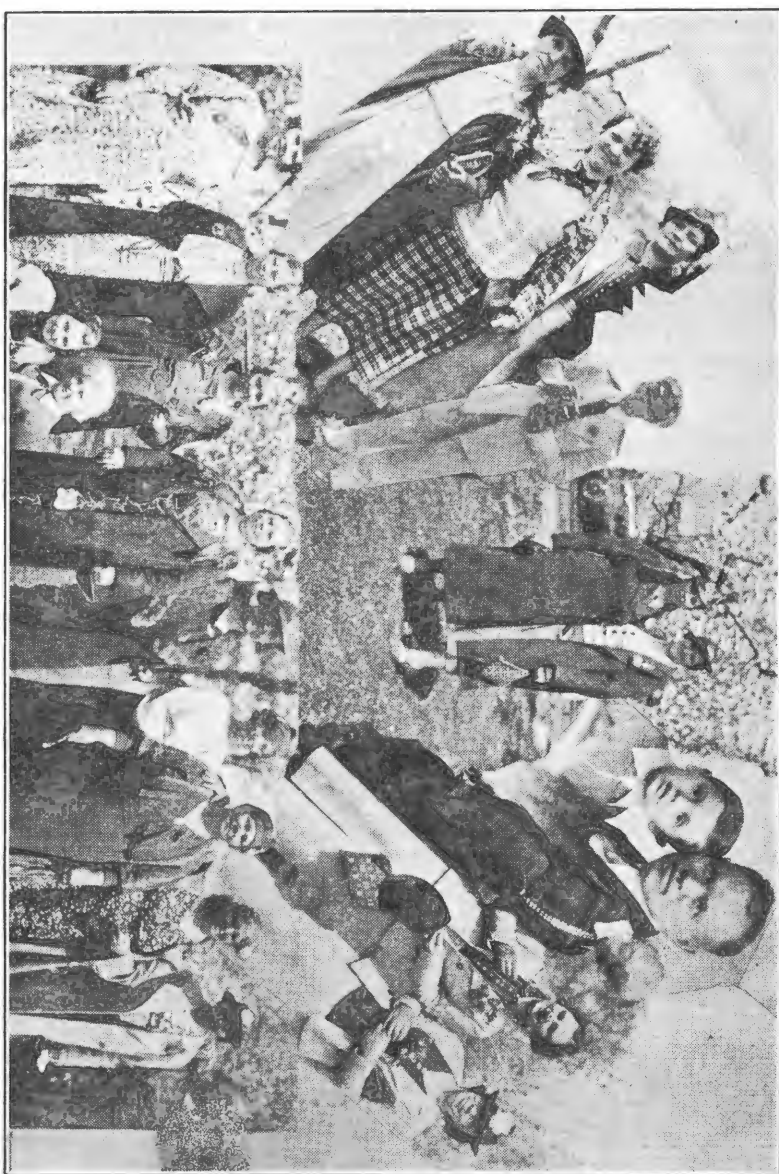
Семен Демидчук

Інженір Іван Німців наперся доконче зняти на фотографію М. Сурмача в серйозній позиції. А що це одинока знимка, на памятку поміщуємо її.

(Пояснення цих образків знаходяться на сторінці 92)

(Пояснення цих образків знаходяться на сторінці 92)

ПОЯСНЕННЯ ДО ІЛЮСТРАЦІЙ НА СТОРІНКАХ 90 і 91:

До найкращих підприємств Сурми здається будуть належати Прогульки Українських Материй в День Свята Матери.

Перша така прогулька відбулася в неділю, 10-го мая 1936 року, до готелю українця М. Масляка в Поконо горах, Пенсильванія. Було тоді 5 великих автобусів по 43 особи в кождім. У кождім босі була своя музика: скрипка, цимбали, решето. Музиканти цілу дорогу грали по краєвому, а жінки, якої котра вмiла, до музики приспівували. Як змучилися співати, то давай хвалитися своєю родиною, що за маму подбали і тикет на Прогульку Материй її купили. В готелю мали смачний обід і підвечірок, тоді щасливі вертали домів.

Всіх таких прогульок було шість. Дальші прогульки стримано через війну. Писала одна учасниця прогульки: "Що за чудова думка! На самім початку весни кожда з нас бажалаб виїхати на свіжий воздух і там під впливом весняних промінів сонця провести разом з іншими матерями цей присвячений їй день."—М. Д., Бруклін, Н. Й.

Вісти з Базару Сурма

Там то можна все дістати
За готівку, та на сплати.
Є там радія всі найновіші,
Та й рекорди найгарніші.
А на свята комусь в дарі,
Гарні різні календарі.
Є мак, також й пшениця,
Й мід, що все придається.
Є різнородні там книжки,
Гарні святочні картки.
Тому часу не марнуйте
Але тепер вже купуйте.
Бо все пливе як вода
Нині є, а завтра нема.
А такого як в Сурмі
Нігде нема, мої друзі.
Там обслуга чесна все,
Бо свій своєму продає.
Свої люде, своя мова
А ціна всюди однакова.
Пощож іти до чужого.
Можна купити в свого.
Тож адресу памятайте
При нагоді там удайтесь
Або й зараз запишіть:
11 East 7th Street.

Перша Стріча Авраменка в Базарі Сурма

Я мав щастя прибути в Америку за допомогою приятеля, сердечнішого ніж брата, небіжчика Юрія Гасана, колишнього члена Українського Національного Хору зпід проводу Олександра Кошиця, а також за допомогою канадійця Володимира Кухти, і тут працювати для спільної української справи. До таких моїх добродіїв я зарахо-

Василь Авраменко (1930 року), коли він перший раз зайшов до Сурми.

вую теж громадянина Мирона Сурмача, про якого я чув ще в краю, в Європі. Коли я прибув в Злучені Держави і мав першу стрічу з гр. Сурмачом (в 1930 р.), то ця стріча перейшла всяке моє сподівання. Я прибув до базару "Сурма" тоді, коли він містився при евеню А в Нью Йорку, але побачив, що це не крамниця,

а ціла духова й мистецька Україна. Коли я входив, саме тоді фонограф грав рекорду "Ой Дніпре, мій Дніпре, широкий та дужий" аж на двір. У мене заперло дух. По цілій Україні я бував, визвольну війну перебував, а такого дива не чував: Тут, у вільному краю, в осередку світу чую голос Шевченка зза могили . . . Вступаю у крамницю, а це не крамниця, а українська вистава: По стінах образи козаків, гетьманів, поетів, народніх діячів, українського війська, українські вишивки, топірці, музичні інструменти; на столах і підставах українські книжки, ноти, сорочки, крайки, гердани з пацьорків; дальше бачу великі шафи, повні українських фонографічних рекордів і книжок; попід стіни фонографи, радіо-апарати, різні прилади для домашнього вжитку; великий вибір гуцульського мистецтва; над ними образи українських хат та села, таки з керницею й журавлем і з плотом і з перелазом і з козаком та дівчиною коло перелазу . . . а в крамниці повно народу, говорять, торгують, жартують, дискутують, щось як на великдень в рідному краю.

Оголошшений тим усім, я приступаю до Мирона Сурмача і здоровкаю його. Він і питається мене: "А хто Ви такий?" А я за

прикладом Миколи з “Наталки Полтавки” відповідаю: “Та бурлака.” Але Сурмач не задоволься тим і розпитує: “А котрий то бурлака?” — А я кажу: “Авраменко.” А Сурмач як не крикне на цілу крамницю: “Гей люди, таж то Авраменко!”

Не міг я витримати цього привіту тай заривав з радості. Коли я прийшов до себе, обтер сльози і пішов на розмову з Сурмачем до його канцелярії. Мало було годин на першу стрічу, але ми не відкладали на інші дні. Я оглянув усю всілячину, якої я й на Україні не видав, бо там наші вороги не одно таке понищили, що ще в Сурмача збереглося, отже збереглася й українська слава.

Ще дотепер причуваються мені оці перші мелодії на рекордах в крамниці-базарі “Сурма” і вони гомоніти будуть в моїм серці до суду-віку. Вони прига-

дуватимуть мені Україну і її долю і потребу праці для неї. Вони дають мені інспірацію до праці і до витривалости. А як Сурмач своїм привітливим способом ще й інших свіжо прибуваючих земляків так підбадьорив до праці, як мене, то вже те саме видвигає його на передове місце між українськими діячами, хоч його праця скрита за скромною ролею управителя базару “Сурма.”

Отже трубіть, Сурмачу, нашу українську славу, своєю заохотою, своєю радіо-програмою, своїми виставами мистецькими, своїми радіо-балами, організацією українських опер, Днів Української Матері і всім тим, чим підіймається вгору український дух.

Василь Авраменко

Голивуд, Каліфорнія,
18-го квітня 1944 р.

Евген Березинський

Китиця

Радієвій Авдиції “Сурма” з Нагоди її Пятнацять-літнього Ювілею

Для Тебе Сурмо в Твою річницю
Немов прекрасних цвітів китицю,
Щирі бажання ми засилаєм
Щастя для Тебе всі ми бажаєм.

Пятнацять років Ти працювала
В народній справі нам помагала,
Про все що наше дбала як слід
Всім голосила все про наш рід.
Ти й перша через етеру філі
Понад левади та гірські шпилі,

Програму в рідній мові надала
Піснями з серця тугу прогнала.

Нашу культуру — Ти все ширила
Здобутки наші — все хоронила
Що наше рідне — все шанувала
В потребі — радо нам помагала.
Тому ми нині в Твою річницю
Складаєм щирих бажань китицю
Жий довгі літа славна Сурмо
Продовжай всім нам любе діло.

Портрет
Т. Шевченка

Малюнок
Н. Глушенка

Цей портрет Т. Шевченка перший раз появився в Америці на Шевченківській виставі Сурми, де між иншим було до 150 різних нових малюнків з життя Шевченка.

THE WATERS ROAR

By *Tarash Shevchenko*

Moanfully roar the Dnieper's waters,
The stormy blasts in anger blow,
And lowly bend the weeping-willows,
And raise the billows row on row.
The silver moon is re-appearing
Among the clouds that swiftly fly,
Just like a boat among the billows
From the deep hollows rising high.
The chanticlers are not yet crowing,
Greeting the dawning of the day;
Only the owls are hooting weirdly
And yonder ash-trees harshly sway.

Translated by Honore Ewach

ІВАН ФРАНКО

Народна Пісня

Глянь на криницю тиху, що із стін могили
Серед степу слезою тихою журчить;
В ній мов в свічаді личко місяця блищить
І промінь сонця миєсь в її срібній хвили.

На дні її щось бється, мов таємні жили . . .
Той рух живий ніколи не бажа спочить,
Вода її пречиста тисячі живить
Дітей весни, що густо в круг її обсіли.

Криниця та з живою, чистою водою,
То творчий дух народа, а хоч в сум повитий,
Співа до серця серцем, мовою живою.

Як початок криниці нам на все закритий,
Так пісня та з джерел таємних ллєсь слезою,
Щоб серце наше чистим жаром запалити.

Е. Березинський

Розмова

Питалась береза
Столітнього дуба,
Що стояв мов батько
Оден серед зруба.
Чому в Україні
Тепер сумно стало,
Чому доля-воля
І щастя пропало?
А дуб її каже, —
Березо маленька,
Не вражай словами
Мойого серденька.
І я хотівб знати
За яку провину,
Кати зруйновали
Нашу Україну.
Може за те поле
Де росте пшениця,
За сад де дівчина
Виспівує Гриця.

Бо ніщо березо
На світі цілому
Дорівнать неможе
Крайові твому.
Тут всего богато
Лиш волі бракує.
Та народ наш вчиться
Часу не марнує.
І настане днина
Зійде сонце волі,
Та зашумлять збіжжа
На нашому полі.
І поверне щастя
У кожду хатину.
Заспіває ньєнка
Бавлячи дитину.
В церковці весело
Заграють всі дзвони
Бо вільними будуть
Всі наші загани.

ЯК ОДНА ДУМКА ПРЕДСТАВЛЯЄТЬСЯ У ДРУГОГО

Прийшло на думку редакторові Альманаху, одно оригінальне оголошення. Щоб цю думку гарно використати, переписано її на п'ять копій й вислано п'ятьом іншим особам (редакторам).

Й що з того вийшло? Тут поміщуємо дві такі змінені копії, і також свою оригінальну.

Цікаво як виглядала б написана думка, коли б її написати і вислати до поправи до яких сто осіб?

* * *

І. ЩОБ МІЖ ЧОЛОВІКОМ І ЖІНКОЮ НЕ БУЛО НЕПОРОЗУМІННЯ

Дуже то важне і для чоловіка, і для жінки, і для дітей, щоб в хаті був спокій і злагода. Бож коли в хаті буває непорозуміння й сварка, то нікому приємно-сти від того нема. Шкодить то і чоловікові, і жінці, та найгірше — дітям. Діти вже відразу набираються злого приміру.

До спокою й злагоди в хаті може прийти так: чоловік і жінка постановляють по тижневі на переміну залишити впертість і сварливість. Одного тижня жінка за всяку ціну весела й увічлива, а другого тижня таким стає чоловік. І так йде в безконечність.

Можна б сварки в хаті уникнути й так: коли чоловік починає сваритися, то жінка набере

в рот води і так тримає воду в роті пів години. А тим часом злість пройде в чоловіка. Коли жінка починає сваритися, то чоловік набирає води в рот і так не випускає води з рота через пів години . . .

Та є ще й інші способи, як уникнути непорозуміння та сварки в хаті. Можна уникнути багато непорозуміння в хаті, коли чоловік і жінка більше розуміють про полові справи й обов'язки родичів. А про це можете довідатися з книжки "ЖІНКА ЯК МАТИ" і "Про Полові Справи" Дра Коса. Ці книжки дістанете в нас за \$1.30. Вложіть цю суму в лист і вишліть до нас, а ми Вам книжки негайно вишлемо.

SURMA BOOK AND MUSIC CO.

11 East 7th St., New York 3, N. Y.

II. ЯК ЗАПОБІГТИ НЕЗГОДІ В ПОДРУЖЬЮ?

Незгода в хаті повстає тоді, як чоловік жінці, чи жінка чоловікові у нічому не хочуть уступити. Бо як собі взаємно уступають та зі собою годяться, тоді нема причини до сварки, а царює згода.

Але як обоє — чоловік і жінка — надто певні своїх прав і кожне з них хоче виграти аргумент — тоді повстає нервове напруження і сварка готова.

Щоб цьому запобігти — радимо подружжям зробити між собою таку умову:

Один тиждень — на все годиться жінка, другий тиждень — чоловік не противиться цьому, що жінка хоче.

Одного тижня чоловік має бути привітним, веселим та уступчивим для жінки — другого тижня жінка для чоловіка.

Як поспробуєте цюї ради і вона вийде Вам на хосен — напишіть до нас свої завваги. До листа вложіть оден доляр, а за це одержите від нас повчаючу книжку “ЖІНКА ЯК МАТИ.”

SURMA BOOK AND MUSIC CO.
11 East 7th St., New York 3, N. Y.

* * *

III. ЯК ПОЛАГОДИТИ НЕПОРОЗУМІННЯ В ПОДРУЖЬЮ

Щоб не було непорозуміння в хаті, треба щоб жінка та чоловік не були вперті. Бо як одно другому уступає, тоді нема чого сваритись і буває згода.

Та як обоє чуються в праві, то обоє хочуть виграти аргумент. Тоді повстає нервове, нездорове напруження.

Щоб не було непотрібної суперечки, то треба прийти до такої чесної угоди:

Один тиждень (зачати від ніні) на все годиться одна сторона.

Другий тиждень на все годиться друга сторона.

Себто, один тиждень чоловік

має все бути ввічливий, послушний, згідливий для жінки.

На другий тиждень жінка має все бути весела, ввічлива, послушна для чоловіка.

Одним словом на переміну бути добрим через тиждень і виказати всю свою здібність бути добрим (так як буває для рідних гостей в хаті).

Як це спробуєте, і як це вийде Вам на користь, напишіть свої завваги до нас. До листа вложіть оден доляр, то за те від нас отримаєте повчаючу книжку про подружжя п. н. “ЖІНКА ЯК МАТИ.” Адресуйте:

SURMA BOOK AND MUSIC CO.
11 East 7th St., New York 3, N. Y.

МІД – ТО ЗДОРОВЛЯ

Є два головних найбільш вживаних цукри: цукор буряковий, хемічно виготовлений, і мід — природний цвітовий нектар. Мала, порівнюючи, консумція меду пояснюється тим, що громадянство в більшості непоінформоване про поживність цукрів взагалі, а меду зокрема.

Відомо, що цукрів, як поживи, є кілька, а саме: цукор бурячаний, цукор молочний (в молоці), цукор виноградний і овочевий (в меді). По черзі поживності і легкотравності йдуть: цукор молочний, виноградний, овочевий і аж вкінці бурячаний або тростиновий.

Зі всіх перелічених цукрів знаємо, що лише мід має природні цукри з живими ферментами і вітамінами — це цукор овочевий і виноградний (в меді 73-75%).

От що пише про цукри часопис *American Bee Journal*. Мід це є продукт рослин і сонця, втілений в роскішні цвіти живої природи. Продукт насичений соняшною енергією. Це є все найліпше, що богата природа могла на землі через рослину випродувати. Шкода лише, що людство не знає і не доцінює цього продукту і замінює його часто мертвим, хемічно зробленим, вбогим на поживу бурячаним цукром.

Д-р І. Келог керівник великого військового шпиталю в книжці *The News Dietetics* пише так: “Надмірне споживання цукру є признане багатьома лікарями за причину цукрівки. Що торкається меду, то його можна вживати скільки хочеш і він дає добрі наслідки.”

Чому ж цукор є начеб то не дуже здоровий? А тому, що це є цукор складний, тяжкий до стравлення. Хорий шлунок не в силі перетравити бурякового цукру, він мусить його своїми соками і ферментами (ензимами, яких у цукрі немає) перетворити спочатку на цукри інвертовані (овочевий і виноградний) і аж тоді вони є придатні до споживи. Цю працю хорий чи слабкий шлунок зробити не може.

При тім про мід, як лічничий і поживний цукор відзивається дуже багато лікарів і вчених ось як:

Д-р Ергарт: “Мід зістає в крові або зараз зужитий, або складається на запас в мускулах і печінці. Мід є джерелом сили для тіла. Для осіб хорих на блідницю, мід є незамінний і ділає на здоровля більше як залізо.”

Д-р Рашин: “Мід очищує печінку, нирки і міхур. Не залишає

по собі решток і розпускає інші нестравні рештки.”

Д-р Павліна Ейміх: “Відживлення дітей медом дало кращі висліди як молоком. При відживі медом, дітям прибувало 4 кг., а молоком лише 1 кг.”

Мід можна уживати не лише в сирому вигляді, а давати його до тіста, пекти медівники, медовий хліб, тісточка, робити медові цукорки, наливки з овочів і меду, мід питний, квас, оцет.

Звичаї на Андрія

Олена Лещук, Кіркленд Лейк, Онт.

На тринадцятого грудня
Андрій припадає.
Думаю, любі дівчата,
Не кожна з вас знає.

В Україні всі дівчата
Про Андрія знають,
З сьоми криниць водуносять,
Тісто виробляють.

Наносивши води ротом,
Тісто замісили,
Кокульочок напекли,
На лавці вложили.

Закликали пса дівчата
Кокульки хапати,
Котрої він перше зість,
Та буде вінчатись.

В котру сторону той пес
Буде повертатись,
Звідси треба дівчині
На жениха ждати.

А вечером, як стемніє,
Йдуть дівчата з хати,
Щоби долю на колах
Свою відгадати.

Починає із рога
І так відчисляє:
“Чи молодець? Чи вдовець?”
На чім ся кінчає.

Як скінчиться “молодець” —
Рада підбігає,
А скінчиться на “вдовець” —
Мало не вмливає.

Хлопці тогож вечора
Збитки виробляють,
І солому із загат
Всюди розстеляють.

А найбільше вони там
Стежки вистеляють,
Від дівчини аж до хлопця,
Що звінчатись мають.

Всі дівчата ранесенько
В вікна заглядали,
Чи і для неї стежечку
Хлопці вистеляли.

А в котрої була стежка,
Стежку загібає,
Щоби ще хто не дізнався,
Котрого кохає.

ЯК МОЖНА ЗБІЛЬШИТИ СВОЇ СИЛИ

Кожна людина може збільшити свої сили, і то в дуже простий спосіб. Треба тільки ліпше розпланувати свій спосіб життя, — так, щоб було як найменше витрати сили на все таке, без чого можна обійтися, і що шкідливе. От, напр., є талановиті люди, що можуть і досить добре писати, і заграти на цім чи іншим музичнім інструменті, і досить добре малювати, і промови гарні виголошувати. Та ніяка людина не може ро-

бити успіху на кожній ділянці людського життя. Щоб мати в житті успіхи, треба зберігати кожну одробинку своєї сили, і спрямовувати її головню в одному напрямку.

Тож зверніть свою увагу й силу головню в тому напрямі, в якому лежать ваші найбільші здібности. Але будьте практичні: не робіть нічого такого, з чого нема ніякої користи ні для вас ні для суспільности!

(Український Голос)

ГОРІЛКА ПРИПИНЯЄ ВІДДИХ

Досліди показують, що коли людина випе значну скількість алкоголю, то її віддих зменшується — устає утруднене ним. А це й збільшує заурманення, бо ж коли зменшиться віддих, то входить в людину й менше кисня, що оживлює людину. Коли ж зменшиться доплив кисня й до мозку, то, очевидно, мозкові чинности зменшуються, і людина не може думати ясно та правильно. Що річ

справді так мається, може переконатися й кожний ласун алкоголічних напитків. Коли впеться, то хай вийде з хати надвір, на свіже повітря й там глибоко віддихає якої чверть години. Він начерпає в себе подостатком кисня, і в мозку йому проясниться: Так може п'яний і трохи протверезитися. (Та клопіт в тім, що хто впеться, то й протверезуватися не хоче . . .)

У ШКОЛІ

Вчитель: Збудуй мені яке речення! Учень: Кінь тягне віз.

—Гаразд! А скажи це в наказуючим способі.

—Гід-ап!

НЕЗМІНЧИВА

—Панно Галю, скільки вам направдо років?

—Двадцять п'ять!

—Якже це можливе? Таж десять років тому ви також казали, що маєте двадцять п'ять років!

—Отже, щоб ви знали, що я не належу до тих, які раз кажуть так, а другий раз інакше . . .

ДРУГА НАГОРОДА

—Я чув, що ти вчора ввечорі виграв першу нагороду.

—Ні, не першу, а другу.

—А що саме?

—Право поцілувати господиню дому.

—А яка була перша нагорода?

—Десять центів.

НА НАУЦІ РЕЛІГІЇ

Катехит: Що значать біблійні слова: "Будеш споживати свій хліб у поті чола"?

Учень: Значить, маю їсти доти, аж спітнію.

НАЙБІДНІША ЛЮДИНА

Коли людина розумово й духово бідна, то ані слова потіхи не почуєте від неї. Таку людину не можна назвати багатою, хоч би й кілька грошей мала. Така людина — то дійсно бідна людина. І від неї не почуєте ні ласкавого слова ні співчуття. Та й не допоможе така людина вам у біді.

Коли ми здорові й заробляємо на своє утримання, то матеріальної допомоги нам від нікого не потрібно. Та всеж таки, хоч би ми й як добре матеріально малися, то легше нам стане, як хтось нас обдарує доброзичливою усмішкою або бодай прихильним кивненням голови.

Та як мало доброзичливості ми бачимо між людьми! Скільки забурмосених облич ми стрічаємо? Скільки нещирих слів чуємо! А чому? Тому, що маємо до діла з людьми, які убогі духово.

Коли ви попадаєте в смуток або журбу, то в дійсності ви біднієте. Ви тратите бодай на час частину свого духового скарбу. Бо ж хто має в собі багато духової сили, той почувається щасливим, той веселий. Тож за всяку ціну стараймося не попадати у смуток. Не журімся!

ЯК ДЕХТО ОСТРИТЬ БРИТВУ

Є такі спеціальні приряди, якими можна поострити вістря так званої зритви безпечности, однак такі приряди дорогі. Тому дехто “острить” бритовки безпечности прямо в звичайній склянці. Поставить “стоячи” бритовку в склянці, притисне пальцями за середину до склянки, так, щоб вістря з боків сперлися на випуклість склянки, і тоді шурує бритовкою то вправо, то вліво. Шурне яких сто

раз. І кажуть отакі “специ” від острення бритовок, що так “виострена” бритва так голить, як нова. Тільки не кажуть, скільки раз так “виостреною” бритовкою потрібно потягнути по однім місці зарослого лица . . . Промовчують і те, скільки раз така бритва задрاپне їх до крові . . . Та можете і ви так свою бритовку “поострити.” Спробуйте!

OVER STILL WATERS THE BOAT FLOWS ALONG

Over still waters the boat flows along
Softly the waves clasp the oar,
Render the moonlight the orchards
appear,

A village beyond on the shore:

Dearest, my only desire, do come!

We'll forget sorrows of morn! (2 f.)

Over still waters the boat flows along,
Only tall grasses and reeds
Toying and flirting with wild wistful
winds,

Disturbing stillness of peace:

Dearest, my only desire, do come!

To sooth my yearning for you! (2 f.)

(На англійську мову переклав С. Давидович, Пасейк, Н. Дж.)

ЧОВНИК ХИТАЄТЬСЯ СЕРЕД ВОДИ

(До музики Ярославенка)

Човник хитається серед води

Плеще о хвилю весло;

В місяčním сяєві білють хати

Мріє далеко село:

Люба дівчино прийди, прийди!

Забудем денное зло. (2 p.)

Човник хитається серед води

Тільки одні комиші

З вітром шуткуючи на всі лади

Ворушать спокій тиші:

Люба дівчино прийди, прийди!

Дати розвагу душі! (2 p.)

Припис на Медівник

Подала Анастазія Сурмач

Оден фунт меду
Одну склянку цукру
Шість яєць
Шклянку кави
Пів склянки оливи: (Пінатс, ма-
зола або олиф ойл)
Одну ложочку порошку до печен-
ня (Бейкінг павдер)
Одну ложочку соди до печива
(Бейкінг соди)
Трошки соли (чверть ложочки)
Три склянки муки

Мід, цукор і яйця перетерти разом (добре). Муку пересіяти зі содою, порошком і сіллю. Потім все це добре вимішати. Можна додати трошка коріння (спайси). Тісто має бути рідке. Виложити його у бляху підстелену восковим папером. Печи при легонькім огні, годину або більше. Спробувати шпичкою (тутпіком). Коли не западається, то медівник вже готовий.

●

Найбільшою інспірацією п. Сурмача здається є його дружина пані Анастазія Сурмач. Але вона найбільше вдоволена тоді як доглядає свого городика на Іст Елм-горст де мешкають.

●

ДОБРІ РАДИ НА ЗДОРОВЛЯ

Припис на здоровий і смачний український борщ

Взяти 2 фунти кісток або зюберок, вимити добре, заляти водою, додати 10 до 15 фасоль (лайма бінс) най варяться так з кістками аж доки фасольки не змякнуть. Як змякнуть кістки чи зюберка, вийняти. До юшки дати:

одну цибульку,
одну моркву,
пів салери,
одну (малу) головку свіжої
капусти покраяної на чет-
тверо.

Все посолити і най вариться так поки закришка не змякне.

Тепер з окрема варені, добре вимиті бураки. Тому кажу добре вимиті бураки, щоб вивар з бураків можна було зужити до борщу.

Бураки покряяти дрібно ножем або на терці, й вкинути їх до звареної закришки.

Щоб борщ був квасковатий, видусити там сік з одної цитрини.

Тепер взяти ложку муки до шклянки, розробити її водою, щоб не було грудок; до розробленої муки додати солодкої сметанки, заляти тим борщ і най кіпить. Потім на верха ще кинути трошки петрушки або кропу, закрити і най постоїть. Як не червоний, додати більше вивару з бураків.

До борщу зваріть пару дрібних барабоць з лупиною. Як готові обберіть їх і положіть на полумисок, посоліть. Присмажте дрібно посічену цибулю на маслі, або що ви уживаєте. Як готова — вляйте трошка солодкої сметани, замішайте і поляйте бараболю — тоді беріться до борщу. Чи буде вам так смакувати, як колись в старім краю, як мама варили?

Такий борщ може бути без сметани, як вариться на м'ясі, але мусить бути зо сметаною, коли без м'яса.

Подала **Анастасія Сурмач.**

Добрі ради для покріплення жолудка і серця

Накришити, по рівній частині, окри і каліфлавер. Варити з 10 минут в трошки воді і їсти. Мінерали в тих яринах помагають на серце і жолудок.

Вітамінний вивар з пшениці

Одну шклянку пшениці залляти 2-ма квартами води. Варити зо дві години, доки пшениця не розвариться. Юшку злити до посудини і пити її теплу рано і ввечері. — Будете чути, як молодий хлопець або дівчина.

Добра пожива

Лій, сало та всякий товщ звиринний вживати дуже мало.

Не вживати жадних острих приправок окрім соли і то мірно, найбільше малу ложочку на день.

Вживати сік з овочів або росіл з ярини кожного дня в тижни.

Уживати дуже мало цукру й цукорків. Натомісьць вживати жовтий цукор або мід.

Ярину варити парою, замісьць смажити або в воді варити.

Для дітей уживати молоко з соя гороху або козяче.

Вепровину їсти лише добре зварену, аж щоб була біла.

Сир і оріхи треба добре пожувати і їсти дуже мало.

Мясо і рибу взагалі треба їсти лиш добре виварену.

Обминати смажені бараболі і всі товсті (грізі) страви.

Вживати зупу з свіжої ярини. Обминати оливу і товщі. До зупи рекомендується кости.

Вживати якнайбільше цілих зерен рижу, пшениці і т. п.

Їсти денно: один раз більше, а два рази менше.

Українка добре газдує,

Наварить, напече і не дармує.

Українка варити знає,

І до роботи охоту має.

Вітаміновий вивар з ярини

Оден фунт свіжого зеленого гороху (грін піс),

Пів салери,

Одну солодку капусту — покряти.

Наляти до того дві кварта води.

Варити 15 до 20 минут.

Юшку відцідити — можна трошка посолити. Наляти до чистої посудини і пити рано перед сніданням і ввечері перед сном. (Сто раз лучше, як горівка, пиво або вино — і танше коштує.)

Салати

це важні вітамінові страви, бо звичайно приправлені з сирих ярин. При кождім обіді і вечері стараймося, чтобы були на нашім столі. Не заправлені оцтом ані цитриною мають в собі дороговцінні вітаміни.

Чудова купіль на ноги

До двох гальонів горячої води видусити дві цитрини, додати 4 столові ложки соди (бікарбонейт), 8 унций цукру і 8 унций соли (як нема цукру — вжити більше соли: 10 унций). Мочити ноги в такій воді 8 до 16 минут. Вислід мочення ніг в такій купелі буде знаменитий. Навіть добре в такій воді скупатися.

THE PLUNDERED BARROW

By *Tarash Shevchenko*

O dear and quiet land,
O my Ukraine!
Why do they plunder thee?
Why death has come
To hut and lea?
Hast thou not prayed
At dawn of day
To holy God?
Hast thou not taught
Thy little ones
The right of way?

I prayed, I cared
Night and day I lay awake,
Watching o'er my young,
Guiding them along.
And they grew up.
My little ones,
My sweet children grew.
Once upon a time I reigned
In the wide world, too!
Once upon a time . . .

O Bohdan,
Unwise son of mine!
Glance today at thy Ukraine!
Behold thy Mother
Rocking the cradle,
Singing a song,
Weeping and sobbing
For fate to come.
If I had known,
My little Bohdan son,
I would have strangled thee

Deep in thy cradle,
I would have put thee to sleep
Beneath my heart!
My steppes are sold
To stranger foe,
My sons in foreign marts,
While Brother Dnipro
Is growing dry
And leaving me and mine.
Our precious barrows
The Moskal rends asunder!
Let him dig and plunder,
Not his own he seeks.
And in the meantime
The renegates will grow
To aid the Moskal foe,
Will help to take
A patched shirt
Off Mother's back.
Rush on inhuman creatures,
Kill thy own upon the rack!

Into four the mounds is torn,
The tomb is rent.
What do they search?
What have the Fathers
Hidden there? Oh to know . . .
To know and find the rare
Things buried there,
Children would not weep,
And mothers would not grieve.

M. S. G.

САМ СОБІ

Коли введено тут систему Сошіял Секюріти, її подвижники голосили, що вона дасть грошеві засоби на хліб і хату, врятує родинне життя по смерті батька, дасть спромогу посилати діти до шкіл а старцям дасть допомогу провести у спокою останні роки життя.

Це все вже десятиліття перед тим часом, заки хто й подумав про сошіял секюріти, робили добродійні асекураційні товариства, оперті на системі братств. Вони з гордощами можуть вказати на себе, що були перші, які стали вчити народ ощадности, забезпечувати родинне життя на випадок смерти батька, охоронювати сімю перед нуждою.

Задача забезпечувати успішно родинне життя, давати чоловікові особисте забезпечення на старість, звільнити його від всякої жури на випадок нещастя є трохи завелика,, щоб само тільки правительсто могло її успішно доконати. Коли подивимося на табелі, кілько хто буде діставати і порівняємо їх з дійсним коштом життя, то побачимо, що поміч самого тільки правительства є замала і невисстарчаюча. Трохи забогато, щоб вмерти з голоду, але рішучо замало, щоб жити. Значить, людина, що хоче забезпечити і себе самого і свою найблищу родину, таки сама мусить дальше дбати, щоби запевнити за-

безпечення. І тут стають в до-помогу ці самі організації, які перші вказали дорогу в цім напрямі, а саме запомогові організації.

Длячого запомогові організації, а не звичайні асекурації, запитає дехто. Таж одні і другі роблять таку саму роботу: асекурують на випадок смерти чи каліцтва, отже нема поміж ними ріжниці.

Хто так думає, той глибоко помиляється. Поміж запомоговою організацією і комерсійною асекурацією є тільки одна схожість і спільність: забезпечення на життя; це правда. І на цім ця схожість і кінчиться. Комерсійна, чи бизнесова асекурація видає грамоту, яка обезпечує власника на певну суму на випадок смерти і на цім її робота кінчиться; вона більше з обезпеченим не має ніщо до діла. Це саме робить добродійне товариство оперте на відділах і то за далеко дешевшу ціну. Та це є тільки одна із його задач. Попри це таке товариство дає членові підмогу у випадку слабости; ратує його спеціальними запомогами в разі недуги, операції, каліцтва. У випадку смерти, коли прибита горем родина потрібує найбільше розради і помочі, спішить, щоб її подати. У заряді фондами кожній член запомогового товариства має право забирати голос, вибирати

заряд і в цей спосіб кермувати долею і напрямом свого товариства, в яким він забезпечений; в комерсійній асекурації того нема; там член вступаючи відразу зрікається всякого права голосування і вибирання уряду. Запомогові товариства для того, що є під зарядом всіх членів обертають надвишку фондів на всякі патріотичні, гуманітарні, едукативні чи добродійні цілі в першу чергу для добра своїх членів і їх родин, а далі для добра цілого народу; комерційні того не роблять, бо вони заложені для зиску і бізнесу, тому львина частина всіх зисків йде до карманів шеробців. Це є користи матеріальні, що промовляють за запомоговими організаціями. Та моральна користь є так рішучо по стороні запомогових організацій. Вони спираються і є основані не на поодиноких членах, з яких оден другого не знає, але на братствах. Це є з того засадничого заложення, що тільки чисельна група людей може успішно служити своїй суспільності і своєму народові. Що тільки сильна чисельно група може запевнити своїм членам успішну поміч а для своєї суспільності і народу вибороти пошану і признання.

Так комерсійні асекурації як і добродійні товариства остають під одною і тою самою опікою стейтових законів і підлягають однаковій стейтовій контролі.

Ці всі користи, які дають запомогові Товариства оперті на братствах спричинили, що в нашім краю є таких товариств десятки тисяч. Статистика з посліднього року виказує, що кожній одинацятий американець є членом якогось запомогового товариства, яких маєток виносить поверх вісім більйонів доларів. Ідея запомогових товариств, або як її називають фратерналізм, є одною з найбільше поширених ідей в нашім краю, бо американець, як людина наскрізь практична і вирахована, знає, де найти найбільші користи.

Українці, які одні з послідних прибули до того краю скоро зрозуміли вагу організацій опертих на братствах і взялися до їх організування зараз по зорганізуванню церковних громад. Запомогові асекураційні товариства були нашими першими організаціями по зорганізуванню церковних громад. Запомогові асекураційні товариства були нашими першими організаціями по зорганізованню парохій. Нині ми маємо декілька таких організацій.

Одною з найбільших добродійно - асекураційних українських організацій є ПРОВІДИННЯ, Стоваришення Українців Католиків в Америці. Основане в 1912 році заходами і працею першого українського католицького Владики, о. Степана Сотера Ортинського за протяг

трицять літ свого існування виплатило поверх мільйон доларів запомог помертних; сотки тисяч доларів на всякі народні і добродійні українські ціли; а його братства виплатили кілька мільйонів доларів своїм членам у випадках недуг або каліцтва.

Покликане до життя життєво юконечністю, щоб подавати поміч українцям що дорожать своєю вірою прабатьків, воно приймає в члени виключно тільки одних українців католиків, обох обрядів. Попри загальне обезпечення на випадок смерти ПРОВИДІННЯ має ще один привилей, який не має ніяка інша подібна українська організація, а саме привилей на випадок постійної неспосібности до праці, або як його тут називають “Тотал Дісабилити Бенефіт.” Той привилей на випадок повної неспосібности до праці звільняє члена від оплат до Провидіння, яке в заміну виплачує членові оден процент з його асекураційної суми на протязі сто місяців, то значить доки неспосібний член не вибере сам за свого життя повної своєї суми обезпечення. В цім випадку ПРОВИДІННЯ пійшло оден крок вперед перед прочими заповомовими організаціями, бо асекурує своїх членів не тільки на випадок смерти, але і на випадок неспосібности до праці. Попри це грамоти ПРОВИДІННЯ дають своїм членам всі ті привилеї, які дають всі інші заповомо-

ві і комерсійні асекурації. Член ПРОВИДІННЯ має привилей на свою грамоту дістати позичку у випадку потреби; коли з якихсь причин не може дальше платити, може дістати зворот готівкою, або так звану Виплачену чи Продовжену грамоту. Кожна грамота Провидіння це є контракт поміж членом і організацією і всі ці привилеї є ясно означені і включені у цей контракт. І це все дістає член за оплати, які є о много дешевші як в комерсійних асекураціях.

Щоб дати спромогу всякому користуватися добродійством обезпечення себе самого і своєї рідні перед непевністю будучини, ПРОВИДІННЯ має шість родів обезпечення для дорослих а чотири роди для дітей. Починаючи від найдешевших, платних аж по смерти, ПРОВИДІННЯ має ще такі роди: обезпечення платне по 75 року життя; обезпечення платне протягом 20 літ; обезпечення платне протягом 20 літ зі зворотом по двацяти роках повної суми; зі зворотом по двацяти роках половини суми обезпечення; і остаточно зі зворотом повної суми обезпечення, коли член дійде до 65 літ. Одним словом ПРОВИДІННЯ має до вибору шість ріжного рода обезпечень з такими оплатами на які стати від найбіднішого до найбогатшого. Так само суми обезпечення є починаючи від 500 до 2.000 доларів.

Для дітей ПРОВИДІННЯ має

до вибору чотири роди грамот. Грамота Термінова, з оплатою 25 центів місячно забезпечує дитину до висоти 500 доларів на випадок смерти. Грамота Зворотна платна 16 літ дає дитині по цім речинці 100 доларів готівкою; грамота на ціле життя дає 400 доларів забезпечення за оплатою тільки 50 центів місячно; остаточно грамота Едукаційна дає дитині, коли вона дійде до 18 року життя по 120 доларів річно через чотири роки на оплату шкільних видатків.

Всі ці діточі грамоти, крім першої, яка є так званою терміновою грамотою, дають членам такі самі привилеї, як грамоти для дорослих.

Попри ці всі матеріальні користи член ПРОВІДІННЯ одержує три рази в тиждень часопис АМЕРИКУ, яка є офіційним органом організації і є редагувана в напрямі народно-релігійнім. За весь час свого існування часопис АМЕРИКА все твердо придержувалася визначеного напрямку і не було ніколи випадку, щоб коли з него схитнула. Часопис містить статті і новини політичного характеру; на кожному кроці твердо оборонює честь і інтереси українського народу і української католицької Церкви. Попри політичні і научні статті є таксамо в кожному числі статті релігійного напрямку.

Наприкінці ще одна заввага. Наш край тепер у війні. Мільйо-

ни молодих муштин служить в армії, і там дістають асекурацію. І тим вони оправдуються, коли кидають свої грамоти, або коли хтось їх переконає, щоб взяли забезпечення заки буде запізно. Таке поступовання показує незрозуміння військової асекурації. Правительство не виплатить військової асекурації по погибшим на полі бою в одній раті або в повній сумі, але буде ту асекурацію виплачувати малими місячними ратами. Отже і в тім випадку всякий во-як, коли хоче запевнити своїй родині більшу поміч на випадок своєї смерти, повинен таки знова подбати сам за себе і вступити, коли є українець-католик, до ПРОВІДІННЯ.

Ніхто не асекує своєї хати, від огню, коли вона горить, бо такої асекурації не видасть йому ніяка компанія. Ніхто таксамо не може старатися о забезпечення, коли він старший роками і недомагає, бо тоді таксамо ніхто його вже не схоче прийняти. Коли чоловік молодий і здоров, тоді час на асекурацію: раз що не буде мати клопотів з прийняттям а друге його оплати місячно будуть виносити о половину або й більше дешевше, як в пізнішій віці.

Кожний мусить подбати сам за себе. Сам собі мусить запевнити будучність, бо сего за него ніхто другий не зробить.

Антін Цурковський

ПРОВІДІННЯ

**СТОВАРИШЕННЯ УКРАЇНЦІВ КАТОЛІКІВ
В АМЕРИЦІ**

The Providence Association OF The Ukrainian Catholics in America

**The Only Ukrainian Catholic Association
issuing Life Insurance from \$500 to \$2000**

**ADULT: 20-Year Endowment
20-Year Payment Life
Ordinary Life
20-Year Semi-Endowment
Endowment at Age 65
Whole Life**

**JUVENILE: Term at Age 16
Whole Life
Special Educational
16-Year Savings**

Home Office:

817 N. FRANKLIN STREET PHILADELPHIA, PA.

**REV. WALTER J. BILYNSKY, President
ANTHONY CURKOWSKY, Recording Secretary
EUGENE ROHACH, Financial Secretary
JOHN BOROSIEWICZ, Treasurer**

КАТАЛОГ КНИЖОК

У вільних хвилях читайте добрі книжки. Нище подаємо лісту книжок, котрі можна набути в Книгарні Сурми. Книжки більші і менші. Ріжного змісту — повісти, новелі, оповідання, наукові.

Беніта — роман пригод і утечі Беніти і Роберта перед тубильцями Африки. Написав Г. Р. Гаггард. Сторінок 191\$0.50

Блискивиці. Суспільна студія і Жовнірські оповідання. Написав М. Яцків\$0.40

Вільний чоловік і інші оповідання. Написав Степан Костів\$0.40

Богданів синок. Історичне оповідання на основі російського роману О. Рогової і два інші оповідання: Сестра і Козачка — Марка Вовчка. Сторін 92\$0.25

Багрянний Хрест, повість С. Ордівського\$0.35

Визначне Жіноцтво України — Ол. Луговий\$1.50

В День Матері (Збірник з нагоди Дня Матері)\$0.30

Витворення характеру, поради родичам та учителям\$0.15

Війна і Кара. — Славнозвісна повість з російського життя, Ф. У. Достоевського. Повість належить до найлучших російських творів. Сторін в двох томах 532\$1.75

Віддзявився. — Оповідання А. Чайковського з козацької давнини для укр. молоді. Стор. 248.....\$1.00

В святини. Дуже захоплююче оповідання. В першій частині фантастична картина в 3 діях п. з. "Перший Горальник." Сторін 70\$0.25

Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання М. Руса\$0.10

Гуцули і Гуцульщина — написав Г. Хоткевич\$0.25

Грішники. Роман-хроніка. Написав О. Я. Кониський. Це найкращий твір друкованого слова з життя степової України. Сторін 291\$0.40

Граф Монте Крісто. Чотири обемисті томи величавої повісти з під пера А. Діми, повістяра світової слави. Всі події повісти так яскраво написані, що коли читається розділ за розділом, то бачиться страшну і тверду дійсність життя, бачиться те життя, яке для Монте Кріста було здається ще твердим . . . Вкінці він таки побіджує і коли кидають його в зашитім мішку з тюрми на скалі у воду, то він виратовується і перед ним стелиться нова дорога його життя. Сторін 1226. Ціна за 4 томи\$3.75

Граф Розбійник. Написав Дмитро Тягнигоре. В збірці крім цього оповідання є ще 27 інших\$0.50

Де любов, там і Бог і інші оповідання Льва Толстого\$0.15

Документи українського мучеництва під Польщею\$0.05

Дяк. Оповідання. Написала Марко Вовчок. 64 сторін\$0.20

Для домашнього огнища. Повість Івана Франка. Сторін 141\$0.85

Єзуїтська Преподобниця, історичне оповідання, стор. 69\$0.25

Захар Беркут, історична повість Івана Франка\$0.50

За сестрою, опов. з козацької старини. А. Чойковський\$0.30

За Волю України (Віра Бабенко), історична повість з часів революції і повстанчої війни у Східній Україні. Написав О. Луговий\$1.00

Історія землі. В десятих частях сказано всьо про землю і як вона творилася. 41 ілюстр. Стор. 60..\$0.35

Історія заложення Злучених Держав Північної Америки\$0.15

Історія Московщини до Петра Великого. Стор. 120\$0.40

Ілюстроване українське письменство в життєписах\$0.35

Кудеяр, історична хроніка, нап. М. Костомарів. Стор. 259\$0.75

Людина людиною. Роман з часів життя перших християн\$0.75

Королева Розбійників і інші оповідання Дм. Тягнигори\$0.50

Кровава Книга\$0.40

Козацька Пімста — оповідання з козацької старини. Написав А. Чайковський\$0.30

Кухарка — українсько-англійська — нове побільшене видання, в додатку Краєва Кухарка: як варити і пачи\$0.75

Ключ до мови, написав О. Івах..\$0.20

Людина, опис будови людського тіла (д-р Раковський)\$0.25

Листівник, Українсько - Англійський. Ціна брош.\$0.75

Людодіи і інші оповідання\$0.25

Молодість Лесі Українки, Гліб Лазаревський\$0.40

Магічне Місто, новеля\$0.75

Маруся, повість Гр. Квітки\$0.25

Микола Джеря, оповідання Ів. Нечуя-Левицького\$0.30

Місяць Свідок, новеля Ольги Кобилянської і інші оповідання ... \$0.20

Мрія. Нап. Еміль Золя. Дійсно твір мистця. Стор. 192\$0.50

Математика. Практичні поради з математики та геометрії\$0.50

Машина, наука й економічні кризи. Нап. М. Стечишин, К. Р.\$0.35

Цей самий підручник з додатком "Соціалістичний Дурман," написав В. Буряник\$0.50

ВЕЛИКІ ЛЮДИ В УКРАЇНІ щиро працювали для добра України в 18-тім столітті. Як рішила Українська Громада зібрати всі українські слова, котрими нарід розмовляє, то кождий вчений українець тоді взявся до роботи над тим словаром. Року 1900 такий словар появилсь в трох томах. Занимав він до 90 тисяч слів, з поясненнями, по українськи і по російськи. Робота ішла під умілим проводом українського письменника Бориса Грінченка, так і цей словар названо: **СЛОВАР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, Бориса Грінченка**, а третій том **УМАНЕЦЬ І СПІЛКА**.

Всі ці три томи ще є на продаж в СУРМІ. Ціна їх така сама, що все була \$9.00. Як би Вам такого словара потрібно було, старайтесь його набути.

Surma Book and Music Co.

11 East 7th Street

New York 3, N. Y.

КНИЖКИ ЯКІ Є НА СКЛАДІ В СУРМІ

ІХ ПРОДАЄМО ПОДРІБНО І ТАКОЖ ДЛЯ АГЕНТІВ І КНИГАРЕНЬ
ПО ГУРТОВІЙ ЦІНІ

Українська мова і правопис	.15
Енеїда, І. Котляревський	.50
Кобзар, ілюстрований, Т. Шевченко	1.50
Твори Тараса Шевченка, в двох томах	1.00
Думки, Тарас Шевченко	.05
Думи і пісні, Т. Шевченко	.25
Дещо про гроші	.05
Рідне слово. Збірка новель і оповідань	.50
Поезії, П. Куліш	.50
Псалтир, П. Куліш	.50
Україна, з ілюстраціями, П. Куліш	.50
Василько Ростиславич, повість, В. Бирчак	1.00
Огляд національної території України, Др. С. Рудницький	.35
Українська справа зі становища політичної географії. Рудницький	.50
З минулого. Гетьман й Директорія, В. Андрієвський	1.00
Твори Ол. Архипенка. З порт. художника, 66 фотографій	2.00
Оповідання з всесвітньої історії, Ол. Барвінський, 2 томи	1.00
Струни. Антологія української поезії від найдавніших до ниніш- них часів. Влаштував Б. Лепкий. 2 томи. З портретами	2.00
Відродження нації, В. Винниченко. 2 томи	1.00
Теорія драматичного мистецтва, М. Роздольський	.25
Основні відомости про інструментальну музику, М. І. Едельман	.25
Запорожська слава, оповідання, А. Кашенко	.50
Український Альманах, А. Крушельницький	1.50
Шестикрилець, Катря Гринивичева	3.00
Людина, опис будови людського тіла, Др. І. Раковський	.25
Пісні ширшої любови, Марко Скритий	.25
Поезії О. Олеся. 3 томи	.75
Як досягнути успіх	.25
Шляхецькі забави	.15
Отаман Зелений, Клим Поліщук	1.00
З історії релігійної думки на Україні, Михайло Грушевський	.75
Русь Україна, розвідка, Др. Льонгин Цегельський	.50
Сонник, ілюстрований з нумерами, Н. Б. Л.	.40

ТЕАТРАЛЬНІ:

Украдене щастя, драма в 5 діях, І. Франко	.25
Тітка, комедія на три дії	.35
Циганка Красавиця, комедія в трох діях	.25
Як жінки чоловіків морочуть, комедія в 2 діях	.30
Кохання в мішках, з партитурою, на одну дію	.30
Синочок, комедія на одну дію	.20
Свідки, комедія на одну дію	.10
Ох не люби двох, комедія в 3 актах	.25
Катерина, опера на 3 дії	.50

Кожду з повищих книжок можете дістати за пів ціни,
коли берете не менше як 10 штук з одної.

Посилайте замовлення разом з грішми на адресу:

Surma Book and Music Co.

SURMA

11 E. 7th St.

NEW YORK 3, N. Y.

ЯКІ НОТИ ЩЕ Є НА ПРОДАЖ В СУРМІ

ПОАЗБУЧНИЙ СПИС НОТІВ

Перечитайте сей спис перед висланнем замовлення.

Тут є дуже гарні ноти на хор, соля і т. д.

Альбом перший , 25 найкращих українських пісень на мішаний хор або сольо60	Віють вітри , сольо в супр. форт.....20
Альбом третій , 25 найдобірніших пісень на хори мішані, мужеські і сольо75	Вулиця , на хор мішаний в полученню з хорами мужеськими, жіночими терцетами і солями меццо-сопрановими, зладив Ф. Колесса1.00
Альбом четвертий , 25 найкращих українських пісень для хору мішаного, мужеського і сольового співу. Ціна1.00	Вже воскресла Україна , 10 українських пісень на один голос в супр. фортеп. Зладив М. Зазуляк.....1.50
Альбом пятий , 25 найкращих українських пісень для хору мішаного, мужеського і сольового співу.....1.00	Вставай Україно , пісня на мішаний хор в супроводі оркестри або фортепяна, муз. Я. Лопатинського, партитура1.50
Альбом на скрипку із п'яном , М. Гайворонського1.00	Вязанка українських мелодій (на оден інструмент)30
Альбом на п'яно і до співу , В. Барвінського1.00	Вязанка українських мелодій (25 пісень) для п'яна75
Альбом найбільший , містить 201 українських народних пісень на п'яно і до співу2.00	Вязанка українських пісень на оркестру 16 інструментів1.50
Ах деж той цвіт , сольо, Нижанковського35	Вязанка українських мелодій , на скрипку і п'яна (25 пісень).....1.00
Бандура , фантазія на українські теми для мішаного хору з тен., сопр. і басовим солями, Гр. Давидовського, партитура 1.50, поодинокі голоси по35	Гамалія , муж. хор і тенорове та барітонове сольо в супр. форт., муз. І. Біликовського1.25
Била жінка мужика , мішаний хор.....20	Гей по синьому морю , хор муж.....40
Блоха , міш. хор з альт. сольом.....25	Гетьмани, гетьмани , сольо, Лисенка40
Боян , збірник квартетів на мужеський хор, Матюка 50 пісень.....1.50	Глибоким сном , сопр. сольо і міш. хор, муз. Н. Шторха.....75
Варшавянка (Хмари зловісні нависли над нами), мішаний хор30	Даремно я по білім світі тебе шукаю , сопр. сольо в супр. фортепяна.....35
Великий ілюстрований Січковий Співаник50	Де ти бродиш, моя доле , дуєт для тенора і барітона в супр. форт.....25
Верховина , сольова пісня з акомп. п'яна М. Зазуляка50	Десятки Лисенка (оригінальна відбитка з Київського видання), 11 збірників, кожний містить 10 вибраних пісень на хор з акомпан. п'яна. Ціна одного зошита 60ц; Всі (11), 110 пісень5.00
Вечерниці (Назар Стодоля, партитура) і музика Ніщинського.....1.50	1) Дівча в сінях стояло; 2) Ой за гаєм, гаєм , фортепянові соля (дуже легкі) згарм. М. Едельман.....35
Вітер віє , хор25	

Дівчино кохана, на один голос в супр. фортепяна	20
Дивувалась зима, сольо	25
Дід рудий, баба руда і Хилилися густі лози, на один голос з п'яном.....	25
Дніпро реве, міш. хор і баріт. сольо в супр. форт., муз. Д. Січинського	75
Докиж мені журитися, хор муж.....	05
Другий альбом українських пісень (25), співи сольові та мішані і мужеські хори, зладив Г. Смоленський	75
Думи мої, хор мішаний	05
Думи мої, муз. І. Воробкевича, на міш. хор пер. Г. Топольницький	40
Елегія, дует	60
Жалібний марш (Ви жертвою в бою нерівнім лягли), муж. хор.....	25
Завіщання Т. Шевченка, басове сольо в супр. двох хорів і фортепяна, муз. М. Вербицького	75
За думою дума роєм вилітає, муз. Я. Степового, на один голос в супр. фортепяна	40
Закувала та сива зозуля, муж. хор в супр. форт., муз. П. Ніщинського	1.50
Закувала та сива зозля, фортепянове сольо, муз. П. Ніщинського.....	50
Закувала та сива зозуля	60
За Неман іду, хор міш.	05
Заповіт, дует	25
Запорожець за Дунаєм, опера, фортепяновий уклад з текстом.....	2.50
Заручена Одарка, хор міш.	05
Засвістали козаченьки, марш з оперети "Чорноморці," фортепянове сольо, муз. М. Лисенка	50
За тебе, Україно, міш. хор, 30ц; мужеський хор	30
За тучами, за хмарами, хор. міш.....	05
Збірка міжнародних танців (300) на скрипку, мандоліни, корнет, саксофон, барітон, альт і тромбон, зібав М. Едельман	1.00
Звуки України, українські пісні під нотами на один голос і з повним текстом, зладив Дм. Андрейко, чотири зошити по 40ц; всі пісні (100) в одній книжці	1.50
Згадка (Де Дніпро наш котить хвилі), мішаний хор	25
Зійшлись, побрались, дует для сопр. і тенора, муз. М. Лисенка	30
І не питай мене, сольо для тенора, муз. Д. Січинського, в супр. фортепяна	25
Інтернаціонал, міш. форт.	25
І свитає і смеркає, мішаний хор, А. Білінського	40
Камо піду од лица Твого, Господи, квартет на міш. хор в супр. форт., муз. М. Лисенка	35
Карі очі, сольо	25
Кобза (продовження "Бандури"), фантазія на українські теми для міш. хору, Гр. Давидовського	1.50
Козак (Стоїть явір над водою) форт. сольо, муз. С. Монюшко.....	75
Козаченьку, куда йдеш, з варіаціями для скрипки	35
Коли розлучаються двоє, дует.....	40
Кохав мене батько, як білу тополю, хор мішаний	05
Лічу в неволі, хор мішаний сл. Шевченка, муз. Січинського	1.25
Люблю дивитись, дует Нижанковського	60
Марсилеза, мішаний хор	25
Минули літа молодії, сольо для тенора в супр. скрипки і фортепяна.....	45
Міжнародні танці, 56 пісень на п'яно	1.50
Міжнародні танці, 56 пісень на скрипку	1.00
Міжнародні танці, 56 пісень на мандоліну	1.00
Міжнародні танці, 56 пісень на корнет	1.00
Міжнародні танці, 56 пісень на саксофон	1.00
Музика до творів О. Олеся (10), Я. Степового	1.00
Музика до слів Б. Лепкого, сольо-співи в супр. фортепяна, впорядкував Е. Турула	90
На городі, коло броду, хор міш.	25
На добраніч, хор, Білянського	60
Наталка Полтавка, збірка на скрипку	40
Наталка Полтавка, збірка на п'яно.....	50

Наша дума, 50 пісень для міш. хору і мужеського, зл. Колесса	1.50
Не плакати нам, гімн на міш. хор в супр. форт., муз. Й. Кишакевича	35
Не чужого ми бажаєм, дуєт	30
Образ рожі (В тихій долині над рікою), сопранове або тенорове сольо в супр. міш. хору, Гр. Романова	40
Огні горять, хор мішан., Воробкевича	40
Ой гляну я, подивлюся, сопр. або тенорове сольо в супр. форт., муз. М. Волошина	40
Ой діброво, темний гаю, міш. хор. муз. М. Лисенка	25
Ой Дніпре мій, Дніпре, сольо, М. Лисенка	40
Ой казала мені мати, сольо	20
Ой люлі, моя дитинко, сольо Заремби	30
Ой мати мати москаль в хаті, мішан. хор	05
Ой наступає та чорна хмара, хор	25
Ой одна я одна, сольо, з українським і англійським текстом Павла Печенігі Углицького	05
Ой поїхав Саврадим; Бігло козенятко; Чого соловей смутен не веселий, три пісні на хор мішаний	75
Ой три шляхи широкії, міш. хор. муз. Г. Топольницького	25
Ой ти Боже милостивий, хор мішаний	05
Ой у лузі тай ще при березі, сольо	25
Ой що в полі за димове, сопр. сольо в супр. форт., склав Рогатинець	25
Перший збірник українських пісень (50) на один голос, зладив Г. Смоленський	50
Пішла мати на село, п'яно	20
Пішов я раз на вулицю, п'яно	20
Повний співаник під нотами для шкіл народних, муз. І. Воробкевича, впорядкував і доповнив В. Навроцький, часть І (24 пісень на один голос) 60 ц.; часть ІІІ. (37 пісень на два голоси і 25 пісень на три гол.)	60

Помарніла наша доля, сольо	35
Помалу чумаче грай, хор	75
Попурі українських народних пісень і танців з оперети "Наталка Полтавка," фортепианове сольо	35
Прилинь козаче мій, сопр. сольо	35
Прометей, муж. хор в супр. фортеп. муз. К. Стеценка	45
Пятий альбом українських пісень (25), співи сольові та мішані і мужеські хори, зладив Г. Смоленський	1.00
Разом, товариші, муж. хор	25
1) Разом, товариші; 2) Сонце сходить і заходить, міш. хори	25
Рече та стогне Дніпро широкий, мішаний хор	20
1) Ревуть, стогнуть; 2) Била жінка мужика, міш. хори	30
Рідна пісня ч. 1, уклав і згармонізував Ю. Кириченко	75
Річенька, хор	40

Самоучок, методичний підручник до науки нотного співу, зладив М. Копко, з додатком гарних українських пісень	75
Служба Божа, збірник найкращих композиторів церковного співу на три голоси (діточий хор). Партитура і три голоси (разом 4 книжки)	10.00

Служба Божа — (г-дур) на мішаний хор, партитура на 4 голоси, уложив В. Ярославенко	2.50
Сміло, други, не теряйте , міш. хор, 30ц.; мужеський хор	30
Соловейко , сопр. сольо в супр. форт. муз. С. Заремби	30
Сон , міш. хор, муз. М. Лисенка	45
Сонце низенько, вечір близенько , три мелодії укр. пісні на форт., муз. В. Заремби	75
Спомини з гір , думка і коломийка, скрипкове сольо в супр. форт., муз. В. Безкоровайного	35
1) Така її доля; 2) Пустити-ж мене мамо, у ліс по горішки , соля для сопрана в супр. фортепяна	25
Сонце заходить , Роздільського	35
Стоїть гора високая , сольо	20
Третій альбом українських пісень (25) співи сольові та мішані і муж. хори, зл. Г. Смоленський	75
Україна , поема на жін., міш. і муж. хори з сопр. і тен. сольом, музика Гр. Давидовського	1.00
Українська думка ч. 1 , фортепянове сольо, муз. В. Присовського	65
Українська думка , форт. сольо, муз. В. Зентарського	50
Українські коляди , 12 пісень на скрипку і п'яно	50
Українські гимни (13), зібрав Євген Турула	1.00
Українські народні пісні (10), на мішаний хор, згармонізував Олександр Кошиць	75
Українські пісні і думи (14), на один голос в супроводі фортепяна, зібрав Євген Турула	1.00
Українські маршеві пісні (14), хори, зібрав Е. Турула	1.00
Урра у бій , муж. хор з теноровим сольом, муз. Н. Вахнянина	35

У сусіда хата біла , п'яно	20
Фінал, Розжалобилася душа , сольо, Січинського	40
Хрисантини , сольо соп. з п'яном	20
Чайка , сольо	30
Четвертий альбом українських пісень (25), співи сольові та мішані і мужеські хори, зложив Г. Смоленський	1.00
Чого мені тяжко , мішаний хор, муз. М. Волошина	25
Чорна хмара зза лиману , міш. хор в супр. форт., муз. А. Кизими	40
Чорна ріля ізорана , хор	25
Шалійте, скажені кати , міш. хор	25
Шалійте, шалійте , міш. хор (інша гармонізація)	35
Школа на скрипці (самоучитель) зл. Г. Смоленський	1.50
Ще не вмерла Україна , Вербицького-Ярославенка, на один голос в супр. фортепяна, склав Рогатинець	25
Як би мені мамо намисто , сольо, Лисенка	40
Як умру, то поховайте , муж. хор	20

Як виберете собі нотів на \$10.00 то дістанете 10% опушту.

На замовлення доставчаємо ріжнього рода нотний папір.

Кожду пісню, котра є в каталогу, і котрої нема а ви хотілиб знати, можемо зготовити для скрипки з фортепяном або на інші інструменти.

До всіх театральних пес (штук) можна дістати фортепяновий супровід.

The Latest Ukrainian Records

НАЙНОВІШІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

- 21 Гречаники; Бандура — Хор і сольо
- 24 Від Києва до Лубень; Ой не світи — Хор і сольо
- 25 Очерет лугом гуде; Катерина — Хор і оркестра
- 26 Засвистали козаченьки; Щиглик — Хор і сольо
- 36 Ой у полі; Та болять ручки — Хор і дуєт
- 45 Дощик; Козачок — Балалайка оркестра
- 46 Коло млина; Ой лопнув обруч — Дів. хор
- 47 Як умру; Реве та стогне — Хор Думка
- 51 Гопак; Світить місяць — Балалайка оркестра
- 53 Запрягайте хлопці коні; Гомін, гомін — Сольо і хор
- C02 Карпато-українська гуцулка—Часть I і II

РЕКОРДИ Й. СНИГУРА

- 580 Грай мені скрипко, полька; Весела, полька
- 581 Бандура, полька; Не тепер, полька
- 582 Новомодна, полька; Ганка, полька
- 583 Гопак; Коробушка
- 584 Кокетка, полька; Лезгінка
- 585 Тройка; Два кроки
- 586 Лемко, полька; Таверн, полька
- 587 Маруся, танець; Веселий танець

Повищі рекорди по 75 цнт. з пересилкою

Нові КОЛУМБІЯ Рекорди по 55 цнт.:

- K396 Чорнобривка, коломийка; Барвінок — Гуменюк
- K397 Вдовин син; Кавалер під вусом — Гуменюк
- K398 Ой не шуми луже; Соколом стрілою — Хор
- K399 Коломийка повітова, Ч. I. і II. — Жуковський
- K400 Два кроки; Ой піду я шіхер віхер — Жуковський
- K401 Стрийська Коломийка — Т. Свистун

Всі повищі рекорди замовляйте на адресу:

Surma Book and Music Co.

11 EAST 7th STREET

NEW YORK 3, N. Y.

New York City Directory

CITY HALL

Broadway & Park Row
Tel. Cortlandt 7-1000.

MAYOR

Fiorello La Guardia

POLICE HEADQUARTERS

240 Center Street
Tel. Spring 7-3100

GENERAL POST OFFICE

8 Ave. & 31st Street
Tel. Penn. 6-7700.

PUBLIC HOSPITALS

MATERNITY CENTER ASSOCIATION

1 East 57th Street,
New York.
Tel. Plaza 3-2066.

MEDICAL CENTER

Broadway & 168th Street,
New York.
Tel. Billings 5-6000.

BRONX HOSPITAL

1276 Fulton Avenue,
Bronx.
Tel. Jerome 7-1900.

BRONX MATERNITY & WOMEN'S HOSPITAL

1072 Grand Concoure,
Bronx.
Tel. Topping 7-1950.

KINGS COUNTY HOSPITAL

451 Clarkson Street,
Brooklyn.
Tel. Ingersoll 2-400.

GREENPOINT HOSPITAL

Kingsland Avenue,
Brooklyn.
Tel. Evergreen 7-3010.

CITY HOSPITAL

Welfare Island,
New York.
Tel. Plaza 3-3160.

CITY HOSPITAL DISPENSARY

220 East 50th Street,
New York.
Tel. Wickersham 2-4540.

GOUVERNEUR HOSPITAL

Governor Island,
New York.
Tel. Drydock 4-2710.

BELLEVUE HOSPITAL

1st Ave. & 26th Street,
New York.
Tel. Caledonia 5-1133.

PUBLIC LIBRARIES

(Ukrainian Books)

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

5th Avenue & 42nd Street,
New York.
Tel. Bryant 9-1500.

TOMPKINS SQUARE BRANCH

331 East 10th Street,
New York.
Tel. Algonquin 4-1644.

SURMA CIRCULATING LIBRARY

11 East 7th Street,
New York 3, N. Y.
Tel. Gr. 7-0729

UKRAINIAN CHURCHES

**UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC
CHURCH OF ST. GEORGE**
28 East 7th Street,
New York.

**UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC
CHURCH OF ST. MARY**
1745 Washington Street,
Bronx.

**UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC
CHURCH OF HOLY CROSS**
3709—31st Avenue,
Astoria, L. I., N. Y.

UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
334 East 14th Street,
New York.

UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
300 Avenue C
New York.

AGENTS (INSURENCE AND BUSINESS BROKERS)

BARTKIW, PETER
309 East 14th Street,
New York.

KOWBASNIUK, STEPHEN
277 East 10th Street,
New York.
Tel. Al. 4-8779.

KUZYK, JOHN W.
124—1st Avenue,
New York.
Tel. Or. 4-3495.

MARTYNEC, JOHN
64-53 79th Street,
Middle Village, L. I., N. Y.
Tel. Ha. 8-1426.

SATZEWICH, D. STEPHEN
32 East 7th Street,
New York.
Tel. Gr. 3-0713.

ARTISTS (FINE ARTS)

KASPROOK, BASIL
150 East 2nd Street,
New York.

KUCHMAK, IVAN
307 East 6th Street,
New York.

MYROSH, MICHAEL
11 East 7th Street,
New York.

PANCHAK, WILLIAM
11 East 7th Street,
New York.
Tel. Gr. 7-0729.

POLUHA, GEORGE
Avenue A and 3rd Street,
New York.

ATTORNEYS & COUNSELORS AT LAW

HAVRYLKO, NICHOLAS
27 East 7th Street,
New York.
Tel. Gr. 7-1726.

JAREMA, STEPHEN
32 Broadway,
New York.
Tel. Wh. 3-0923.

KUPCZYNSKY, HELEN MISS
75 St. Marks Place,
New York.
Tel. Al. 4-2554.

SELNICK, WILLIAM
40 Wall Street,
New York.
Tel. Wh. 3-7000.

BAKERIES

PROFESIONAL BAKERY
(John Tkachuk)
326 East 6th Street,
New York.
Tel. Gr. 7-1629.

BARBERS

PAWLYK, DMYTRO
431 East 6th Street,

BEAUTY SALON

ABRAHAMOWSKA, STEFIE
318 East 6th Street,
New York.
Tel. Gr. 5-7244.

KULCZYCKA, DOROTHY
433 East 9th Street,
New York.
Tel. Gr. 5-7107.

BUTCHERS (MEAT-MARKETS)

HLADUN, NICKOLAS
166 Avenue B,
New York.
Tel. Al. 4-9755.

SIKORIAK, M.
250 East 7th Street,
New York.
Tel. Gr. 7-6995.

STASIUK, PLATON
124—1st Avenue,
Tel. Gr. 5-4090.

ZUK, WILLIAM
250—1st Avenue,
Tel. Gr. 7-5463.

COSTUMES

BRAZNICK, FEDIR
48½ E. 7th Street,
New York.
Tel. Or. 4-0414.

MELNYK, M. MRS.
30 St. Marks Place,
New York.

OLSHANSKA, SOPHIA
131 Riverside Drive,
New York.
Tel. En. 2-1618.

DRUG STORES

GARFINKEL DRUG STORE
141 Avenue A,
New York.
Tel. Al. 4-4993.

FLORIST

KLOSE, MICHAEL
42 Avenue B,
New York.
Tel. Or. 4-1398.

FURIERS

KOWERDOWICH, HARRY
120 St. Marks Place,
New York.
Tel. Gr. 7-9738.

KUSSOFF JULIUS & SON
315—7th Avenue,
New York.
Tel. Ch. 4-3575.

ODYNSKY W. & SON
420 East 9th Street,
New York.
Tel. Al. 4-5744.

TURANSKY, MICHAEL
350—7th Avenue,
New York.
Tel. La. 4-0973.

WOLOSCHUK & SON
343—7th Avenue,
New York.
Tel. Pe. 6-9051.

GROCERIES & DELICATESSEN

In the Greater New York area there are over 600 Ukrainian Groceries. Because of lack of space we insert only the one advertising on our RADIO PROGRAM:

HARASYMCHUK, STEPHEN
(Specialty—Ukrainian Bread)
26 St. Marks Place,
New York.

MUSIC TEACHERS

HREBINECKA, MARIA
11 East 7th Street,
New York.

KIRICHENKO, GEORGE
60 St. Marks Place,
New York.

OPTOMETRRISTS

R. I. MORRIS
62 Avenue B,
New York.
Tel. Or. 4-3777.

PHYSICIANS

KADETZ, M. M. DR.
222 East 17th Street,
New York.
Tel. St. 9-1344.

**PELECOVICH-HAYVORONSKA,
NELLIE DR.**
49 West 44th Street,
New York.
Tel. Mu. 2-7464.

SMITH, JOHN DR.
327 East 17th Street,
New York.
Tel. St. 9-6860.

PRINTERS

KULYNYCH PRINTING CO.
418 East 9th Street,
New York.

ZOWNIR, IVAN
41 East 7th Street,
New York.

PUBLICATIONS

HROMADSKYJ HOLOS
P. O. Box 218, Station D.,
New York.

PILGRIM EVANGEL, THE
49 Cooper Square,
New York.

SVOBODA

83 Grand Street,
Jersey City, N. J.
Tel. Be. 4-0237.

UKRAINIAN DAILY
85 East 4th Street,
New York.
Tel. Gr. 7-8122.

UKRAINIAN QUARTERLY
(Prof. N. Czubytyj, Editor)
11 East 7th Stret,
New York.

RESTAURANTS

AMERICAN RESTAURANT
(Huzar and Romanyshyn, Prop.)
334 East 5th Street,
New York.

LUCKY OPEN KITCHEN
22—3rd Avenue,
New York.

MAKARCHUK, M.
175 East 4th Street,
New York.

NICHOLAS CAFETERIA & BAR
29 Cooper Square,
Between 5th & 6th St., 3rd Ave.,
New York.

ROOMING HOUSES

LAZORYK, JOHN
311 East 14th Street,
New York.

PALAMARUK, J.
315 East 14th Street,
New York.

SHOE STORES

BERKOW, LEO
115th and 3rd Avenue,
New York.

TYPEWRITERS (NEW & REPAIR)

SURMA BOOK & MUSIC CO.
11 East 7th Street,
New York.

**UKRAINIAN BOOKS, NEEDLE
WORK NOVELTIES**

GALICIAN BAZAR

103 Avenue A,
New York.
Tel. Gr. 5-0278.

KLACHKO, MARY MISS

11 East 7th Street,
New York.

UKRAINIAN BAZAR

(M. Lachowich)
170 East 4th Street,
New York.

UNDERTAKERS

JAREMA, PETER

129 East 7th Street,
New York.
Tel. Or. 4-2568.
707 Prospect Avenue,
Bronx.
Tel. Mel. 5-6577.

BUNKO, JOHN

437 East 5th Street,
New York.
Tel. Gr. 7-7661.

WINDOW & HOUSE CLEANERS

AURORA WINDOW CLEANING

(G. Osinchuk)
11 East 7th Street,
New York.

**BEAVER HOUSE & WINDOW
CLEANING CO., Inc.**

(Stephen Turash)
(Cleaners Wanted)

15 Whitehall Street,
New York.
Tel. Wh. 4-4169.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ

Англійського фермера запитали,
чи подобаються йому американські
войки, що стоять на квартирах у селі.

—Дуже приємні хлопці, хоч і му-
рини — каже фермер. — Але дуже
незносні ті білі, яких трохи є між ни-
ми.

**SINCE THE NIGHT MY MOTHER
BROUGHT ME**

(Коломийка)

Since the night my mother brought me
To this world of worry,
Though my cheeks are like two roses,
I am sad and sorry.

My dear mother, if you gave me
Some good luck and gladness,
It were better than my beauty
And living in sadness.

—Folk Song

Одної гарної днини, у неділю, вда-
лося разом зібрати цілу родину Сур-
мачів: Мирон, Анастасія, Ярослава й
Миронцьо (радіо-співак).

FRIENDS (PRYATELI) BOOSTERS of SURMA Ukrainian Radio Program

OLESZCZUK, Joseph

88 Court St., Newark, N. J.

MAIK, S.

Wholesale Provision. — Grocery
and Meat Market, 511 Main St.;
504 Main St., Paterson, N. J.
Phone: LAMBERT 3-5752.

FEDIRKO, Andrew

WILLICK'S GROVE. Picknic
Grounds for Hire. Where Good
Fellows get together. North
Stiles St., Linden, N. J. Phone:
LINDEN 2-3250.

FANKANYN, Dmytro

Stationary and Candy Store, 134
4th St., Passaic, N. J.

TABACHUK, Michael

Bar and Grill, 82 Hope St., Pas-
saic, N. J. Telephone: PASSAIC
2-9656. Open till 3 A.M.

SAV, Mary & Theodor

124—2nd Ave., New York, N. Y.

PENKAL (Family)

216 E. 6th St., New York 3, N. Y.

KIRTIO, Mrs. & Mr.

Jersey City, N. J.

ABRAHAMOWSKA, Stefie

BEAUTY PARLOR. Perman-
ent: Finger Wave, Shampoo,
Eye Brow Arch, Hair Dye, Man-
icure, Facial, 318 E. 6th Street,
New York 3, N. Y. Telephone:
GRAMERCY 5-7244.

SLOBODIAN, Marta

Stapleton, N. J.

GRECHYN, Pauline & John

257 Cedar St., Hemstead, L. I.

CHAYKEWICH, Ksenia Mrs.

New Brighton, S. I., N. Y.

ROMANOWICH, M. & C.

166—4th St., Elizabeth, N. J.

KOHUT, Mr. & Mrs.

New York, N. Y.

SYDORKO (Family)

110 N. 7th St., Brooklyn, N. Y.

TYSHKO, Theodor

1504 Pembroke St., Bridgeport,
Connecticut.

BACZYNSKI, Mary

363 Garfield St., Fairview, N. J.

LABUZA, Mr. & Mrs.

Islip Ave., Islip, L. I., N. Y.

HORODYLOWSKI, George

Port Richmond, S. I., N. Y.

MOROZ, Mykola

Bar and Grill (Ukrainska Hos-
tynnycia) Chesna obsluha, 549
Ave. C, Bayonne, N. J.

PETRYNA, Wasyl & Anna

Grocery, Fruit & Vegetable,
115 Center St., Clifton, N. J.

MOLODOWITZ, A. & S.

14 Thompson St., Clifton, N. J.

HEAR UKRAINE SING

SONGS AND MELODIES OF UKRAINE

Ukrainian Chorus directed by Dr. Alexander Koshetz

**Directed by
Dr. Alexander Koshetz**

Here is the long-awaited album of song and melody by the Ukrainian Chorus, led by the world famed director, Dr. Alexander Koshetz, and sponsored by the Ukrainian Congress Committee of America, which, at long last, helps fill a void that has existed in the field of Slav music.

It has been a bold undertaking, considering the vastness of the material and the incessant work which this project demanded from both chorus and director to bring the album to final perfection and make it as complete and worthy a volume as possible. The authenticity of the material, its historical significance, the varied show of titles and groupings—as well as the quality of voice displayed in the recordings—entitle this album to a permanent niche in the world's vast library of musical lore.

Here, in one handy volume, will be found the many different types which comprise Ukraine's wealth of song and melody—historic, patriotic, religious; the folk tunes, as well as the lyrical—those of humor, love and dance.

The work is a richly bound album of ten double-face discs, consisting of twenty-seven different titles, bearing on the outer cover a colorful reproduction of the painting, "Harvest Time in Ukraine," by the Ukrainian artist, Ivan Kuchmak. Accompanying each volume is an enlightening, authoritative 16-page booklet, with English explanatory notes by Stephen Shumeyko and, in Ukrainian, by Dr. Koshetz himself.

THE RECORDS

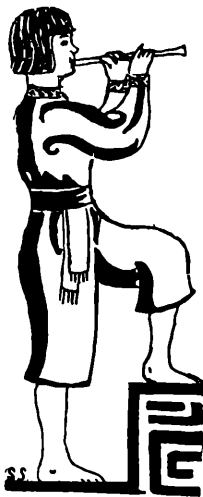
101-A	INCARNATION OF CHRIST THE LORD	—Christmas Carol
101-B	CHRIST THE PLOUGHER	
	A FALCON FLEW	—New Year's Carols
102-A	OH, WONDROUS NATIVITY	—Christmas Carol
102-B	MARUSIA AND THE PEACOCK	
	ON THE JORDAN	—New Year's and Christmas Carols
103-A	MOON IN THE SKY	
	CEMBALISTS PLAYING	—New Year's Carols
103-B	MIRACLE OF NATIVITY	—Christmas Carol
104-A	SORROWING KOZAK	—Ballad
104-B	BEAUTIFUL BONDARIVNA	—Historical Song
105-A	THE MERRY SHEPHERD	
	KOLOMEYKA	—Love and Dance Songs
105-B	UKRAINE WE WILL FREE	—Patriotic Song
106-A	THE PARTING	—Love Song
106-B	MOTHER KNOWS BEST	
	PLAY FOR ME	—Folk Songs
107-A	HER BELOVED SLAIN IN BATTLE	—Historical Song
107-B	THE LONELY WIDOW	
	MUSHROOM PICKING	—Folk Songs
108-A	LONGING FOR HER BELOVED	
	A MARRIAGE BEMOANED	—Folk Songs
108-B	SPURNED MAIDEN'S LAMENT	—Love Song
109-A	KOZAK'S NOSTALGIA	—Historical Song
109-B	GONE ARE MY YOUTHFUL YEARS	—Folk Song
110-A	A HUTSUL LULLABY	—Ukrainian Mountaineer's Lullaby
110-B	ATAMAN KHARKO RIDES	—Historical Song

HEAR UKRAINE SING is made up of a repertory distinguished by a richness of motif, great perfection of form, depth of meaning, and high moral tone—a certain fantasy and dreaminess, and a glorification of the loftiest feelings of the human spirit. Ukraine's pent-up emotions of a thousand years—the passion of freedom, the poignancy of broken hearts, the tears of joy at the beauty of spring and love and at the nightingale's voice—gush forth here in songs that are worthy of living forever.

Ten Dollars plus tax

SURMA BOOK & MUSIC CO. 11 E. 7th St. NEW YORK 3, N. Y.

МУЗИЧНА СТУДІЯ СУРМИ

В Нью Йорку давно вже відчувалося брак музичної школи, де могли б свої учителі уділяти лекцій музики в кожний час, рано, пополудні або ввечері.

Також відчувався брак заохоти та намови для нашої молоді, щоби більше вчилися музичного мистецтва.

Тому заходом підприємства СУРМИ таку музичну школу засновано і в четвер, дня 2-го листопада 1944-го року пані Марія Гребінецька, наша артистка співачка і п'яністка обняла дирекцію школи і сама почала уділяти лекцій гри на п'яно й співу.

Також під її дирекцією відбуваються проби представлень українських аматорських кружків.

Музична Студія Сурми знаходиться на першому поверсі в тім самім домі де крамниця. Поки-

що займає дві кімнати. Як буде треба то її поширяться.

В кімнаті знаходиться відповідне п'яно для науки, всі потрібні меблі, підставки для нот, є центральне опітання і т. і. Все це доставлено коштом книгарні Сурма, щоби дальше ширити знання українського музичного мистецтва.

В Нью Йорку маємо славних композиторів та учителів музики як: Углицький, Гайворонський, Придаткевич, Тучабський, Кириченко, Корикора, Палажій, Скоробогач, Марусевич, Чосник, Олеськівич, Мороз і другі. Користаючи з їх присутности Музична Студія Сурми кладе собі за ціль допомогти нашим талановитим ученикам користати із знання й досвіду вище згаданих наших передових музиків.

Покищо Музична Студія Сурми є при крамниці Сурма, але вона повинна бути самостійною й навіть мати відповідний фонд на стипендії для менше заможних дітей, що мають добрі таланти, але їх родичі не є в силі платити за школу.

Такий фонд можуть створити наші організації, свідомі та щирі приятелі українського музичного мистецтва через НАПЕ-РЕД заплатавання лекції вибраній дитині.

\$10.00 заплатити за:
інструментальні лекції в групі на 10 тижнів;

\$25.00 заплатити за:
приватні лекції кожного тижня через пів року;

\$50.00 заплатити за:
приватні лекції кожного тижня через цілий рік.

Заряд Студії буде все мати листу кандидатів на такі стипендії й на бажання можна буде Вам їх вислати. Колиб Ви хотіли допомогти Студії і ученикам а вибір стипендиста лишити зарядови, то заряд буде Вам вдячний.

Нехай Ваш дар буде на який можете спомогтиса, але хай буде й хай буде як найбільший.

Як можете то прийдіть, як не можете прийти особисто пишіть за більше інформаціями на таку адресу:

S U R M A

11 East 7th Street, New York 3, N. Y.

За тимчасовий заряд Музичної Студії Сурми

МАРІЯ ГРЕБІНЕЦЬКА

МИРОН СУРМАЧ

Марія Гребінецька

Марія Гребінецька, родилась на Київщині. Училась співу в Музичному Інституті Лисенка у відомого співака Олександра Мишуги.

Скінчила Київську Консерваторію й одержала вищий диплом свободного мистця.

Співала в операх українській, російській, чеській, та італійській.

Виступала з концертами в Європі та Америці.

Провадить Музичну Студію "Сурма."

Tel.: AL 4-9755

Н . Г Л А Д У Н

Вироби М'ясовні і Делікатессен

Приймаємо Замовлення на Всякі Оказії

166 Avenue B

New York, N. Y.

Between 10th and 11th Streets

Tel. GR 7-1726

Nicholas Hawrylko

ATTORNEY
and
COUNCELOR at LAW

**27 East 7th STREET
New York, N. Y.**

Tel. GR. 3-7261

SLIP COVERS and DRAPERIES

Pershyn Upholstery Shop

Makers of
NEW
LIVING ROOM SUITES
AND ALSO REMODELING
Mattresses Made to Order
and
Remodeled at Reasonable Prices

**12 ST. MARK'S PLACE
Between 1st Ave. and Ave. A
New York, N. Y.**

"Furs for All—Large or Small"

ESTABLISHED 1905

Phone: PE 6-9081

Woloschuk & Son

Wholesale & Retail

FURRIERS

343 Seventh Avenue

New York City

(Corner 29th Street)